ZAFERİN GÜVENCESİ ÖRGÜTLÜLÜKTÜR

TBKP LİDERLERİYLE SÖYLEŞİ

AYLIK
GENÇLİK
DERGİSİ
Nisan '88
80
900 TL
KDV Dahil

YARIN

SOLDA YENİ BİR POLİTİK KÜLTÜR YARATILMALIDIR

- Çevre ve Yaşam
- Filistin'in Onuru Gençlik

- Genç Nazım
- Sinema ve Müzik Yazıları

- Liseliler Barışı Yazıyor
- Yarın, Avrupa Gençlik Örgüteri Toplantısında

BU SAYIDA

YAŞAMIN SESİ
Mustafa Okan 3

DERNEKLER KAPATILAMAZI
ZAFERİN GÜVENCESİ ÖRGÜTLÜLÜKTÜR
Yarın 5

DERNEKLER ÖĞRENCİ HAKLARI İÇİN VARDIR
ÖĞRENCİ HAKLARI İÇİN SAVUNULMALIDIR
Fatih Güven 6

DEMOKRATİK, BİRLEŞTİRİCİ, MÜCADELECİ PERSPEKTİF
Nergis Algün 7

SOL İÇİN YENİ İLİŞKİLER BİÇİMİ VE ÖĞRENCİ GENÇLİK
Yasemin Çongar 8

YENİ BİR POLİTİK KÜLTÜR, YENİ BİR ÇALIŞMA TARZI 10

DİKKAT BURASI BOLU 12

HERŞEYİN BAŞI DİSİPLİN
Bülent Eryılmaz 13

16 Mart: GENÇLİK FAŞİST KATLİAMLARI UNUTMUYOR
Yarın İstanbul Bürosu 14

ÇEVRE VE YAŞAMIN SÜRDÜRÜLMESİ ŞANSI
Gül Bilgin 16

TEK ÇIKAR YOL KÖPRÜLERİ ATMAK MI?
Güler Öztürk 17

HEP BİRLİKTE KALICI VE YAŞAMSAL KILACAĞIMIZ
BİR AVRUPA EVİ
Mustafa Okan 18

"YAPILMASI GEREKEN ŞEY, HER KESİMDE DEMOKRASİ İSTEĞİNİ YÜKSELTMEK, BİRLEŞİK BİR HAREKET HALİNE GETİRMEKTİR."
Nihat Sargın - Haydar Kutlu 20

İŞKENCENİN ÖNLENMESİ İÇİN ETKİN ÇABA
Ercan Doğanay 22

KÜRT SORUNU ÜZERİNE SHP MİLLETVEKİLLERİ İLE SÖYLEŞİ
Söyleşi: Timur Türkan 23

FİLİSTİN: İMİ ÖRGÜTLENMİŞ VE DİSİPLİNLİ BİR DİRENİŞ
Türkçesi: Gürhan Uçkan 24

ORTA AMERİKADA BARIŞ
Ekim Yücel 25

GENÇ MİLLETVEKİLLERİ İLE DEMOKRASİ VE GENÇLİK ÜZERİNE SÖYLEŞİ
Söyleşi: Beyhan Suncal 26

DERGİLER TARTIŞIYOR: YENİ AŞAMA 27

ÜSENİN ÜNİVERSİTE SINAVINDA PAYI ÇOK AZ
Özgür Mutlu - Gonca Kay 28

SINDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNDE STAJ: UCUZ İŞÇİLİK
Haydar Taş 29

LİMONCULAR GENÇLİĞİ ÇİZİYOR
Söyleşi: Yarın İstanbul Büro 30

GENÇ NAZIM II
Zeki Yücel 32

I. ANKARA FİLM ŞENLİĞİ ARDINDAN
Söyleşi: Pınar Buyruk 34

BU KADININ ADI YOK
Ayşe Tunca 35

YARIN GENÇLİK SÖLENİ
Yarın Kartal Bürosu 36

"HER GRUP ÖZGÜN YANINI SERGİLEYEBİLMELİDİR"
Grup Merhaba 37

ÖDÜLLÜ BULMACA 38

OKURDAN 39

NÜKLEER SAVAŞTAN NE BEKLENEBİLİR
Leziz Onaran 40

LİSELİLERARASI YAZI YARIŞMASI 40

YARIN, YENİ ÇÖZÜM VE YENİ ÖNCÜ'NÜN ORTAK BASIN AÇIKLAMASI

YARIN, Yeni Çözüm ve Yeni Öncü dergileri yapıkları ortak basın açıklamasıyla DEMKAD'ın "faaliyetine son" edilmesini kınadılar. Açıklamada, "12 Eylül mantığının sivil ifadesi ANAP iktidarı, yeni yasa ve tasarılarında her türlü karşı çıkışı denetim altına almaya çabalıyor" denildi ve "Demokrasi mücadelesinin bu kirden beslenerek engellenemeyeceği" vurgulandı.■

DEÜ MÜHENDİSLİK MİMARLIK FAKÜLTESİ-ÖD DİLEKÇE KAMPANYASI

DOKUZ Eylül Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Öğrenci Derneği, altı yıllık okullarda son sınıf öğrencilerine üç dersе kadar sonsuz sınav hakkı tanınmasına ilişkin Danıştay Kararının, Ege Üniversitesi'nde uygulanmasına karşın Dokuz Eylül Üniversitesi'nde uygulanmaması nedeniyle 3 Mart 1988 tarihinde bir dilekçe kampanyası başlattı. 50 kadar dilekçeyi Rektörlüğe iletmek isteyen öğrenciler, Rektör ile görüştürülmediler. Aralarından seçilen üç temsilci rektör yardımcısı ile bu konuda görüştü. Rektör yardımcısı Rektörün toplantıda olmasının mevzuiyle görülmesinin mümkün olmadığını, eldeki yönetmelik ile bu kararın uygulanamayacağını ve SÜ'nün de bu kararı nasıl uygulayacağını bilmediklerini söyledi.■

HASAN HÜSEYİN HOLLANDA'DA ANILDI

HOLLANDA'da yayınlanmakta olan İLETİŞİM Kültür ve Sanat Dergisi, 26 Mart 1988'de Hollanda'nın Lahey şehrinde Hasan Hüseyin'in 60. yıl etkinlikleri çerçevesinde "Özgün Hasan Hüseyin'i Anma Gecesi" düzenledi. İletişim Dergisi'nin Toplumcu-gerçekçi edebiyatımızın güçlü sesi Hasan Hüseyin'i Hollanda kamuoyuna ve Hollanda'da yaşayan 1. ve 2. kuşaktan Türkiyeli'lere daha yakından tanıtmak amaç ile düzenlediği gecede Hollanda'lı çinden ve dışından, birçok emekli ve profesyonel sanatçı davet edildi.

ÖZERK-DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE AMBLEM YARIŞMASI

İTÜ Maden Fakültesi Öğrenci Derneği, almış olduğu karar sonucunda Özerk-Demokratik Üniversite'yi armalaşa edecek bir amblem yarışması açtı.

Özerk-Demokratik Üniversite mücadelesinin bileşenleri olan en geniş öğrenci yığın ve temsilcileri olan Öğrenci Dernekleriyle, meslek odalarının, sendikaların, bütün demokratik kurum ve liflerin katılımıyla oluşturulacak olan yarışmanın koşulları:

— Konu olarak Özerk-Demokratik Üniversite'yi almak

— YÖK'de görev almamış olmak yeterlidir.

— Yarışma öğrenci, işçi, memur ve bütün insanlık gruplarından kişilerin katılımına açıktır.

— Boyut ve teknik konularda kısıtlama yoktur.

Yarışmaya kalem süresi 1-30 Nisan tarihleri arasındadır

— Yarışmada birincilik kazanan eserin sahibine 1 kasetlik Ruhi Su seti armağan edilecektir.

BAŞVURU ADRESİ:
Ramzi GEDİKOĞLU
Mustafa Muhtar Bey Caddesi
Bozkoşe Sokak Feriziye Apt.
No: 10/9 Söğütlüçeşme/İSTANBUL■

BURDUR EĞİTİM YÜKSEKOKULU'NDA AÇLIK GREVİ

AKDENİZ Üniversitesi Burdur Eğitim Yüksek Okulu öğrencileri, YÖK'ün 44. maddesinin Marxçı keyfi biçimde yorumlanması sonucu okuldan ahlaki erdemlerinin geri alınması için açlık grevine başladılar. Burdur Eğitim Yüksek Okulu'nda, 44. maddenin keyfi biçimde yorumlanması sonucu bazı öğrenciler 4 dersе kadar devam hakkı alırken, 60 kadar öğrenci yıl kaybetti, 19 öğrenci ise okuldan atıldı. Bu durumu protesto eden BEYO öğrencileri 16 Mart 1988 günü yaklaşık 400 öğrencinin katıldığı yemek boykolundan sonra açlık grevine başladılar. Daha sonra Adliye, SHP ve sırakı bürolarının bulunduğu merkezde oturma eylemi yapan öğrencilerden 44'ü gözaltına alınarak Savcılığa sevk edildi. Savcılığın 44 öğrenci hakkında takipsizlik kararı vermesinden sonra açlık grevine bir öğrenci evinde devam edildi. Basın mensupları ile birlikte Valiliği ziyaret eden öğrenciler, Validen durumlarının düzeltileceğine ilişkin söz aldıktan sonra yeniden okul idaresine başvurdular. Okul idaresi de yaptığı ilk toplantı sonrasında "Aktam öğrencileri için atılmalarını durdurulduğunu" açıkladı. Açlık grevi yapan öğrenciler yaptıkları son basın açıklamasında mücadelelerinin tüm öğrenciler ve demokrat kesimlerce desteklenmesini istediklerini belirttiler.■

AÜ HUKUK FAKÜLTESİ-ÖD BÜLTENİ ÇIKTI

AÜ HUKUK Fakültesi Öğrenci Derneği bülten çıkarmaya başladı. Bir süre önce geçici kurul yapısını keyfi biçimde engelleyen dernek, tüm fakülte öğrencilerine ulaşmak amacıyla çıkardığı bülteniyle, tıkanmalarına yolunda bir adım daha attı.

İlk sayısında eğitimle ilgili kurulan hukuk kurallarına aykırı bir biçimde engellenmesi konusuna yer verilirken, "Hukuk Fakültesi'nde Hukuka Saygı" çağrısında bulunuluyor.

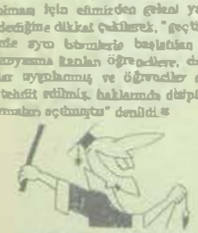
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ'NDE YEMEĞE HÜCUM(MU?)

SÜĞD (Selçuk Üniversitesi Öğrenci Derneği) bir açıklama yaparak Hürriyet Gazetesi'nde 9 Mart'ta yayınlanan "Selçuk Üniversitesi'nde Ucuz Yemeğe Hücum" başlıklı haberle ilgili, muhabirin "gözünden kaçmış" birkaç kuruyu dile getirdi.

Öncelikle, sözedilen olayın şehir merkezinden 30 km uzaktan geçtiği ve tanınan süreler içinde öğrencilerin yemek yiyebilmesi için, dakikada 30-40 öğrencinin yemek almak zorunda olduğunu vurgulandılar.

Açıklamada, Rektör Prof. Dr. Halil Cin'in gazeteye yaptığı açıklama "sansür kararı" olarak nitelendirildi. "Sanki üniversitenin rektörün çiftliğidir, bütçesi tarafından finanse edilmektedir ve kamuoyuna hesap verilmemektedir" denildi.

Rektörün yaptığı açıklamada, "yemeklerin kalitesi olması, besin değerinin yüksek olması için elimizden gelen yapıyoruz" dediğine dikkat çekilirken, "geçtiğimiz günlerde aynı bütçeyle başlatılan imza kampanyasına kanları öğrencilere, ödemli bazılar uygulanmış ve öğrenciler sazlıçe(!) tehdit edilmiş, haklarında disipün soruşturmaları açılmıştır" denildi.■

CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİ DERNEĞİ KARİKATÜR YARIŞMASI

CUMHURİYET Üniversitesi Öğrenci Derneği, CÜ öğrencileri için, "Öğrenci Sorunları" konulu karikatür yarışması düzenledi. Son katılma tarihi 28 Nisan olan yarışmanın ödülleri 13 Mayıs 1988'de düzenlenecek ve tüm öğrencilerin davetli olduğu çay partisinde verilecek.

İÜ ORMAN FAKÜLTESİ'NDE 8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ KUTLANDI

8 MART Dünya Kadınlar Günü, İÜ Orman Fakültesi'nde kutlandı. Kutlamanın bizce en ilginç noktası, kız erkek oranının beşte-bir gibi eşitsiz bir oranı oluşturduğu, öğrenci ve öğretim üyelerinin konumu nedeni ile sosyal ve kültürel etkinliklerin çok az olduğu fakültede kutlanmanın yoğun bir ilgi ile karşılanmasıydı.

Kutlamada, kadın yazarların ve kadın konulu kitapların sergilendiği bir kitap standı açıldı, "Türkiye'de Kadın" konulu bir seminer düzenlendi, fakültedeki dersiek panosu kadın ve kadınlar günü konulu yazı, afiş ve karikatürlerle dolduruldu. Bunun yanında kadınlar günü için hazırlanan rozetler öğretim üyeleri ve öğrencilerin yakalarına takıldı.

Pano ve duvarlarda sergilenen afişlerin başta gelenleri, "Bir feminist değilse", "Önce insan, sonra kadına", "Kadının onuru, toplumsal yaşamın aydınlık bir parçasıdır" konulu afişlerdi.

Kutlamadan sonra bir basın açıklaması yapan 8 Mart Kutlama Komitesi, "kadının toplumsal yaşamda yeralma sıkıntısının artan bir hızla ile dirildiğini ve Dünya Kadınlar Günü'nün İÜ Orman Fakültesi'nde her yıl daha geniş organizasyonlarla düzenleneceğini" bildiriyordu.■

BAFOK 2. ULUSAL FOTOĞRAF YARIŞMASI

BAFOK 2. Ulusal Fotoğraf Yarışması düzenliyor. Yarışmanın konusu, ruh sağlığının temel unsuru olması nedeniyle "SEVGİ" olarak belirlenmiş. Yapıtların gönderileceği yarışma adresi:

Dr. Tımuçin Orel
Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi
Nöroloji Servisi
Bakırköy/İSTANBUL
Tel: 571 60 60/343 ve 572 85 85/343

Yarışmada verilecek ödüller:
200.000.- TL ve Plaket
100.000.- TL ve Plaket
50.000.- TL ve Plaket■

YARIN'DAN

Yaşamın Sesi...

"SOYKIRIM olanı önce onu niçin, hala canlı olan son birkaç kişiden öğrenmeye kalkışmak. Sonra, belgeleri oluşturmak. Bilinçleri olmuş etkisizleştirmek için onları yoketmek, öldürmek için çeşitli yöntemler bulmak." İşte bugün Türkiye demokrasi öğrenci hareketine ilişkin olası budur. Bu pek antidemokratik şekilleşme ve kendisidir. Gençleri sağa, sola yapay düşmana yetenekleri ölçüsüz, haksızlık yapmak için teyler üzerinde konuşmak bir gelenek... İşte bu demokrasi mücadelesini yeniden toplumun ön saflarında "Kürt sorunu nasıl halledilmeli" biçiminde tartışmaya çıkmak bir plan.

Gençlik, bu alanı planlı olarak kaybetmiş değildir. Demokrasi güçleri bu sorunun planına karşı sözün kalmayacaklardır. Demokrasi öğrenci hareketi de örgütleri öğrenci dergilerine sahip çıkacaklar. Kuşkusuz bu sahip çıkış yabancı ona saldırılara karşı korumak ile sınırlı değildir, onu güçlendirmek, kitleselleştirmek, etkinliğini artırmak'tır.

İKTİDARIN öğrenci derneklerine ilişkin yeni yasa belirlemeleri dernekler bu sorunlarda onun bir yer tutuyor. Bu saldırılara karşı birlikte mücadele, demokratik öğrenci hareketinin bugünü ve geleceği için ilişkilerde yeni bir boluş, yeni bir anlayış zorunlu kılıyor. Herşeyi gözler önüne yığıp ortaya koyan, dikkatleri birbirinden dinlemeye, hepimizin haklarını ve çıkarlarını yüksek tutan temaz dokunuş ve yeni yaklaşımları bulmaya çalışan bir ilişkiler biçimi bugüne ve geleceğe ilişkin mücadelenin başarısı için zorunludur. Unutulmamalıdır ki, "geçmiş deneyim bir kazanç ve ya duruncu" olmalı "çözüm arayışını güçleştiren bir yük" değil.

SOL içi yeni bir politik ilişkinin yapılanmasına ilişkin bir sürdür sürdürülmüş de yerden yaşıtlar bu sayımızda dünyanın önemli gelişmelerine de değinmeye çalışıyoruz.

NİHAT Sargın ve Haydar Kutlu'nun ağır tutanaklar sonrasında tutuklanmaları üzerinden aylar geçti. Hakkımızda açılan davanın iddianamesi ise henüz önüne gelmedi. Bu daha, TCK'nın 141 inci maddesinden ölüm cezası istemiyle açılan ilk dava olma özelliğine sahipti ve dışsal bir nitelik taşımaktadır. Bu sayımızda, Sayın Nihat Sargın ve Sayın Haydar Kutlu ile ülkemizin gündemindeki en önemli sorunları demokrasi kazanma mücadelesinde gençliğin rolü ve TBKP'yi kurma çalışmaları üzerine yaptığımız söyleşiyi okurlarımıza sunuyoruz. Sayın Sargın ve Sayın Kutlu'ya konuşmalarını yanıtladıkları için teşekkür ediyoruz.

YARIN, geçtiğimiz ay Viyana'da düzenlenen Avrupa Genelik Örgütleri Konfederasyon Toplantısı'na davetli olarak katıldı. Gençliğin ülkelerinin politikasında ve dünyanın önemli bir örneği olan bu toplantıya ilişkin izlenimlerimiz yine bu sayımızda yeralıyor.

YARIN, demokrasinin kazanılması mücadelesini bir üst düzeye çıkarmak için, dahilinde "Dünya Gençlik Yılı" uygulaması alındaki topraklarda yaşanan haksızlıkları, toplumsal yaşamın aydınlık bir parçasıdır" konulu afişlerdi.

Kutlamadan sonra bir basın açıklaması yapan 8 Mart Kutlama Komitesi, "kadının toplumsal yaşamda yeralma sıkıntısının artan bir hızla ile dirildiğini ve Dünya Kadınlar Günü'nün İÜ Orman Fakültesi'nde her yıl daha geniş organizasyonlarla düzenleneceğini" bildiriyordu.■

GENÇLİK ve barış. Bu iki sözcüğün bazı ülkelerinde duyarsızlaştırılmış bir gençlik görüyoruz. Tüm ülkelerdeki gençlere karşı duyarsızlaşmanın nedenleri üzerine Öğrenci Dernekleri Genel Başkanı Lezzi Onaran'ın yazısı da bu görüşün altını çiziyor. Dergimizin Beş gençler arasında düzenlediği "Türkiye ve Yunanistan Gençliğinin Ortak İlkeleri: Barış, Dostluk, Kardeşlik" konulu yazı yarışmasının katılım sürüyor. Ülkeleşmelerinin yarışmanın bekliyoruz. Yarışmaya ilişkin ayrıntılı bilgi 40 ıncı sayfamızda yeralıyor.

"GENÇ Natura" geçen sayımızın ardından büyük bir coşkunun yankılarıyla büyüdü. Bu sayımızda da ilkinci ve son bölümünü yayınlıyoruz. Geçtiğimiz ay gerçekleşen 1. Antalya Film Şenliği'ni Mahmut Talı Örgören ile yaptığımız söyleşiyle değerlendiriyoruz. Bu sayımızda müzik gruplarıyla yaptığımız söyleşilere yarışma da başlıyoruz. Gelecek sayılarımızda hem bu söyleşiler sürecek hem de gençlik ve müzik sitesine değişik ağırlıklar yer alacak. Ayrıca "Limon" dergisi karşılıklı olarak yayınlanan "röportaj" söyleşi de bu sayımızda yeralıyor.

YAŞAMIN sesi bazen bir fısıltı bazen de bir çığ gürültüsü gibidir. Gürültü ile fısıltıların da özgürlüğün yanına nasıllıklar içindedir. Ama değişmeyen birşey vardır, yarının sesi hiç kesilmez. Gençliğin bir sesi Yarın'ın 80 inci sayısı kutlu olmalı Sevgi ve dostluklar...

Sahibi: SAMİ ALPTEKİN • Sorumlu Yazı İşleri Yönetmeni: MUSTAFA OKAN • Genel Yayın Danışmanı: TANER GÜREL • İdari Müdür: VALÇIN UYSAL • İnceleme-Araştırma Sorumlusu: YASEMİN ÇONGAR • Haber Sorumlusu: BEYHAN SUNAL • Bürolar: İSTANBUL: BÜLENT ERYILMAZ-FAİK KOZAK - Ethem Sok. Pehlivan Kardeşler İşhanı 17 K: 6 Cemberlitaş • CEMAL YILMAZ - Meralevli Sok. Acar İşhanı 3/20, Kartal • İZMİR: NEDRET GÜNDÜZ - 846. Sokak ezberci İşhanı 36/2 İ. Beyler-Konak • Yurtdışı İrtibat: GÜRHAN UÇKAN - Box 38043, 10064 Stockholm • F. Almanya: MEHMET BİLGİN - Vulkan Str. 20, 4000 Düsseldorf 1 • Hollanda: RAMAZAN ERİNÇİ - Postbus 292, 6040 AJ Roermond • İsveç: SERDAR ATAMAN - Postfach 954 8951 Fahrwelz, Schweiz • Rusya: SEVGÜL ULUDAĞ - 19 Pechni Avenue Sokak, Lefkoşe • Abone Koşulları/Yurtiçi: Yıllık 8000-Altı Aylık: 4700 TL • Yurtdışı: Yıllık: 45 Dolar - Tek Satış: 5 DM • Dizgi: ŞÜKRAN DERİŞ • Basım: Daily News Ofset Tesisleri • Grafik düzenleme: Yarın • Dağıtım: Hür Dağıtım • Yönetim Yeri: Sağlık 2. Sokak 36/7, Kolej-Ankara • Yazışma Adresi: P.K. 723 Kızılay-Ankara • Posta Çeki No: 164560 • İlan Koşulları/Arka Dış Kapak: Tam Sayfa: 200.000 - Yarım Sayfa: 120.000 - Çeyrek Sayfa: 80.000 - İç Sayfalar: Tam Sayfa: 125.000 - Yarım Sayfa 130.000 Çeyrek Sayfa: 70.000

ÖĞRENCİ GENÇLİĞİN AKADEMİK-DEMOKRATİK SAVAŞIMI ENGELLENEMEZ

"dernekler kapatılamaz"

Kuruluşundan günümüz kadar geçen süre içinde ve başkalarına karşı karşıya kalan öğrenci derneklerine karşı sürdürülen saldırılar 87-88 öğretim yılında ve özellikle geçtiğimiz ay çok daha ciddi ve sistemli bir boyuta ulaştı. Disiplin cezaları, gözaltılar, derneklerin etkinliklerinin engellenmesi de geçtiğimiz Kasım ayında bu yana yoğunlaştı. 59. Madde nedeniyle açılan fesih davalarının sürdüğü sırada, Uludağ Üniversitesi İİBF ÖD'de açılan fesih davası Yargıtay'ca derneklerin aleyhine sonuçlandırıldı ve bu madde nedeniyle davaları süren bir çok Anadolu ve büyük şehir öğrenci derneklerini kapatmak durumuyla karşı karşıya bıraktı. Ve nihayetinde bu maddeye dayanılarak davaları süren Yıldız Üniversitesi-ÖD ve Bursa Uludağ Üniversitesi-ÖD kapatıldı.

Sistemli şekilde sürdürülen saldırılar devam ederken, 5 Mart 88'de ülke çapında öğrenci derneklerini temsilcileri öğrenci derneklerinin sorunlarını konuşmak üzere Ege Tıp-ÖD'de bir araya geldiler. Toplantı başlar başlamaz bandı. Öğrenci derneği üye ve yöneticileri ETÖD bakülörü almasına 24 saat gözaltında tutuldu. 56 öğrenci daha sonra (17 dakika) serbest bırakıldı.

Aynı 11'ine gelindiğinde olaylar daha farklı bir boyuta ulaştı. İzmir'de ETÖD, MÜFÖD, İMYÖD ve FENFÖD faaliyet alanının dışına taşıkları gerekçesiyle 54. maddeye dayanılarak Valilikçe "faaliyetlerinden men" edildi. Vali Nevzat Ayaz bu konuda yaptığı açıklamada, "bu dernekler amacının dışında hareket edip bildiri dağıtmıştır. Bunula ilgili dava sonuçlanıncaya kadar derneklerde kapatılmasını uygun görüldü" diyordu.

Öğrenci derneklerini yöneticileri suç unsurlarının neler olduğunu ve bunların nasıl bir suç oluşturduğunu öğrenemediler. 56 öğrencinin gözaltına alındığı 5 Mart günü 5 öğrenci derneği yöneticisi gözaltında bulundukları Emniyet'ten alınıp polis tarafından dernek merkezlerine götürülüyor ve defterlerine el konuyordu. 2-3 gün sonra bu defterler iade ediliyor ve "defterlerde suç unsuru na rastlanmadığı, temiz olduğu ve bu nedenle geri verildikleri" ifade ediliyordu. Bu noktada derneklerin kapatılmasına gerekçe olarak gösterilen suç unsurlarının ancak dernek defterleri olabileceği ortaya çıkıyor, ayrıca sözü edilen defterler suç unsuru bulunmadığı belirtilerek geri veriliyordu. Sonuçta 4 öğrenci derneğinin neden kapatıldığı, suç unsurlarının neler olduğu öğrenilemiyordu. Ayrıca 5 Mart'ta öğrenci derneği üye ve yöneticilerini öğrenci sorunlarını tartışmak üzere çağıran öğrenciler hakkında ve onlara dayanılarak öğrenci derneklerine Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasa'na muhalefetten soruşturma açılıyordu.

Sıralanan bütün bu olaylar yaşanın süreci açıkça ortaya çıkarmaktadır. Ancak bütün bu saldırılara karşı öğrenci derneklerinin sesini kamuoyuna duyuracağı ortadadır. Nitekim İzmir'deki öğrenci derneklerinin yaptıkları açıklamalarda bunları görmüştük.

Kapatılan 4 öğrenci derneğinden ETÖD ve MÜFÖD'ün yöneticileri basına verdikleri açıklamada bu olayı, iktidarın ÖD'lerini tümüyle yok etme girişiminin bir parçası olarak gördüklerini belirtiyor ve kamuoyunun dikkatini öğrenciler ve öğrenci dernekleri üzerinde yoğunlaşan baskılara, öğrenci derneklerini tecrit etme girişimlerine, Yargıtay'ın öğrenci derneği kapatılabilmesi için rektörlük izni gerekliği şeklindeki kararına dayanarak ikî öğrenci derneğinin kapatılmasına, Anadolu derneklerinin sümünün ve diğer derneklerin çoğunun bu gerekçeyle her an kapatılabileceğine çekiyorlardı. Basın açıklamasında şu noktalar vurgulanıyordu, "Bizce bütün bu yaşanmaların tek bir anlamı vardır: öğrenci derneklerini çeşitli yöntemlerle tasfiye düşünmek, durdurmak gibi yöntemlerle öğrenci derneklerini tecrit etmek. Böylece, bunun ardından gelecek öğrenci derneklerini tümüyle kapatma girişimi için uygun bir psikolojik ve fiziki bir ortam, meşru bir zemin yaratılmış olacaktır. Bu niyetler, kısıtlı ve komik de olsa kısıtlı demokratik hakların kullanılmasını dahi hazmedemeyenlerin toplumun en doğal demokratik hak ve özgürlüklerine yönelik, demokrasi talebine yönelik bir saldırıdır. En başta biz, bu saldırı karşısında durlemeyeceğiz, sonuna dek direneceğiz ve tüm demokrasi güçlerinin bu savaşımımızda bize destek vereceğine inanıyor, bunu bekliyor ve bu desteği demokrat olmanın bir gereği olarak düşünüyoruz."

Olayın duyulmasıyla birlikte öğrenciler arasında tepkiler yoğunlaşmaya başlıyordu. Daha önce, öğrencilerin keyfi bir biçimde gözaltına alındığı vatandaşlığı, evlerlerinde işkencenin sürdüğü koşullarda 14 Mart Tıp Bayramı'nı Disco Bahem'lerde, balolarda kutlamayı reddetliklerini açıklayan ETÖD'ün tavrı derneğin kapatılmasıyla birlikte tüm öğrencileri kapladı. Tıp Bayramı'na ilgili konuşmalar hemen hiç bir tıp öğrencisinin bulunmadığı salonlarda yapıldı.

Öğrenciler kantinde buraya geliyor, kapatılma kararını ve bu karara nasıl karşı koyabileceklerini tartışıyorlardı. Gözleyen, öğrencilerin derneklerinin kapatılmasına karşı kayıtsız kalmayacakları, sonuna kadar direnme kararlılığıydı.

İzmir'de diğer öğrenci dernekleri de hemen buraya geliyor ve dayanışma, genel bir eylemiye karşı birlikte direnme bilincine vararak gerçekleşiyordu. Öğrenci dernekleri İzmir'de yapılacak ortak basın açıklamasında "... Ebeleri tarafından 12 Eylülcülerin anayasasını bile beklemeden oluşturulan YÖK'e karşı, öğrenci gençliğin akademik-demokratik talepleri doğrultusunda mücadele yürüten öğrenci dernekleri kapatılmak istenmektedir. Amaçlanan, YÖK'ün alternatifsiz bırakılmasıdır. Bu alternatifi sunan öğrenci gençliğin örgütleri bu nedenle kapatılmak istenmektedir. İsteniyor ki, YÖK cenderesinde ezilen öğrenci gençlik, buna ses çıkarmasın-çıkaramasın, öğrenci gençlik tatepleri doğrultusunda bir araya gelmesin, örgütlü bir mücadele vermesin, YÖK'e karşı bir seçenek oluşturmasın. İsteniyor ki, bu çark bildikleri gibi dönsün.

Biz öğrenci dernekleri olarak kamuoyuna bir kez daha bekliyoruz ki: öğrenci derneklerimiz kapatılamaz! Mücadelemiz sürecek ve sonuna dek direneceğiz! Güvenimiz öğrenci gençlik ve tüm demokrasi güçleridir. Tüm demokratik kamuoyunu ve özellikle basını YÖK'e karşı mücadelemizde dayanışmaya çağırıyoruz" diyorlardı.

Bütün bu gelişmeler sonrasında 18.3.1988 günü basında, kapatılan 4 öğrenci derneği için açılan davanın lâkıpsizlikle sonuçlandığı haberi yayınlandı. Haberde, kapatmaya gerekçe olarak gösterilen "suç unsuru oluşturacak şeyler"in derneklerin 54. maddeye aykırı davranışlarını konulaşacak türden, önemli şeyler olmadığı belirtiliyordu. Avukat Sami Alpaslan da bu kararın karşın Emniyet'in derneklerî yeniden kapatması durumunda İdari Mahkemeye başvuracağını açıklıyordu. Fakat bu karar karşısında Emniyetin tavrının ne olacağı bilinmemekte ve bu tür keyfi uygulamaların, derneklerî kapatma girişimlerinin İzmir'de ve diğer illerde yinelenip yinelenmeyeceği tartışılmaktadır.

Ancak kuşku götürmeyecek bir konu varsa o da derneklerî kapatmak için çeşitli girişimlerde bulunulsa da, demokratik öğrenci hareketi, öğrencilerin öz örgütleri olan öğrenci derneklerini yaşatacaktır.

"İsteniyor ki, YÖK cenderesinde ezilen öğrenci gençlik, buna ses çıkarmasın-çıkaramasın, öğrenci gençlik tatepleri doğrultusunda biraraya gelmesin, örgütlü bir mücadele vermesin, YÖK'e karşı bir seçenek oluşturmasın."

ANKARA'DA İZMİR VALİLİĞİ'NE PROTESTO MEKTUPLARI GÖNDERİLDİ

31 Mart günü Ankara'da Üniversitelere bağlı fakülte öğrenci derneklerinde ve üniversitelerde; ODTÜ, HACETTEPE MERKEZ VE BEYTEPE, SBF'de öğrenciler gruplar halinde cıvar postanelerden İzmir Valiliğine protesto mektupları göndermiştir. Gönderilen mektuplarda İzmir Valiliğinin ETÖD, MÜFÖD, İMYÖD ve FENFÖD'e karşı kapatma kararı almasının keyfi bir tutum olarak değerlendirildiği ve bu kararın şiddetle kınanmakta olduğu belirtiliyor ve bu kararın gerçekte olarak gösterildiği "5 Mart tarihinde İzmir'de Tarihiye Öğrenci Derneklerinin gösterecek üzere biraraya gelmeleri" olayının daha önce suç olmadığı yargı tarafından kararı bağlanan bir durum olduğu; buna karşın bu uygulamanın ve 56 öğrenci derneği temsilcisi ve yöneticisinin İzmir polisince 2 gün gözaltında tutulması kınanırken bu kararın gerekçesinde öğrenci derneklerine karşı bir saldırının parçası olduğu ve esas amacın öğrenci derneklerini kapatmak olduğu düşüncesi dile getirildi.■

"Yapılması gereken, ortak savaşım zeminini günden güne geliştirmek ve sağlamlaştırmak, öğrenci gençliğin örgütlü savaşımı yükseltmek yolunda çekinmeden omuz omuza verebilmektir. Kesin olan şudur ki, zaferin güvencesi örgütlülüktür."

ZAFERİN GÜVENCESİ: ÖRGÜTLÜLÜK

İçinde yaşadığımız günlerde, rejimin yığınlara yönelttiği ekonomik ve politik saldırılar açık bir onmanlıya geçti. Ardarda yapılan zamlar, işçi emekçi kesimlere dayanılmaz yükler bindirecek yeni vergi yasası ve bütçe elini kolunu bağlayacak borçlu tasarruf yasası bunun en açık göstergeleri oluşturuyor. Ekonomik ve sosyal alanda çıkış yolları daralan iktidar sahipleri giderek daha saldırganlaşan uygulamalarla karşılarına bir süre daha barındırabilecekleri ve önceden planladıkları hesaplarını sürdürebilecekleri bir alan yaratmaya çalışıyorlar. Güvendikleri temel nokta ise yığınlarda 12 Eylül'den bu yana yaratılmaya "yeni" kültürdür. Bu kültürün ana hatları korku, güvensizlik, yılgınlık, örgütlenme ve savaşımdan uzaklaşma ve kendi derdine düşme olarak özetlenebilir. İktidar sahipleri inanıyorlarki bu kültür ortamı ülkemizde bir hareket alanı yaratabilir, soygun, talan ve baskı polisiyeleri hiç tepkisiz sürer gider.

Ancak görünen o ki, beklenen gerçekleşmiyor. Suskunluk sürüp devam etmiyor. İşçi sınıfının yükselen eylemliliği bunun belirgin işaretlerini veriyor. Tabandan yükselen eylem istemlerini Türk-İş yöneliminin zorla da olsa bir takım kararlar almasını sağlıyor. Bunların ilki olan yemek boykotu işçi sınıfı dışındaki kesimlerden de geniş destek alarak yürütülerin katılımıyla gerçekleşiyor. Genel grev ise artık uzak bir hedef olmaktan çıkıyor, yığınların tartıştığı bir eylem haline geliyor, Muhalefet partileri parlamento içinde ve dışında giderek hareketlenen yığınların istemlerini yakalama sorunuyla her zamankinden fazla karşı karşıya geliyorlar. Mitingler işçi, köylü ve diğer ezilmiş kesimlerin eylemlerini haykırdığı alanlara dönüşüyor.

Kısacası rejimin yaratmaya çalıştığı dikensiz gül bahçesi gerçekleşmiyor. Ancak bilmek gerekir ki, durumun karşısında iktidar sahiplerinin de elleri armut toplamıyor. Yükselen muhalefet karşısında kendi ekonomi politikalarını sürdürmeleri için çok belirgin bir yöntemleri var. Bu yöntem, yığınlarını bilinçlenirl kendilerine güvenlerini eyleme yönlendirecek yığınları sıkılmış bir yumruğa dönüştürecek olan örgütlerini yaratmalarını önlemek, varolan örgütlerini dağıtmak ve budamak, ezilenleri birbirinden habersiz dağılmış tek tek bireyler olarak tutmaktır.

İşte rejim kendisini böyle korumak, güçlendirmek ve sürdürmek istiyor. Ve bunu sağlamak için de her türlü resmi ve gayriresmi yöntemi kullanıyor.

Öze gelirsek, bu öğrenci gençlik için de böyle. Öğrenci gençliğin örgütlenmesi olan öğrenci dernekleri ağır baskılar altında kuruldu, geliştirildi. Bu baskılar hiçbir zaman kaldırılmadı ve sona ermedi. Ancak, görmekteyiz ki bu saldırılar son birkaç ayda büyük bir iyme kazanarak sürüyor. 59. maddeye dayanılarak "rektörlük izni olmadığı" gerekçesiyle Uludağ Üniversitesi İİBF Öğrenci Derneği, İstanbul Yıldız Üniversitesi Öğrenci Derneği'nin kapatılmasını yenileri izliyor. İzmir'de ETÖD, MÜFÖD, İMYÖD ve FENFÖD merkezlerinin Valilik tarafından kapatılma kararına Sayıştay tarafından takipsizlik kararı verilmesine karşın, Valilikten "bu dernekleri açtırmayacağız" gibi keyfi ve saldırgan açıklama yapılıyor. Hepsinden öte öğrenci derneklerinin ortak toplantısı İzmir'de polisçe basılıyor, dernek temsilcileri gözaltına alınıyor.

Yinelersek, hedef belirtir. Öğrenci gençliğin örgütlenme hakkının elinden alınmasına yöneliktir tüm yapılanlar. Rejim öğrenci derneklerinin varolma çabaları içine hapsetmek, korku ve yıldırmayla öğrenci yığınlarından kopartmak için uğraşıyor. Bir yandan, yerel düzeyde saldırılarını yoğunlaştırırken, bir yandan da özellikle öğrenci derneklerinin ülke düzeyindeki merkezi platformunu dağıtmaya, çökertmeye, ülkenin ortadan kaldırmaya çalışıyor.

Doğal olarak demekçi öğrencilere yönelik olarak eskiden beri sürdürülen polis-idare işbirliği ile gözaltılar gündelik baskılar olarak sürüp gidiyor.

Bu somut durum karşısında klasik sorumuz, "ne yapmalı?" olacaktır. Bilinmelidir ki, yapılacak olanlar tek bir maddeye indirgenemez; çünkü çok boyutludur. Saldırının ana odağı öğrenci gençliğin örgütlenmesi, özellikle merkezi örgütlenmesidir saptırmanı yapılabilmiyorsa görev olarak da, her türlü saldırı-yıpratma-çökertme ve yığınlardan soyutlama faaliyetlerine karşı öğrenci derneklerini korumak, sağlamlaştırmak ve güçlendirme öne koyulmalıdır. Zaten öğrenci gençlik zor koşullar altında kurduğu, yarattığı ve geliştirdiği derneklerini savunmakta duygusuz kalmadığını göstermektedir. İzmir'de EÜ Kampüsü'nden Valilik'e kadar gerçekleştirilen yürüyüş, Ankara'dan İzmir Valiliği'ne gönderilen protesto mektupları, tepkilerin yükseldiğini gösteren örneklerdir.

Ancak, bu ağır koşullar altında bazı önemli unsurlar arasında tam tersine geri çekilme, umursamazlık eğilimi gözlenmektedir. Bu eğilim ya bir bıkkınlık ve umutsuzluk havası sonucu doğmaktır ya da öğrenci derneklerinin, örgütü savaşımının önemini küçümseyen ve ayrı alanlara kanalize olmaya çalışan bakış açıları çevresinde oluşmaktadır. Ne yazıktır ki, işte tam burada rejimin savaşımın temel araçları olan yığın örgütlerini dağıtarak sonuca ulaşmak hevesiyle kimi kesimlerde çeşitli nedenlerle oluşan umursamazlık ve geri çekilme havası üst üste çakışmaktadır. Tuzağa düşülmemelidir. Savaşımın yolu zorlu engellerle doludur. Bıkkınlık ve umursamazlığa ya da her zorlu engelde ağırlık merkezini değiştirmenin geleceği, yenilgi ve bozgundan başka birşey değildir.

Derneklerde demokratik bir iç işleyiş ilkesiyle tabanlarının çalışmalara etkin katılımı olmadan güçlü bir örgüt beklemek de ancak bir hayal olacaktır. Dernek tabanları her yerde, her koşulda örgütlerinin kaderine sahip çıkmalıdır. Her düzeyde eşgüdümün sağlanması için zaman yitirmeden temsilciler belirlenmeli, platform derhal toplanarak işleyiş ve etkinliği sağlanmalıdır. Merkezi Platformun dağıtılmasına izin verilmemelidir. Demokratik öğrenci hareketi, tek tek birimlere hapsedilme engelini aşarak, gücünü ve birliğini ülke düzeyinde yaşama geçirmelidir.

Görevin bir başka boyutu ise öğrenci gençliğin hak ve çıkarları için savaşımın sürdürülmesidir. Şu bilinmelidir ki, örgütlenmeler kendi hedeflerini gerçekleştirmeksizi başarıları üzerinde gelişir ve yükselir. Yalnızca kendisini savunmaya yönelik bir sorunun içine hapsolan yapılar ise gideck asıl hedeflerinden kopar, yalnızlaşırlar. İşte bu yüzden öğrenci derneğinde yığınları kucaklayacak program ve hedefleri iyi yakalamak, bu hedefler doğrultusundaki çalışmalara bir an olsun ara vermemek gerekir. Bir fakültedeki ufak bir sorundan tüm öğrencileri ilgilendiren arsınıflar, harçlar, barınma gibi sorunlara değin tüm alanlarda öğrenci dernekleri varlıklarını göstermeli, çözümleyici ve yönlendirici olmalıdırlar. Somut bir örnek olarak basık-demokratik üniversite kurultayının gerçekleştirilmesi demokratik öğrenci hareketi için önemli bir aşama olacak, yeni adımların kapısını aralayacaktır. Bir yandan örgütlülüğe yönelik saldırıların güçsüzleştirmesi, örgütlerin varlığının korunması, güçlendirilmesi, diğer yandan güncel ve temel hakkının kazanılması ve sağlamlaştırılması ile kitleselleşme savaşımı birbirinden kopuk iki ayrı alan değildir. Örgütlü güç olmadan, yığınlar baskı ve saldırılara güçlü geremez; onlara yenemezler. Örgütlenmeler, yığınların hak ve çıkarlarını savunmadıkça, yığınlarla bütleşmedikçe güçlenemez. Önemli olan savaşımın bu iki boyutunu bütleştirebilmek, bu zor ve iki boyutlu görevi gerçekleştirebilmektir.

Örgütlü-birleşik güçün savaşımı kazanabileceği net biçimde anlaşılmalıdır. Demokratik öğrenci hareketinde elde edilen önemli kazanım sol, devrimci güçlerin, görevlerin başarılmasındaki sorumluluğunu arşımaktadır. Politik fraksiyonlar, rejimin öğrenci derneklerine yönelen saldırılara karşısında ortak savaşımı engeli olmamalıdır. Tersi, tüm keskinliğine karşın parçacı eylemliliği ve dağınıklığı gündeme getirmektir. Kendi bağımsız çizgisini sürdürmek adına rejimin saldırılarına karşı demokratik öğrenci hareketini biççiz bırakmaktır.

Tam tersine, yapılması ortak savaşım zeminini günden güne geliştirmek ve sağlamlaştırmak, öğrenci gençliğin örgütlü savaşımını yükseltmek yolunda çekinmeden omuz omuza verebilmektir. Kesin olan şudur ki, zaferin güvencesi örgütlülüktür.

dernekler öğrenci hakları için vardır,

öğrenci hakları için savunulmalıdır

Öğrenci dernekleri öğrenci gençliğin akademik-demokratik istemlerini dile getirmek amacıyla kurulidular. Peki öğrenci gençliğin akademik demokratik istemleri nedir? Dernekler öğrenciler için, öğrenciler adına hangi istemleri dile getirmelidirler? Ne istemeliler?

Kuşkusuz, öğrenci kitlesinin ortak istemleri başlığı altında derneklerden önce, derneklerin dışında oluşturulmuş bir kategori yok. Derneklerin kendi dışlarında varolan bir programı alıp benimsemeleri söz konusu değil, böyle bir programın varlığı söz konusu değil. Ne ki, öğrenciler var. Yıllardır süüp duran sorunları, her an duyumsadıkları sıkıntılarıyla, öğrenciler var. Bir de, öğrencilerin hakları var. İnsan olmaktan, yurttaş olmaktan kaynaklanan hakları, anayasal hakları var. Dernekler, öğrenci kitlesinin kıpır kıpır sesliliğine ve zaman zaman kendiliğinden patlamalarla yükselen sesine kulak vermeliler. Öğrenci gençliğin akademik-demokratik istemlerinin ipuçları buralardadır. Kantinlerde, yurtlarda, sınıflerde öğrenciler arası sohbetlerde, öğrencilerin yakınmalarında yarının büyük patlamalarının, geniş öğrenci kitlesine malolacak istemlerinin öncüleri vardır. Bunları bulup çıkarmak derneklerin görevidir.

Dernekler bugün, sınırlı da olsa, öncü örgütleyici nitelikler taşıyan bir talana uğramışlardır. Derneklerin üye sayısı ve ilişkiler ağı en geniş öğrenci kesimlerinin nabzını tutmaya elverecek noktaya ulaşmıştır. Bugün, dernekleşmiş öğrenciler arasında dernekleşme hattının güçlendirilmesi uğraşının ve dışa dönük savaşımın yükseltilmesi konusunda tüm eğilimleri kapsayan bir birlik sağlanabilirse bu görevin başarılamaması için hiçbir neden olmayacaktır.

Kuşkusuz, masa başında genel doğrulardan, temel hak ve ihtiyaçlardan yola çıkarak öğrenci gençliğin istemlerinin neler olabileceği ya da olması gerektiği araştırılabilir. Böyle bir çalışma tümüyle yanlış da değildir. Bizlere öğrenci istemleri konusunda uzun bir liste, kabarık bir dosya sağlar. Ne var ki, hangi istemlerin ne zaman, ne ölçüde öne çıkarılacağını, nelerin propagandasına ağırlık verileceğini belirlemek amacıyla bunlar arasında yapılacak bir öncelikler sıralamasını, önceli öğrencilerin aralarında öncel yargılarına ve kendi değerlerine dayanarak dilediklerince gerçekleştirmeleri politik bir davranış olmaz. Geniş kitlelerin katılımı, amaçlanan istem ve sloganlar, geniş kitlelerin arayışları ve eğilimleri değerlendirilerek belirlenmelidir.

Uzun bir süredir dergimizce işlenmekte olan kurultay önerisi, gerçekleştiğinde akademik demokratik istemler katılımcı bir süreçte belirlenerek, demokratik öğrenci hareketinin zengin ve kapsamlı bir programı oluşturulabilir. Geçtiğimiz aylarda öğrenci hareketinde yaşanan olumlu gelişmeler bu beklentileri desteklemektedir.

Ne var ki, kurultay çalışması kendi dinamiğinin elverdiği hızla sürerken, rejimin öğrenci derneklerine yönelik saldırıları da ilan edilmemiş bir savaş boyutlarına ulaşmıştır. Bugün, öğrenci dernekleri 59. madde veya başka gerekçelerle birer ikişer kapatılmaktadır. Derneklerin etkinliklerini durdurma ve kapatma istemi ile mahkemelere başvurma olayları ülke düzeyinde sistemli bir kapatma politikasını kanıtlayan yaygınlık ve sıklıktadır. II. Dünya Savaşında Nazi Orduları birçok Avrupa ülkesine savaş ilan etmeden saldırmış ve birçok küçük komşu ülke yıldırım savaşı ile bir gece içerisinde ele geçirilmiştir. Bunun sonucu olarak bu ülkelerin yöneticileri, başbakanları ülkelerinin işgal edildiğini sabaha karşı kapılarını çalan Nazi subaylarından öğrenmek gibi trajikomik bir duruma düştüler. Rejimin öğrenci derneklerine saldırması için illa başbakan ya da başka bir devlet büyüğünün televizyona çıkıp öğrenci derneklerini zararlı gördüklerini ve kapatmayakarar verdiklerini ilan etmesi gerekmez. Eğer dernekler, ülke çapında sürmekte olan saldırıyı algılamakta, buna karşı merkezi birleşik bir hareket yaratmakta daha fazla geciktirlerse 4 yılda büyük emekler ve özverilerle ötülmüş olan mevziler, demokratik öğrenci hareketine hiç de yakışmayacak bir biçimde yitirilebilir.

Dernekleri korumak için oluşturulacak merkezi birleşik hareket, doğal ve kaçınılmaz olarak "Öğrenci Dernekleri Kapatılmaz" sloganı eksenınde gelişecektir. Öğrenci derneklerinin demokrasi mücadelesinde tüm toplum için tartışılmaz önemi ve değeri vardır. Şu temel gerçek süreç içinde değişmemiştir; öğrenci dernekleri YÖK'e karşı öğrencilerin haklarını savunurlar. Öğrenci derneklerinin varlığı ile öğrenci gençliğin haklarının korunması, istemlerinin gerçekleşme şansı, arasında ayrılmaz bir bütünlük vardır. Tüm bunlara karşın, sürekli kendi varlığını korumaya çalışan, yığınların gündemine sürekli olarak kendine yönelik saldırılar ve kendini savunma çabaları ile giren, öğrencilerin önüne hep "dernekler kapatılamaz" sloganı ile çıkan yapıların tabanını genişletme ve kitlelerî örgütleme olanağı sınırlıdır. Özsavunma temelinde gelişen ve bunu aşarak geniş öğrenci kesimlerinin somut istemleriyle bütünleşmekte yeterince başarılı olamayan bir kopmaya, bugün dernek üyesi olmayan öğrenci kesimlerinden de ancak dayanışma bağlamında bir ilgi ve destek gelecek, doğaldır ki bu da sınırlı olacaktır.

Rejimin bu saldırısını geri püskürtebilmek için öğrenci derneklerinin başlatacakları bir kampanyada, açacakları bir eylem hattında temsilcisi oldukları geniş öğrenci kitlelerinin dayanışmasına ya da sınırlı desteğe değil, etkin katılımına ihtiyaç vardır. Bunu sağlayacak olan da geniş öğrenci kesimlerini kucaklayacak sloganlar ve istemlerle ortaya çıkmaktır.

Başlıktaki soruya dönüyoruz, ne istemeli?

59. maddenin kaldırılmasını istemeli. "Artık 59. maddenin öğrenci derneklerini kapsamadığını anlatmayı bırakıp, 59. maddeye karşı çıkmalıyız. Hiçbir izne tabi olmadan tüm derneklere ve siyasi partilere üye olabilmek, öğrenci gençliğin anayasal hakkıdır." Öğrenci gençliğin anayasal hakkını istemeli. Öğrenci derneklerinin varlığı ile öğrenci gençliğin hakları ve istemleri bir bütündür. Dernekler rejimin ilan edilmemiş saldırısını püskürtürken, bu bütünlüğü yeniden üreterek, kendi varlıklarına son veren 59. maddenin öğrenci gençliğin anayasal haklarını, yurttaşlık haklarını elinden aldığını anlatmak ve buna karşı çıkmak zorundadır.

Fatih Güven

ÖĞRENCİ HAREKETİ YÜKSELTMEK İÇİN

demokratik, birleştirici, mücadeleci perspektif

80 sonrasında demokratik öğrenci hareketinin vücut bulduğu dernekleşme deneyimi ilgi çekiçi bir grafik gösterdi. Denilebilir ki 1987/88 ders yılı başından beri, öğrenci dernekleri genel bir durgunluk egemen. Bu durgunluğun pek çok nedeni, ancak iki temel belirleyicisi var.

*Kitleselleşememe. Üye sayılarındaki yavaş artış, kimi dernaklerde artmayış, hatta kimilerinde azalma;

*Eylemsizlik: Yapılan protesto eylemleri, yaratılan çok küçük şenlik, yaratılan ürün kültürel çalışmalar, yayınlar ve genel kurullarım dışında öğrenci hareketinin içinde bulunduğu durgunluğu aşmaya ve kitleselleşmeye yönelik yaygın iş, izin, ortaya koyuma, etkinlik, eylem gerçekleştirememe durumu.

Birbirine nedensel-sonuç ilişkisiyle bağlı, birbirini belirleyen bu iki görünümün oluşumunda sorumluluk, derneklerin içinde başından beri etkin, ilüsi bir güç olarak yerallen herkesin kendi omuzlarında hissedebileceği bir ağırlık taşıyor. Sol, devrimci gençliğin öğrenci dernekleri kitlesi içindeki en bilinçli, en mücadeleci unsur olması beklenir. Kaldı ki, böyle olduğu da görülmüştür. İşte bizim, tüm çeşitlilik ve genişliği içinde anladığımız sol, devrimci gençliğin kendi aramızdaki birliktelik anlayışını oturtabilmemiş olmasının içinde bulunulan durgunluktaki payı belirleyicidir.

Ortak iş yapılmasının önünde engel oluşturan tutumları, çoğunluğun kararına uymama, ikna olma eğilimi taşımama, kendi görüşünü tartışmaya açık bir öneri değil, bir boyun olarak dayatma gibi nice şey yaşanmıştır. Kimi birimlerde, derneği çalıştırmama, dernek başvurusu yapma uğraşına bile canla başla karşılmama eğilimi gözlenmiştir. Bazen de birlikte iş yapma kaygısıyla yapılan sürekli bitirk çağrılarının izlenilen etkiyi yaratamediği, birliğin sağlanamadığı etkinliklerin ürünün ertelendiği olmuştur. Sol içi tartışmaların iş yapılamaz ortamının oluşturması, işbirliğinin sağlanmayışı, sol, devrimci gençlik dışındaki tepkisizlik ve sessizlikten yeni yeni kurtulmaya çalışan kitleyi kendi halinde bırakmış, dernekler dışında atılacak adımları içine girmekterini, dernekleşmeye soğuk bakmalarını getirmiştir.

Burada bir parantez açıp, rejimin öğrenci hareketini kastlamak, dernek kitlesini tedirgin ve dernekleri yönetmek çabalarının sürdüğünü ve derneklerin içinde bulunduğu durumun kavranmasında, bu durumun aşılmasında bu çabaların bilinip, bunlara karşı savaşımanın temel olduğunu zımmetalım. Diğer yazılarımızda bunu ayrıntılı biçimde tartışıyoruz. Biz burada ilgilendiren, dernekleşme sürecinin kendi yapı ve dinamiğinden, kendi kitlesi ve önder güçlerinden kaynaklanan sorunlardır.

Derneklerde iş birliğimiz ince, etkinlik yapamıyorsa, dernekler etkin mücadele araçları ve zengin çalışma ortamları olmak değerlendirilmeyince kitlelerde bir uzaklaşma, soğuma bıkkınlık başlıyor. Kitleselleşemeyi de iş yapmanın önünde engel oluşturabiliyor. İşte böylesi bir döngüye teslim olmak, hiçbir emekle kazanılan mevzilerin yıdırılmesi tehlikesini içinde barındırıyor.

Eğer öğrenci derneklerinin 1980 sonrası pek çok genç için ilk örgütlenme, ilk mücadele ve ilk birliktelik mekanları olmak kalmayışıyla yetinmek yerine, bu oluşumların öğrenci gençlik hareketinde güçlü araçlar olarak demokrasi mücadelesinde üzerlerine düşen sorumluluğu gidererek daha etkin biçimde yerine getirmeleri isteniyorsa, rejim karşısında kazanılan mevzileri korumak ve ilerletmek isteniyorsa, derneklerdeki demokratik çalışmaya, ivme ve boyut kazandırmak gerekiidir. Öğrenci kitlesinin beklentilerine karşılık vermek önem taşıyor.

Ve işte tam bu noktada sap ile semanı birbirine karıştırma hatasına düşmemek için büyük bir özen gösterilmelidir. Kopuşlara değil, mücadeleciliği seçmek zorundadır sol, devrimci gençlik. Politikadan soğutulmuş, korkutulmuş, suçlanmış, pasifize edilmiş, dinamizmi, yaratıcılığı, umudu kurutmak istenmiş bir gençlik kitlesi içinde kurulan demokratik yığın örgütleri olarak öğrenci dernekleri, bu geniş insanları mücadeleye kazanmak sorumluluğundadır. Kitleleri nasıl olursa olsun kendi yanına çekmek değil, kitleleri mücadeleye çekmek uğraşı onurlu ve verimli bir uğraşıdır. Mücadele dar tutulmamalı, ortak çıkarların geniş zeminlerinde gençliğin kültürel, bilimsel, estetik, sportif tüm eğilimlerini ve öğrenme, öğretme isteğini değerlendirmek etkinlikler düzenlenmelidir.

Dernek çalışmasını dar sınırlar içinde değil, esnek, kendi dışındaki ilgi ve eğilimleri değerlendiren, bunları mücadeleye kazanma perspektifi taşıyan bir çalışma olarak görmek gerekiyor. (Burada Cumhuriyet Anketi'nde derneklere üye olmaya eğilimli ancak henüz olmamış yüzde 42'lik bir oranın ortaya çıkığını bir kez daha anımsatalım.)

Böylesi bir genişlemeyi sağlamak aşamasında, ülke düzeyinde biraraya gelme çağrısını değerlidir. Bunlara olumsuz yanıt vermek, kayıtsız kalmak ister istemez içten, genişlemekense hareketsizliğe sürükler bizi.

İçeriği, eylem birliği çok yönlü duyarlıklar gerektirir.

* Hiçbir eğilim, diğerlerini dışta bırakacak, eylemin hazırlanış, kotarılış, yönetim, yönlendirilişine katılım olanağı tanımayacak eylemleri savunarak, yaşama geçirerek birliğe hizmet etmez;

* Birlikte iş ve eylem çağrılarını süreklı yapılara bırakmak, ertelemek, gerekçe göstermeden işlere, eylemlere katılmamak da hareketi ve birliği, dolayısı görünse de, sahada doğrudan engeller.

Mücadele dinamiğinin gerektirdiği işlerin en sağlıklı yazgıya geçirilüş biçimi demokratik katılım mekanizmalarının işletilmesidir. Bu mekanizmaları işletmek de, içinde yeralmak da bir görev sayılmalıdır.

Bu çerçevede, örnek-demokratik üniversite isteminin tartışılıp içinin doldurulmasına olanak tanıyacak "nasıl bir üniversite" sorusuna verilen yanıtları zenginleştirecek, bir etkinliği 1987-88 ders yılı içinde gerçekleştirmek anlamlı olacaktır. Yarın bu kapsamdaki öncelikli bir kurultay biçiminde formüle ediliyor. Diğer sol gençlik dergilerinin bu öneriyi olumlayan bakışımı olmuştur. Çok sayıda öğrenci derneği eğitim araştırmaları çalışmalarında böylesi bir etkinliği hedefleyerek atılımlar atmıştır.

Düşünceyi ve çabayı salıpılamak, tartışılan tüm derneklerin kaçırdığı böylesi bir etkinlik, ikiden karşımıza böylesi kritik bir dönemde ses vermek açısından büyük önem taşıyacaktır. Böylesi bir etkinliğin dışında kalanlar demokrasi ve birlik karşısındaki sorumluluğu omuzlarımıza olacaklardır. Her eğilimin birlikte kotarmasına böylesine uygun bir etkinliğin ertelenmesinde yarar yoktur.

Sonuç iş önerileri, yeni dernek çalışma alanları ve yönlemlerine ilişkin öneriler, demokrleşme sürecinin geri bir noktasına dönüp "sil baştan" demek değil, daha ileri noktalara ulaşmak içindir. Demokratik öğrenci hareketinin oluşup güçlenmesinde payı olan herkesin hayecan duyması, ilgiyle karşılaması gereken bir girişimdir. Varılan noktayı daha ileriye götürmek, kopuşlara teslim olan bir anlayışla da, "dar bir mücadele" anlayışıyla da mücadele olmaz. Mücadeleci bir genişleme çabası, genişleyen, güçlenen bir mücadeleyi getirecektir. Bugün atılacak gereken yeni adımların gelecekteki belirleyiciliği şimdiden görülebilir.

Nergis Algün

SOL İÇİ YENİ İLİŞKİLER BİÇİMİ VE ÖĞRENCİ GENÇLİK

Yasemin Çongar

Sol içi yeni ilişkiler biçimi... Solda yeni ve ortak bir politik kültürün oluşturulması görevi... Sol, devrimci güçlerarası birliğin, birlikte davranma yeteneğinin geliştirilip bir alışkanlık ve geleneğe dönüştürülmesi gerekli...

Açıklanmayı, tanımlanmayı, eylem içinde zenginleştirilmeyi bekleyen söz dizileri, evetkisiz mücadelesine, demokratik öğrenci hareketinin bu mücadele içinde daha etkin ve güçlü bir unsur olarak yerleşmesine ilişkin önerilerimizin temelli dayanak noktalarını oluşturuyor. Bizce, toplumun demokratikleştirilmesi, mücadelenin etkinleştirilmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı kılınması sorununu, sol, devrimci güçler arasındaki ilişkilerin iyileştirilmesi ve birlikteliği ilişkilerine dönüştürülmesine doğrudan bağlı görüyoruz. Bakıyoruz ki, öğrenci gençlik içinde sol içi ilişkiler ve birlik sorununa ayrıca önemi veren diğer güçler de var. En azından, bölünmüşlüğün, ayrılıkların, sol içi farklılıkların ortak hareket ve iş yeteneğini engellemesinden yakınan çok sayıda çevre ve kişi var.

Birliğin yaratılmasının, temennilerden öteye geçmesi için ise, o birliği yaratacak unsurların, yani sol, devrimci güçlerin yeni bir anlayış, yaklaşım ve kültürü filizlendirecek zenginlikte bu tartışmayı ortaklaşa yürütmeleri gerektiği inancındayız. Ancak böyle bir tartışmadan doğacak ortak anlayışların pratikte somutlanıp, yetkinleşmesi mümkün olabilir. Bu yazı da, böylesi bir tartışmanın paragraflarından biri olmak amacını taşıyabilir ancak.

İLİŞKİLERDE YENİ BİR BİÇİM NEDEN GEREKLİ?

Sözünü ettiğimiz, savunduğumuz, ulaşmak istediğimiz her "yeni" ister istemez "eski"ni üzerine bir bilgiyi, bu tanıyı, bir yorumu taşır başında. Sol içi ilişkilerin eski (varolan) biçimi nedir? Türkiye solunun, 12 Eylül 1980'e gelindiğindeki belirgin özelliği, ayrışmış bir bütünlüğe dayalı 60'dan gummuş ortak yapılar oluşturma ve birlikte davranış yolunda ciddiye alınacak bir birikim adımlar burada sayma ve seviyeyle anılıp sakla tutulmak kaydıyla, bugün de bu bölünmüşlük sürmektedir. Yönetim ve anlayışlara dayanan farklılaşmaların yanısıra, birlik ve iş yapma yeteneği de, genç kaydedilmiş olumlu gelişmeler saklı kalmak üzere, yetersince olgunlaşmış, yerleşmiş değildir. Demokratik öğrenci hareketinin temeli bu eksiyle sorumluyum demektedir.

12 Eylül rejimine karşı sürdürülen mücadelenin en temel özelliği rejimin birleşik politikalar sonucu muhalefet güçlerinin hem nesnel, hem de öznel olarak genişlemesidir. Bunun yanısıra ayrıca bir özelliği de belirleyici olması gereken güçlerin sol, cinsellik, devrimci güçlerin bütünleşikliği ve ortak iş yapabilme özelliğinin yeterince geliştirilememiş olmasıdır.

Oysa düşman ortaktır. Egemen burjuvazi ortak düşmandır, elbette de nesnel olarak düşmanın düşmanıdır. Egemen burjuvazinin ve siyasal iktidarın temel hedeflerinden olan gençliğin rejime ve onun yanısıra YÖK'e karşı birliğinin sağlanması bunun için belirleyici önemdedir. Öğrenci gençliğin bu birliğinin sağlanmasında belirleyici güç sol ve devrimci güçlerdir. Onların pastayı paylaşmayı değil, pastayı büyütmeyi hedefleyen ortaklıklar ve birlikler; yeni yeni güçlerin mücadeleye katılımını sağlayacaklar.

Ortaklıklarımız farklılıklarımızdan çoktur. Mücadele ortak düşmana karşı verilmiştir. Ve amaç, mücadele taktiğini paylaşmak değil sıklaştırmak, mücadele taktiğine yenilerin katılmasını sağlamaktır. Birliğin temelini oluşturacak ortak politik kültür, herşeyden çok mücadeleyi yükseltmeye hizmet edecektir.

Öğrenci gençliğin sorunlarının aşılması, ortak isteklerinin gerçekleşmesi için öğrenci derneklerinde verilen mücadelenin güçlenmesi, bunun için de derneklerin öğrenci gençliğin çoğunluğunu örgütlemeyi hedeflemesi gerekiyor. Derneklerin bütünlüğünü değil, sayılarının ve üyeliklerinin artması ortak çıkarımızdır.

Solun egemen burjuvazi karşısındaki gücü, sol içi ilişkilerde yakalanacak birlik zeminiyle doğru orantılı olarak yükselecektir. Çünkü bu sorun toplumun diğer demokratik unsurlarıyla rejime karşı eylemlerde paralellik ve birliği sağlayacaktır.

- Solun bütün kesimleri politika oluşturmada, politikaların başarısı için nesnel olarak dikkate almak zorunda olduğu birlik sorununu kadrolarını oluşturmede dikkate alan ve öne koyan yaklaşım içinde olmalıdır. Bu tutum varlık nedenlerinin ayrıklıklarının anlatılmasını engellemez.
- Kadrolar politikalarının uygulanmasında önceden hazırlanmış senaryoları oynayan, aktarıcılar olmaktan çıkarak politikaların hedeflerinin başarısını öne koyan bir tartışma ve lobiyastife dönüştürmüş olmalıdırlar.
- Kimin yapılırdığından çok yapılan işin hedeflerinin doğruluğunu yada yanlışlığını öne koyan bir düşünce tarzı hakim kılınmalı, uygulayıcıların tartışmak eylemin başarısını etkilemesi oranında gündeme getirilmelidir 12 Eylül çok şeyi değiştirdi. Pek çok politik kadronun bakış açısında önemli değişmeler oldu. Eski sıfatlarla, bakışla yaklaşmamak gerçeği ortadadır. Önyargılar bir yana bırakılmalıdır.

Politik kadrolar öncelikle bütün sol güç, "bunlar bizim insanımızdır" yaklaşımıyla değerlendirmelidir. Yoğun baskı dönemlerinde, ayrışmaları ilişkileştiren davranışlara yönelmeyi zorunluluklarını sonucu olmaktan çıkarmalı, bütünçü bir davranış olarak yaygınlaştırmak gerekliliği.

- İlke kimse kendini "doğrunun tekeli" saymamalı, doğruların birlikte bulunacağı, birlikte geliştirileceği unutulmamalıdır.

ORTAK POLİTİK KÜLTÜRÜN TEMELLERİ NELER OLABİLİR?

Ortak duyarlılığı "birlik" olacak bir sol politik kültürün yaratılması, sol, devrimci güçlerin her birinin büyük sorumluluk yüklüyor. Çünkü hem kendine, hem hareketin bütününe gerçekçi bir bakışı, yenilen meyi, yapılan hataları düzeltmeye hazırlıklı olmayı gerektiriyor.

Yola çıkış noktası, önyargılarsız, kesin, katsız saptamalara, hoşgörü, anlayış, duruluğe aykırı davranış biçimlerinin bir yana bırakılmasıdır. İki seçenek var: Ya "bizimle olmayan herkes bize karşıdır", diyeceğiz ya da "bizin karşımızda olmayan herkes bizimledir. Hareketimizi güçlü, karşımızdakini güçsüz kılmanın yolu ikincisinden geçmektedir. Tüm ayrışmışlığımız, çok parçalılığımıza karşın yaratacağımız bir birlik zemini, öncelikle bu ayrışmışlığımızın nesnel bir temeli olduğunu görüp kabul etmemizi gerektirir. Farklı geçmişimiz, anlayışı ve alışkanlıklarımızdaki farklılık, nesnel temele dayalıdır ve o nesnel temel durdukça sürecektir.

Sol, devrimci güçlerin her biri başta sözlediği sınıflara, kesimlerin özelliklerine, ideolojisine ve kendi politik geçmişine göre biçimlenen bir benlik, bir özgün kültür taşıyor. Bu farklı kültürler arasında "iyi", "kötü" diye sınıflandırmalara gitmek hem o kültürü oluşturan nesnelliği kavramaya, hem de birlikte davranmada anlayış birliklerine sürükler bizi.

Farklı benliklerimizi, kültürlerimizi, düşüncelerimizi korumak ama bunlardan bir ortak kültür yaratmak amacıyla biraraya geldiğimizde, birbirimizi anlayacağımız ve hedefimize eleştirel bakacağımız en önemli nokta, politika ve eylemlerimizin diğer sol ve devrimci güçlerle ilişkilerimiz açısından yarattığı etki ve birliğe katkısı olmalıdır.

Öğrenci gençliğin hareket alanı da bu açıdan önemli bir ortak zemini oluşturuyor. Demokratik öğrenci hareketi içinde yer alan sol, devrimci güçler birbirlerine karşı değil, birlikte güçlenmek zorundadırlar. Başka seçenek yoktur. Anticilikle, ortak hareketimiz içinde anti-A'cı, anti-B'ci odaklar ve kimlikler yaratarak, yapay kopuşlar oluşturarak varacağımız yer, hareketimizin güdükleşmesi olacaktır. Anti-YÖK, anti-rejim bir kimlik savunmak, böyle bir kimliğin en geniş öğrenci yığınlarınca kabullenilmesi için çalışmak, kendilmizi ve hareketimizi güçlendirmenin tek yoludur.

Aksi halde, anti-A'cı, anti-B'ciler, A'cılar, B'ciler ve bu anlamsız çekişmeden bıktığı için de, her türlü kimliği reddetmeye çalışan, mücadeleden uzaklaşan, YÖK'ün boyunduruğunda pasifliği seçen bir kitle oluşur. Kimi öğrenci derneklerinde, grupizmanın tartışmaların bazı dernek üyelerini istifaya yöneltecek kadar bıktırıcı olabilmesi üzerinde önemle düşünülmesi gereken bir sorundur. Düşünmemizi gerektiren ikinci bir boyut da aynı tartışmaların, kısır çekişmelerin çoğu zaman sonuçsuz toplantılar, alınamayan ya da uygulanamayan kararlar, özetle eylemsizlik sonucunu vermeydir.

Öyleyse ne yapmak? Tartışmadan birlik de, ortak iş de, ortak bir politik kültüre ulaşmak da mümkün değildir. Sol için-

deki tartışmalar, belli bir iyileşme ve yapıcı amaçla yürütüldüğünde, hem sol hareketi hem de sol düşünceyi geliştirecek, zenginleştirecek birikim, deneyim ve yeni görüşleri içinde barındırmaktadır. Bu zenginliği ulaşabilmek için, öncelikle tartışmalardan şiddeti çıkarmak gerekiyor. Sol içi şiddet, küfür ve saldırganlıklar, tüm gruplar tarafından baştan reddedilmelidir. Anlayışa, hoşgörüye, anlama ve anlatma çabasına dayalı, ortak kararlara ulaşmak amacıyla yapılan tartışma, sol içinde yeni ilişkileri besleyecek ana damar olacaktır.

Bu tartışmalardaki farklı fikirler, farklı ve uzlaşmaz görünen yönelim ve önerilerin bir arada tutacak temel ise demokrasidir.

SOL İÇİ İLİŞKİLERDE DEMOKRASİ NEDEN VAZGEÇİLMEZ ÖNEMDE?

Sol, devrimci güçler arasındaki tartışma, sol, devrimci mücadelen sağlanmalı sorumluluğuyla yapılan bir tartışma olmalıdır diyoruz. Yoksa sol, devrimci güçlerini birbirlerini eritmek, tasfiye etmek amacıyla saldırganlaşacağı bir tartışma değil. Öğrenci hareketi içindeki tartışma da, bu hareketin öğrencilerin akademik-demokratik taleplerini elde edebilmesindeyse çıkarak ülke çapındaki geniş demokrasi mücadelesine katkısı ölçüsünde değer kazanacaktır.

Dernek toplantılarında, platform toplantılarında "bizim görüşümüz budur, bu görüşün dışında birşey kabul etmeyiz, bu görüş kabul görmezse çeker gideriz" yaklaşımıyla uzlaşma ve iknanın olanaksız kılındığı tartışmalar az yaşanmadı. Bugün bunun yerine yeni bir anlayışı egemen kılmak zorunludur. Bu yeni anlayış, ortak ve üzerinde anlaşma olasılığı yüksek konuların öncelikle ele alınması ve görüş birliği sağlama amacının güdülmesiyle mümkündür. Birim derneklerde, genel kurul toplantıları da bu açıdan önemli bir sınavdır. En ileri bir demokrasi anlayışını oluşturmuş olması beklenen sol, devrimci güçlerin birbirleriyle ilişkilerinde ve yığın örgütlerindeki -öğrenci derneklerindeki- tüm davranış ve önerileri, taktik ve stratejileri demokratik bir anlayışa dayanmak zorundadır. Demokrasi, sonuç değil süreçtir. Demokratik ilişkiyi yaşama geçirmenin değişik yol ve biçimlerine açık ve yaşam olunmalıdır.

Öğrenci derneklerindeki çalışmanın, gözlerimizin önüne serdiği açık gerçek, bu ürünlerdeki yadsınamaz çıkar ortaklığımızdır. Birim derneklerdeki değişik sol grupların, dernek çabşmasına farklı bakışları olması doğaldır. Ancak derneklerin kuruluş amacı, çalışma alanı öğrencilerin ortak çıkarlarının, ortak istemlerinin savunulmasıdır. Birim derneklerde, farklı görüşlerin tabandaki ağırlığı, üye kitlesi içinde gördüğü destek aranında yönetim mekanizmasında yansıtılması sağlanmak "güç ve verimsiz" bir çaba olmaya gerektir. Çıkar ortaklığı temelinde birarada gelen üyeler içinde, sanki farklı çıkar çevrelerişmişçesine "muhalefet", "iktidar" kutupları oluşturmaktan kaçınmaya çalışmalıyız.

Her üyenin kararının oluşturulmasına katılabilmesi, sonuçta kararlara, seçeneklerin grup kavgası, salt çoğunluk kararı olmaktan ziyade, oybirliği ve tam katılım sağlayan, genel üye kazanı olarak çıkması yeğlenmelidir. Çünkü karar alınma sürecinin farklı demokratik işleyiş, kararın en etkin biçimde yaşama geçmesinin güvencesi olacaktır.

Katılımın sözünü ettiğimiz ortak mekanizmaların işletilmediği organlarda hareketin bölünmesi, güçlerin dağılması ve iş yapamama tehlikesi, farklı görüşleri biraraya getiren demokratik yönetimler ve farklı görüşleri yukarıda sayduğumuz ilkeler ve yapısı amaçlar çerçevesinde kıyasıya tartışıtan kamu alanı süreçleri, hareketin çıkarını iş yapılmasında güven herkes tarafından sonuç alınışıya, ortak kararlar çıkarmaya yönelik olarak değerlendirecektir.

Türkiye'de sol, devrimci hareketin tüm parçalanmışlığına karşın bugün ortaklaşa sahip çıktığı tarihler, eylemler, mücadele dinamikleri vardır. Önemli bir geçmişe hep birlikte ortağız. Uğrunda mücadele verdiğimiz geleceğe de hep birlikte ulaşacağız, ona hep birlikte ortak olacağız.

Geleceğe yürürken, ilişkilerimiz, birbirimize ne denli sağlam, ne denli açık olursa, tartışmalarımız, eylemlerimiz ve mücadelenin sırçağı içinde ulaşacağımız her adımın da o denli geliştirici, zenginleştirici olacaktır. Ülkeyanın ve Türkiye'nin içinde bulunduğu durumu, egemen burjuvazinin politikalarını doğru kavramak, buradan kazeri geçerli politikalar üretmek ve etkin bir mücadele vermek, politik kültürümüzün siyasi bilgimizde yerleteceği ilkelerden beslenecektir. Bu kültür ortaklaştığı ölçüde zenginleşecektir.

YENİ BİR POLİTİK KÜLTÜR YENİ

Uzun süre bir süredir bazı dostlarımızla yeni bir gençlik dergisinin çıkışı konusunda yaptığımız tartışma derginizle sayfalarına da yansıdı. Bunun çok istenilen bir durum olmadığını biliyoruz. Gerçi bir sorunun çözümlenmeye yönelik, sorunlarla bir bütünde açık olarak tartışılmasının normal bir durum olması gerekir. Ancak ülkemizde sol/liberler, ne yazık ki bu tarz olgunlaşmadık. Bu yüzden de yanlışları, gibi açık tartışma kültüründe başka yönde soru işaretlerinin doğmasına neden oluyor. Bu nedenle başlangıçta amacımızı kısaca şöyle özetleyebiliriz. Bir sorunu çözebilmenin böylesi tartışmadan başka bir yolu kalmadığı kanısındayız ve burada açık yürekliğe karşı üzerindeki görüşlerimizi sorumlu cesurlu yönelik olarak belirtmek istiyoruz.

Üniversiteli'nin çıkarılmasının ardından bir süreç izlediğini okuyucu ilgili yazımızdan okuyabilir. Yazımızı işte bu süreçten yorumuna yoneltmek istiyoruz.

NE'Yİ TARTIŞIYORUZ NE'YE KARŞI ÇIKIYORUZ?

Soğukluk bir tartışma yapabilmek için önce tartışma amacının net olarak belirlenmesi gerekiyor. Bu amaçlar için de tartışmak ve bütün dikkati çözümlenmesi gereken problem üzerinde yoğunlaştırmak tartışmalarımıza odaklık sağlayacak ve sonuçlardan bizleri koruyacaktır. Bütün tutumumuz yapılan yanlışlıklar ne kadar vahim olursa olsun yanlışları yapan kişilikleri değil yanlışları tartışmaktır. Bu nedenle hangi konuda olursa olsun bir sonuca varabilmek için bütün bu çerçeve içerisinde ortak arayışları ve çalışmaları geliştirmekti. Bunu yapmadıkları için arkadaşlarımız "güzel" projelerini elleriyle öldürdüler. Geniş gençlik kesimlerine açmayı düşündükleri bir yayını daha en başından bir çevrenin yayını durumuna dönüştürdüler.

Bir proje olarak Üniversiteli'nin göz ardı edilmeyecek olumlu yanları bulunmaktaydı ve arkadaşlarımız önerilerinin bu yönüne aşırı biçimde güveniyorlardı. Bir başka deyişle önerilerinin gücüne güvenerek ortak tartışma ve planlama gerekliliğinin üzerinden atlayabileceğini sandılar. Halbuki günümüzde can alıcı sorun cazip düşüncelerle ortaya çıkmak değil ortak arayışları ve çalışmaları geliştirmekti. Bunu yapmadıkları için arkadaşlarımız 'güzel' projelerini elleriyle öldürdüler. Geniş gençlik kesimlerine açmayı düşündükleri bir yayını daha en başından bir çevrenin yayını durumuna dönüştürdüler.

ÜNİVERSİTELİ NASIL ÇIKTI?

Üniversiteli dergisinin hazırlıklarından ilk olarak Ocak ayında bilgi sahibi olduk. Denizlerin Yazı Kurulunda ve bürolarında birlikte çalıştığımız arkadaşlarımızın bir kısmı Üniversiteli adıyla bir derginin hazırlıklarını sürdürdüklerini ve yakın zamanda çıkaracaklarını bize açıklıdılar.

Bize göre bu açıklama daha çok bir tebligat niteliğindeydi. Çünkü arkadaşlarımız Üniversite'nin hazırlanmasından, biçiminin tartışılmasından içeriğine kadar herşeyi kararlaştırmışlardı. Ayrıca o aşamada bizlerin yayın üzerindeki görüşlerimizin pek etkili olmayacağını da açıkça söylüyorlardı. Ancak yine de bu çalışmaya katılmamız istiyorlardı.

Daha ilk günden görüşlerimizi iki temel noktada yoğunlaştırarak tartışmayı geliştirmeye çalıştık.

Birincisi, ortaklık yapmamız bazı temel kuralları vardır. Birlikte tartışmak, birlikte karar vermek ve birlikte çıkarmak gibi. Bu ilkelere uyulmadan ve önemli kendini bağlı da hissetmeden sağlıklı bir ortak çalışmayı gerçekleştirmek hayaldir. Herşeyi sonuçlandırmış ve kararlılıkla tartışma dışında bırakan bir dergiye davet edilmemizin adına ortak çalışma denilemez. Yapmamız gereken bütün önyargılardan uzak, herşeyin tartışmalarımız sonucunda belirleneceği anlayışıyla masa başına oturmaktır.

İkincisi, derginin bu sayısında yer alan yazıda eleştirdiğimiz gerekçelerle önerileri yayımın ancak öğrenci hareketinin kendisi tarafından veya ana eğilimlerinin girişimiyle çıkarılabileceğini savunduk. Böylesi bir yayını demokratik öğrenci hareketinden gerekli olacak bir yayın yaratmaya yöneleniş yerine bir çevrenin girişimi ile bu boşluğu doldurmaya kalkmak doğru bir tutum olmazdı. Niyet ne olursa olsun sonuçta bu çevrenin bir yayın organı ortaya çıkacaktı. Yakın zamanda bile bu görüşümüzü kanıtlayan birçok örnek vardı. Yapılmak istenen arkadaşlarımızın yinelediği üçük verdileri bir dünya tam olarak bizi doğrulamıştı. Öğrenci gençliğin adına konuşmak.

Ocak ayında Yazın'a yapılan tebliğ ile aynı anda Üniversiteli'nin Yazın'ı ile birlikte planlandığı söylenen yayınlara başladı. Bu görüş Üniversiteli'yi çıkaracak olan arkadaşlarımızın birkaçı da yayınlamaktaydı. Anlaşmaya çalıştığımız gibi bizi bir ortak tartışma ve karara varma hiç olmadı. Tarafa bu varlığı belgelendirmenin nasıl ortaya çıkabileceğini açıklamamız ve düzeltilmesi konusunda talepte bulunduğumuz halde bugüne kadar bir sonuç alamadık.

Aramızdaki tartışmanın çözümüne yönelik en son adımı Mart ayı başında attık. Veya bizler öyle sandık. Arkadaşlarımız bizlere bir çerçeve çizerek bu görüşleri tartışmamız ve Üniversiteli'nin çıkış çalışmaları konusunda bu tartışma sonucunda karar verebileceklerini söylediler. Bu tutum gerçekten sorunu çözebilirdi. Ancak bizler daha ilk tartışmayı bile yapamadan Üniversiteli dergisinin çıkarıldığını gördük.

Olhikaye bundan ibarettir.

Üniversiteli'yi çıkaran arkadaşlarımızın bugün hiçbir işin yakınlaşmalarının üzerinde olmadığını anlamak istiyoruz. Dergiler batar, çıkar. Kalıcı olan dostluklardır, birlikte mücadele ruhunu güçlendirmektir. Bu da dayanışmalarla ve emirvaki lerle yaratılamaz.

Soldaki kavgalar artık kimseyi şaşırtmıyor. Biraz da olumlu işler yaparak insanları şaşırtalım.

BİR ÇALIŞMA TARZI DEMEKTİR

Bizimle veya diğer kesimlerle ilişki kurarken daha baştan birşeyleri empoze etmekararlılığıyla davranmak ve bütün davranışını bu amaca güdülemek yeni sol kültürle bağdaşmaz. Yeni, yeni sözcüklerden oluşan bir dil kullanmak değil, çalışma tarzında yeni bir çizgiyi hakim kılmak için elden gelen bütün çabayı harcamaktır. Üniversiteli'nin çıkış sürecinde yeni politik kültürün ağır bastığı görüşünde değiliz.

larımız bir dergiye karar verdiler. Nasıl bir dergi düşündükleri yalnızca düşünsel planda değil pratikte de somutladılar. Bu dergiye katılmamız için bize olumlu bir tutum içinde bulundular. Bizim belirttiğimiz noktalar ile kendi düşündüklerinin çakışmadığını gördüler. Ortak bir sonuca gerek görmeyerek yollarına devam ettiler. Dergiyi çıkarttılar. Şimdi Üniversiteliyi birlikte güçlendirmek için Gençlik Dünyası Yeni Çözüm, Yeni Aşama, Demokrat Arkadaş ve diğer gençlik dergilerine destek göstermeyi düşünüyorlar. Sol içindeki eğilimleri ve davranışları yüzeysel olarak izleyen bir kişi bile bu girişimin başarısız kalacağını (doğuracağı tepkiye hiç değinmiyoruz) öngörebilir. Sonuç olarak bir anlaşmaya ulaşmayı arkadaşlarımız sağlayamayacaklardır. Bizim yaptığımız ise bu anlaşmaya ulaşmayı arkadaşlarımızın diğer güçlerle anlaşmalarının için Üniversiteli'nin yayınından vazgeçmeyecekler ve devam edeceklerdir.

Bizler, Üniversiteli'yi çıkaran arkadaşlarımız, dünyanın döndüğünce böylesi süreçlerin yeni sol kültüre uygun olmadığını anlatmaya çalıştık. Bu, sohbet yollarımız hep beraber izleyebildiğimiz dar anlayışın tekrarıdır. Yukarıdaki tablodan da görüleceği gibi arkadaşlarımızın yaşadıkları ve halen de yaşamakta oldukları süreçte özyarışın biçimde diğer güçlerle tartışmak, birlikte aramak ve birlikte yapmak ilkelerine yer yoktur. Arkadaşlar bir aşamaya kadar birz, şimdi de diğer kesimlere kendilerine çok önemli gördükleri bir ölçüsel kabul etturmeye çalışıyor. Yi nelerek bu bir konuda ortak arayış yaklaşımı değildi. Çünkü arkadaşlarımız doğruyu bulmuşlardı. Bundan eminidler. Bir nedenle bizlerin görüşleri önemsizdi. Daha baştan bizlerin yargı önerileriyle çelişen görüşlerimizin yanlış olduğunu karar vermişlerdi. Önemli olan sonuç düşündüklerini yapılmasıydı. Bu nedenle bizlerle tartışmak yakit yitirmemelerdi. Bir noktaya kadar bizleri ikna etmeye çalışırlar, ama başaramazlarsa yollarına devam ederlerdi. Çünkü pratik kendilerinin ne kadar doğru olduğunu herkese kanıtlayacaktı. Bizleri söylerle hak yolunu getirecemişlerdi, bunu eylemleriyle yapacaklardı.

Kendi payımıza böylesi düşüncelere dayanan hem kendimizle hem de diğer güçlerin onlarca girişimini gördüğümüzü belirtmeliyiz. Yeni sözcüğünün benimsemesi gibi tekrarlandığı bir dönemde eski anlayışların devrimsiz yönlendirdiğini görmekten üzüntü duyduğumuzu belirtmeliyiz. Üstelik Üniversiteli'yi çıkaran arkadaşlarımızın adeta kendi görüşlerine karşı çıkışları yeniye karşı çıkış biçiminde görmelerini ve özdemeye çalışmalarını da hayrete düşürmekteyiz.

Bizimle veya diğer kesimlerle ilişki kurarken daha baştan birşeyleri empoze etmek kararlılığıyla davranmak ve bütün davranışını bu amaca güdülemek yeni sol kültürle bağdaşmaz. Yeni, yeni sözcüklerden oluşan bir dil kullanmak değil, çalışma tarzında yeni bir çizgiyi hakim kılmak için elden gelen bütün çabayı harcamaktır. Üniversiteli'nin çıkış sürecinde yeni politik kültürün ağır bastığı görüşünde değiliz.

"YENİ" SİYASİ REKABETİN ARACI OLARAK KULLANILAMAZ

Yeni yaklaşımların mücadelemizi güçlendirme özelliği nereden gelmektedir?

Bu soruya hemen verecegimiz yanıtlar vardır. Yeni yaklaşımlar daha çok gücün birarıya gelmesini kolaylaştıran ve olanaklı kılan görüşlerdir. Bu görüşler bizleri yardımlaşmadan ayrılmaya, inisiyatifimizi artırmaktadır. Ancak sorunu böyle görmek yerine yeni düşüncelere daha önce ulaşmış olmamızı diğer siyasi çizgiler üzerinde eğitik sağlamamın bir aracı görmek eski yanlışları yinelemek olacaktır.

Üniversite'li'nin ulusal ve uluslararası deneyleri yorumlayarak bir sonuca varma çabası olduğu bilinliyor ve görülüyor. Öz olacak bu doğru ve yerinde bir tutumdur. Eğer tartışmalarımız kör kanallara saplanıp kalmasaydı Üniversiteli dergisinin olumlu yanlarını hem düşünsel düzeyde hem de çalışmalar yayın düzeyinde dostlarımızın anlatmaya çalışacaktık. Ancak dostlarımız bu zemini yok ettiler. Çünkü bu proje olarak Üniversiteli'nin gözardı edilemeyecek olumlu yanları bulunmaktaydı ve arkadaşlarımız önerilerinin bu yönüne aşırı biçimde güveniyorlardı. Bu başka deyişle önerilerinin gücüne güvenerek ortak tartışma ve planlama gerekliliğinin üzerinden atlayabileceğini sandılar. Halbuki günümüzde canalıcı sorun cazip düşüncelerle ortaya çıkmak değil, ortak arayışları ve çalışmaları geliştirmekti. Bunu yapmadıkları için arkadaşlarımız "güzel" projelerini elleriyle öldürdüler. Geniş gençlik kesimlerine açmayı düşündükleri bir yayını daha en başından bir çevrenin yayını durumuna dönüştürdüler.

Hiçbirşeyi değiştirmeden herşeyi değiştirmek komik bir çabadır. Sonu bu sorun kendisini hile kanık bulan okuyucumuz etkecektir. Ancak bu an ciddi partilerde ve kurumlarda bile görülmüş olan bir durumdur. Bu nedenle yeni düşüncelerin etki gücüne, çekiciliğine kapılıp siyasi çizgiler arasındaki rekabete ve yarışa yeni biçimde bir ivme vermemeliyiz. Üniversite'li çevresindeki arkadaşlarımızı devrimlerinin olanca sonuçlarını görmek durumundadırlar.

HERKES BİR ARAYA GELSİN, ASIA BENİM PLATFORMUMDA

Bir eylemi veya dergiyi planla, örgütlen, organize et, çıkar, sorun da herkesi davet et.

Eğer Üniversiteli bu biçimde çıkmasaydı bile olumsuz bir çalışma tarzının anlatımak için yukarıdaki örneği verebilirdik. Çünkü bu düşünce biçimi kutlukuna yaklaşılmaz olumsuz bir çalışma tarzının adeta simgesi olmuştur. Sorun bunun kesimlerinin davranışlarına kendi belirttiği platformlarda diğer güçleri oturaya getirme çabası hakim oldu. Üniversiteli bu yanlışı tekrarladı. Bugün dergi çıktıktan sonra diğer kesimlere ve gençliğin bütününe çağrı yapıyor. Madem bu güçlere dergiyi paylaşmak düşünülüyordu neden daha başlangıçta çalışma bu kesimlere açılmadı? Burada yanlışı görmek çok büyük bir çabayı gerektirmeyecek kadar kolay. Ancak arkadaşlarımız bu yanlışı göremiyorlar. Çünkü etki anlayışın etkileyle birkaç kendi belirledikleri bir platformda birleşmeyi kendilerinin tartışılmaz hakları olarak görüyorlar.

Bizler bu işin başarılabileceğini söyledik. Ancak burada bizimi yorumumdan daha önemli bir çalışkı olduğu kanısındayız. Yukarıda anlatmaya çalıştığımız gibi siyet eylemi belirler. Böylesi bir dergiyi çıkarılabilmesi için değişik kesimlerin birleşemeyeceğini savunan arkadaşlarına dergi çıktıktan sonra diğer kesimleri kazanabileceğimizi savundular. Bu çelişkiyi arkadaşlarımızın ne biz anlatabildik ne de kendileri için bulabildiler.

Bugün gençlik örgütlerine çağrı yapıyorlar. Eğer bu olmazsa görüşümüzün daha başlangıçta bu yönü izleyebilirdik. O zaman gerçekten başarabilirdik de. Ancak önce herşeyi yıkmak, kurarak ve dokerek binbir telaş içinde dergiyi çıkarmak ve bu aşamada diğerlerini birleştirmeyi olanaklı görmemek, sonra da onların önüne dergiyi koyup buyrun tadını demek açık bir çelişkiye düşmektir.

ÜNİVERSİTELİ YENİ'NİN YAYGINLAŞMASINI ZORLAŞTIRMIŞTIR

Üniversiteli'nin doğru mu yanlış mı bir adım olduğunu tartışırken somut duruma bakmamız bile yeterli olacağı kanısındayız.

Üniversiteli'nin çıkışı gençlik içinde yükseli bir gerilim yarattı. Bu gerilimde Yazın'ın çalışmalarına içinde olduğu söylentisinin önemli bir payı oldu. Bu istenmeyen yaygınlaşmayı bile Üniversiteli'nin çıkışının yarattığı gerilimin ve olumsuz bir durumun sonucu olarak görmek gerekir.

Ancak bu gerilim öncesi rahatlıkla gerçekleşebilecek bir durumdu. Arkadaşlarımız çok yönlü olarak gelişen olanaklarımızın çok üstünde bir değer biçecek Üniversiteli'yi çıkardılar. Üniversiteli'nin çıkışının yaratacağı her türlü malzeme üretiye çıkmanın sonucunu öngörmemişler. Açıkçası tamamen bir gözükapalı göstermişler. Sonuçlarına katlanmaları gereken kendilerini kuşkusuz ve bizim bu kadar cesur olmadığımızı değerlendirmişler.

SORUN NASIL ÇÖZÜMLENEBİLİR?

Gelinen durumda arkadaşlarımız iki yolu izleyebilirler.

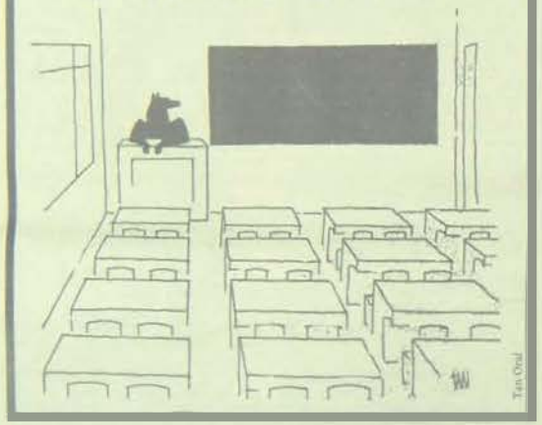
Artık Üniversiteli üzerine bizim ve diğer kesimlerin gördüklerini öğrenmiş bulunuyorlar. Kanımızca arkadaşlarımızın "bir yayını çıkartalım, bütün karşı çıkışlara rağmen diğerlerini de kazanırız" gönüllülüğü de tutmadığı açık seçik görülüyor. Bu duruma rağmen yoluna devam edecekler. Bu yol Üniversiteli'yi bir cemrenin yayın olmasına rağmen siyasi anlamda bu çevrenin sorunlarına yanıt getiremeyecek gibi bir çelişkinin içine itecektir. Eğer başka bir araç o boydu bu tehlikeden önemli ölçüde kaçınabilirdi. Ancak olmayan bir araç pratikte Üniversiteli'yi adım adım bir noktaya sürüyecek veya onlarsız bir yayın durumuna düşürecektir. O halde arkadaşlarımız bu anlamda bir yayım düşünerek problemi çözecekler mi? Gözükmektedir ki, yanlış bir adım başka yanlışlıkları da ardına eklemektedir. Bu yüzden bir adımın ayrılıkları derinleştirmekten başka bir sonuç vermeyecektir. Sonuç olarak eğer arkadaşlarımız bu yolu izlemeye devam edecekse Üniversiteli'nin amaçlarına hizmet etmediklerini göreceksiler ya da ayrılıkları derinleştirerek yeni bir çıkış arayacaklardır.

İkinci yol ise Üniversiteli'nin Çıkartılan başlıklı yazısındaki amaçları gerçekleştirebilmek için bu amaca uygun ortak çalışma zeminlerini aramaktır. Bu yolun sonuç alıcılığı ve zorunluluğu üzerine bir açıklamaya gerekgiz görüyoruz.

Üniversiteli'yi çıkaran arkadaşlarımızın bugün biçtiği işin yakınlaşmaların üzerinde olmadığını anımsamak isterz. Dergiler batar, çıkar. Kalıcı olan dostluklardır, birlikte mücadele ruhunu güçlendirmektir. Bu da dayanışmada ve emniyetlerde yeşermiştir.

Soldaki kavgalar artık kimseyi şaşırmıyor. Biraz da olumlu işler yapacak insanları şaşırtalım.

dikkat, burası bolu!

YÖK doğduğu günden beri ülkemize, ülkenin üniversitelerine, üniversiteli gençliğe etmediği kalmıştır. Elinden ne geliyorsa ardına koymadı, koymaktan çekinmedi. Ancak YÖK'ün 'panzehirinin' özerk-demokratik üniversite savaşımını yükseltmek olduğunu görmekte gecikmeyen, yaşatmak üniversiteli gençlik, elinde avucunda ne varsa YÖK kuliasına karşı gittiği karşıdık elinden geleni ardına koymadı, koymuyacak.

Üniversiteli gençlik arasında YÖK'e karşı gelişmekte olan liberal, devrimci, demokratik gençlik muhalefeti şimdilik elindeki tüm olanak ve potansiyelleri tam anlamıyla ve yerinde kullanabilme yeteneğinden yoksun. Kaçkınız bunun çok çeşitli nedenleri var. Ancak sorunlara açıklıkla, sorumlu birliktelikte sağlamlaşma ve YÖK'e karşı daha tutarlı bir karşıtın ve örgütçünün olan ihtiyacımız aşmaz. İyi biliyoruz ki, biz kazanacağız. Çünkü, biz bilimden yanayız ve bilim yanımızda.

Kuşkusuz YÖK, "YOKLUĞUNU" uzaklaştığı, kök attığı, dal budak salmış, soyunun sürdüğü ülkemizin her milimetre kare toprağında görecektir. YÖK'ün YOKLUĞUNU en çok hissedeceğiz, kuşkusuz büyük bir zevkle gördüğü YÖKZEDE ilkelerinden birisi de sevgili Bolu'muz'dur.

Kraldan daha kralcı görünme sözünü hatırlarsınız(!), biz başka yok, YÖK'ü bundan daha iyi bir biçimde temsil edemezdik. Çünkü sosyal kralcılık verimsiz ilk önce bahasını kesmiş. O hesap.

Bolu'da üç yükseköğretim var. Ne garip ki, üç yükseköğretim de boşalmış(!) durumda. Ve yine garipler ki, çoğu da Erzurumlu öğrenciler.

YÖK'ün en "kalıcı", en unutulmaz temsil ettiği öğrencilerinden Bolu. Bunun en somut örneği Bolu Meslek Yüksekokulu ve öğrencileridir(!).

Hocalardan biri B.M.Y.O müdürünün. Diğeri ise matematik öğretimi gibi önemli derslerin hocası(!) olan Bölüm Başkanı'dır. Bu zat, biç mi biç anlamadığı halde matematik ve istatistik gibi dersleç giter. Bir söylentiye göre, bu dersleri aynı okulda bocalık(!) yapan kimselerden öğrenmiştir. Bunların beden eğitimi olduğu söylentisi var. Yorum yanızlık öğrendiği matematik ve istatistik bilgisini o derece kötü pazarlıyor ki bu bay, derslerden anlamadığı için ders saatlerini yerine dinsel tartışmaların yönetiliyor. Yine bu zat, kendi tarikatına mensup olan hoca ve öğrencilerle okulumuz yakınlarındaki camilerde cuma namazı kılmayı geleneksel hale getirdi. Matematik derslerinde sık sık dinsel benzetmeler açar, daha doğrusu, vaazlar verir. İçine hiç sindiremediği hiç çekinmeden söylediği gibi laiklik ve laik yaşam biçimidir. Derslerinde açık açık "ölümüm ardından ne ATATÜRK'ü affederim. Memleketi laikliği getirdi başımıza gelmedik kalmadı. Hitler'den kaçıp gelen adamları üniversitelerimize doldurdu. Üniversitelerimiz ne hale gelmişti. Çok şükür çimdik onların son artıklarını da üniversitelerden attık. O zaman yerlerine benim gibi milliyetçiler geçti. Eğer o Hitler'den kaçan adamlar iyi olmasaydı, Hitler onları elinden kaçmış mıydı hiç? Hitler, anlaşıldığı gibi bütün bir dergisini çocuklar. Kimi hataları olmuştur elbette. Ama sonunun ölüm hangi devlet adamının hataları yok, tur ki? Alın bir Atatürk'ü. Atatürk'ün hiç mi hatası yok. Mesela laiklik, mesela dil inkılabı, meşrutiyet-cumhuriyet" diyebilmekte. Bu zat, aynı zamanda cumhuriyetin kuruluşunda aynı eğitmen olduğunu, sonuçta laikliğin de divanlığı sayılacağını iddia etmektedir.

B.M.Y.O'da bulardan çok daha ilginç gelişmeler de olmaktadır. Örneğin, okulun açılışı ile günlerde "spor araç gereçleri alınacağı" dualarak, okullaki her öğrenciden makbuz verilmesine 1000'er Tl. toplanmıştır. Oysa, tek bir spor malzemesi alınmamıştır. Araştırmalarımız sonucunda öğrendik ki, toplanan bu paralar Bolu'daki üç yükseköğretim okuyan ve tarikat mensubu olan kimi öğrencilerin tarikat eğitimi için harcanıyormuş. Bu tarikatçıların arasında bir arkadaşımız bize konuyla ilgili olarak şunları söyledi; "Bir apartman olduğu gibi tarikatçı öğrenciler tarafından tutuldu. Yaklaşık 30-40 öğrenci kalıyor. Bolu M.Y.O. müdürü ve ayrı okudan Bölüm Başkanı tarafından ayartılarak getirilen tarikat ağbabaları, söz konusu öğrencilerin tarikat eğitimi çalışmalarına katılıyor, onları yönlendiriyorlar. Bu apartmanda kalan ya da tarikat çalışmalarına katılan hiçbir öğrencinin, parasız! ya da okuda ilişkin sorunları olmuyor."

Bir başka ilginç olay, geçenlerde Ankara'da düzenlenen Öğrenci Gecesi'ne katılmak üzere otuzlarda dolaşılarak adam toplanmış ve bunlar otobüslerle gönderilmişlerdi. (Bu gece için yaklaşık 4 otobüs öğrenci gitti Ankara'ya). Gönderilen bu öğrenciler, Bölüm Başkanı ve Başkan Yardımcısı tayın zamanda okulun İngilizce Öğretmeni tarafından ellerindeki bir liste yardımıyla, tek tek sınıflar dolaşılarak toplanmış. Bu için nasıl böyle açıkça yapılabildiği gibi bir soru akılmıza gelebilir. Okulun "kullanılmayan" bölümlerini mescid olarak tıallanmaktan bile çekinmeyen okul yönetiminin bu "icraatına" da şaşırmamak gerek.

Bölüm Başkanı'nın girdiği dersler, deyim yerindeyse "baba" derslerdir. Bu Zat-ül Muhterem'in işine gelmeyen, yani tarikat karşıtı olan ya da yakınsa tarikat üyesi olmayan hiçbir öğrencinin sınıfını geçtiği vaki değildir. Söz konusu dersten "geçebilen" öğrenci sayısının çok az olması, tarihatın adam aktırma çekiciliğinin de bir göstergesi olsa gerek. Tarikatın okul çapındaki örgütlülüğünü yaygınlaştırmak için de çok ilginç bir yönteme başvuruyor. Şöyle ki: Birinci sınıf öğrencileri daha ilk yılda yukarıda adı geçen Zat-ül Muhterem'in derslerden düşürüyorlar. İkinci yılda, "kalan öğrencilerin çok olduğu ve sınıfların almadığı" gerekçesiyle söz konusu ders cemaatsi gözlerine alınıyor. Aslında, "dostlar alışverişte görsün" türünden bir uygulama bu, çünkü genellikle dersler yapılmıyor. Yapılan derslerin hemen hemen de tarikatın propagandasına ayrılıyor. Üstelik bu dersler, programda haftada dört saat olarak gösterilen dersler.

Sonuçta, tarikat mensubu olmayan, salma pahasını da olsa tarikata gönüllü kabul etmeyen her öğrenci ağlatılır, dövülü bir biçimde ders bitirmediği için okuldan atılıyor. Daha doğrusu, Bölüm Başkanı tarafından "atılma pozisyonuna" getiriliyor. İstatistikler incelenirse, bu durum sonucu bir biçimde görülebilir. Örneğin, vize sonuçları kaşılaştırıldığında, öğrencilerin neden birinci yıl gürseyip de, ikinci yıl aniden bir "tarikat cemaatsi" olu verdikleri anlaşılabiliyor. "Alınacak teriyle" ikinci yılında zar zor bir "50" alabilmiş kimi öğrenciler de, ikinci yıldaki sınıf sonunu görünce "ikna oluyorlar" doğal olarak.

Yukarıda anlatılanlar hakkında kuşkusu olan, "bu kadar da olmaz; abartılıyor" diyen varsa, okuldaki bir öğrenciyle görüşmesini öneririz. Hemen tarihat mensubu olma "pozisyonu" sorumlu tarihatçı bir öğrenciye sorsun: elbette yanıt kesinlikle farklı olmayacaktır. Hatta, bizim unutturmamız olduğu da gözükmektedir.

İşte elbette YÖK ahlaşotunun Bolu'daki kolları. Onun kollarını hep birlikte kopartıp, kafasını hep birlikte ezeceğiz. Hayırlı bir bilgi, mikrop ölçeğinde olsa bile, biz kazanacağız! Çünkü, biz bilimden yanayız ve bilim bizim yanımızda!

Bolu'dan Bir Öğrenci

DERNEKLERE YÖNELİK YENİ BİR TEHLİKE: DİSİPLİN SORUŞTURMALARI

Herşeyin Başı Disiplin

Bülent Eryılmaz

Dernekler üzerine baskı ve engellemeler yeni boyutlar kazanarak sürüp gidiyor. Demokratik öğrenci hareketini ve bu hareketin can damarını oluşturan öğrenci dernekleri dar kalıplar içine sokmak, dernekleri bugüne değin oluşturdukları tabanın ötesine geçemeyen, öğrenci kitlelerini içinyaygınlık kazanamamış dar grup örgütlenmeleri haline getirerek boğmak amacına yönelik baskı ve saldırılar, her geçen gün yeni boyutlar kazanıyor, yeni biçimlere bürünüyor.

Bu baskı ve engellemelerin "yeni" olmayan, ancak son dönemde özellikle İstanbul dernekleri üzerinde uygulamaya konulan biçimini disiplin soruşturmaları oluşturuyor.

Disiplin soruşturmalarının hedefi belirli, bir etapta dernekleşme mücadelesinin başından beri aktif çaba gösteren, bu nedenle okul idarelerinin gözünde "artık ıslah olmayacak" durumdaki "hemlk hadrolan, mikadele içinde görülerek göze batan bu üzerine yapılan soruşturmalar açarak okuldan geçici sürelerle uzaklaştırmak, hatta okullarından atmak. Böylece dernekleri aktif yöneticilerinden yoksun, hareketsiz kurumlar haline getirmek.

Uygulamanın uzun vadeli hedefi ise çok daha yakıcı bir öneme sahip ve bu nedenle daha da önemli bir tehlike oluşturuyor. Özellikle dernekler içinde örgütlenmemiş, ancak derneklere sempati ile bakan unsurlara yönelik olan bu hedef, dernaklere üye olmayı, derneklar içinde akademik-demokratik mücadele vermayı "zamkcalı" bir uğraş olarak göstermeye dayanıyor. Bu yönü ile disiplin soruşturmaları, derneklerinin kitleselleşmeleri önüne dikilmiş devasa bir engel ve dili bir saldırı niteliği taşıyor.

Son dönem içinde, sadece İstanbul Üniversitesi bünyesindeki derneklerde açılan soruşturmalara bir göz atmamız bile tehlikenin büyüklüğünü bütün çıplaklığı ile gözümüze sermektedir.

İÜ HUKUK FAKÜLTESİ

Şubat ayı içinde toplam 60 soruşturma açıldı. Açılan soruşturmaların büyük kısmı farklı eylemlerden dolayı aynı kişilere açılan soruşturmalardan oluşuyor. Henüz sonuçlanan soruşturma yok.

İÜ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

Son dönemde toplam 36 kişiye soruşturma açıldı. Soruşturmalardan sonuçlanan 2 tanesinde 2 dönem uzaklaştırma, birinde okuldan atılma cezası verildi. Ancak, okulun açılış töreninde dekanın konuşmasını protesto ederek çıkmayı yüzünden soruşturmaya uğrayan ve okuldan atılan öğrenci idari mahkemeye başvurarak geri döndü.

İÜ FEN FAKÜLTESİ

86 kişi hakkında soruşturma açıldı ve sonuç olarak 36 kişi "uyarı" cezası aldılar. Hem de toplu dilekçe vermek gibi "öğrenci kimliğine yakışmayan" sıradışı bir hakkını kullandıklarından dolayı!

İÜ BASIN YAYIN YÜKSEKOKULU

7 kişiye 18 ayrı soruşturma açıldı, henüz sonuçlanan soruşturma yok.

Sadece İstanbul Üniversitesinde ve sadece 4 çalıkilede açılan 147 ayrı soruşturma! Yalnızca bu bile demokratik öğrenci hareketinin ve derneklerin geleceğinin önünde dikilen tehlikenin büyüklüğünü göstermektedir.

Bu durum diğer üniversitelerdeki boyutlarıyla da derneklerin karşı karşıya olduğu tehlikenin ciddiyetini gözler önüne seriyor. Yıldız Üniversitesi Öğrenci Derneği üyelerinden yirmiyi aşkın ve yönetim kurulu üyeleri hakkında okul yönetiminee disiplin soruşturması açılmış durumda. Soruşturmanın gerekçesine, "atılmalara, vizelere, barışare hayır", "YÖK talihsizdir" ögütlerini asmak, bu kampanya çerçevesinde imza toplamak, yemek boykotu yapmak, gülalık gazetelerde yayınlanan Kahramanmaraş olayları hakkındaki yazıları, bu konuda Adana Cumhuriyet Savcılığı'nın gerekçeli kararını göstermek suçlamaları gösteren kupürü dernek panosunda sergilemek. Dernek Yönetim Kurulu'na soruşturmanın "polis-idare işidiği" sonucu Emniyet Müdürlüğü'nün direktifleriyle açıldığının ötesat soruşturmayı yapan yönetim üyelerince dile getirildiği belirtiliyor.

Bütün bu olumsuz gelişmelere karşın, demokratik öğrenci hareketi bugüne değin karşılaştığı tüm engellemeleri aştığı gibi, disiplin soruşturmaları engelini de aşacak, gelişimine devam edecektir.

Bu yıl'da yapılması gerekense, disiplin soruşturmalarının getirdiği tehlikenin önemini kavrayarak gerekan önlemleri acil olarak almaktır. Aynca tanınu, demokratik kuruluşları gerici disiplin yönetmeliklerine ve polisiye emirlere açıkça disiplin soruşturmalarına karşı duyarlı kılmak öğrenci derneklerinin önünde bir görev olarak durmaktadır.

Basın Toplantısı Düzenlemek ve Rahmi Saltuk Konserinde Çiçek Vermek Yasak!..

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerine, "29 Şubat günü okul içinde izinsiz bildiri dağıttıkları ve izinsiz basın toplantısı düzenlemeye teşebbüs ettikleri" gerekçesiyle birer ay okuldan uzaklaştırma cezası verildi. dernek Başkanı Hatice Hocaoğlu ve Yönetim Kurulu üyeleri Nurten Çağlar, Durmuş Ali Özkan ve Rasim Yoğlu ile dernek üyesi Erdal Güzel ifadelerinde, suçlamaları kabul etmediler. Öğrenciler yapılanları açıklamada, aynı tarihte derneğin ikinci genel kurul toplantısının yapılması gerektiğini ve Dekanlığın izin vermediğini, dernek üyelerine genel kurulun keyfi biçimde ertelendiğini anlatmanın ise Disiplin Kurulu tarafından "izinsiz bildiri dağıtmak olarak" nitelendirildiğini belirttiler.

Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Yüksek Okulu öğrencisi Celal Akbıyık ve Selahattin Hokoğlu, SHP Kırşehir İl örgütünün düzenlediği Rahmi Saltuk konserine "kitlikleri, çiçek verdikleri ve kulluk tahtikları" gerekçesiyle 1 dönem okuldan uzaklaştırma cezası aldılar.

Öğrenciler, Kırşehir İdare Mahkemesi'nde Gazi Üniversitesi Rektörlüğü aleyhine açtıkları davayı kazandılar ve Disiplin Kurulu'nun kararı iptal edildi. Bir yıl önce okuldan uzaklaştırıldıkları için birer yıl kaybeden öğrenciler, idare aleyhine tazminat davası açacaklarını belirttiler.

GENÇLİK FAŞİST KATLİAMLARI UNUTMUYOR

Yarın İstanbul Bürosu

1978 yılında İstanbul Üniversitesi önünde düzenlenen ve 7 anti-faşist gencin ölümü ile sonuçlanan 16 Mart sivil-faşist katliamı. 15 Mart günü İstanbul'da gençlik örgütlerinin ortak düzenlediği bir gece ile anıldı. Çeşitli çevrelerden akbaba uçan coşkulu bir kalabalığın katıldığı anti-faşist bir gösteri niteliğinde gelişen gece, Dünya Sinemasının İnancının dışı salonunda gerçekleştirildi.

15 Mart "Gençlik ve Dayanışma Günü", 80 sonrasının bu anlamda düzenlenen ilk kitlesel etkinliğiydi. 12 Eylül sonrasında temel politika haline gelen ve sol güçlerin mücadele dolu tarihini gözardı eden, unutturmaya çalışan uygulamalar dikkate alındığında, anti-faşist mücadele tarihinin onuncu yaşlarının canlı ve gündemde tutmak, demokrasi mücadelesine yeni katılan genç solukların bu tarihi aktarmak, bu anlamda yönelik etkinliklerde bulunmak büyük önem taşımaktaydı. İşte 15 Mart'da düzenlenen gece bu yönü ile bir gereksinimi yerine getirmek anlamı kazandı.

Diğer yandan gece, bünyesinde sol devrimci gençliğin büyük kısmını toplayan, gençliğe yönelik politikalar üretmek yaşama sokma gençlik örgütlerinin ortak çabalarıyla düzenlenmişti. Düzenleme sürecinin en başından beri sol içi diyalog çerçevesinde yürüyen ve bu diyalog sonucunda oluşan ortak bir etkinlik, bir ortak çalışma örneği olan gece, bu yönüyle de ayrı bir anlam ve önem taşımaktaydı.

Saat 19.30 sularında geniş güvenlik önlemleri altında başlayan gece, 16 Mart katliamını ilişkin değerlendirmelerin yapıldığı, çeşitli müzik topluluklarının protest, anti-faşist şarkılar seslendirdiği, dia gösterileri ve diyapo gösterilerinin sunulduğu bir coşku gecesi oldu. Mertaba Müzik, Güneş, Eşkıya müzik topluluklarının Muzaffer Özdemir'in şarkı ve türküleri ile katıldıkları gecenin konuşmacıları, gençliğin ortak düzenleyeni *Yarın, Demokrat Arkadaş, Gençlik Dünyası, Yeni Ayrılış* ve *Bugün Çağrı* dergilerinden temsilcileriydi. Gece ye dergimiz adına konuşmacı olarak, İstanbul temsilcimiz *Bülent Ersoy* katıldı.

Her biri farklı gençlik dergilerini, doğal olarak sol gençliğin farklı kesimlerini temsil eden konuşmacılar, yaptıkları konuşmalarda 16 Mart sivil-faşist katliamını kendi bakış açılarının değerlendirdiler. Ancak farklı değerlendirmelerin üzerinde birleşikleri ortak nokta, düzenlenen saldırının açık faşist niteliği ve aynı dönem içinde düzenlenen diğer saldırı ve katliamlardan ayrı düşünülemeyeceğiydi.

İstanbul Üniversitesi'nin simgesi açık kıran, bu işgali kırma seminine bir saldırı olarak değerlendirilmesi gerektiği, anti-faşist güç ve eylem birliği platformu oluşturan sol, devrimci gençliğe yönelik olan bu saldırı ve katliam, 1 Mayıs 77, Maraş ve Sivas katliamları gibi, on-dan ayrı düşünülemeyecek faşist bir nitelik taşıyordu. Sol güçlerin birleşimine yönelik olan bu saldırı ve katliamlar, bir yandan toplumsal muhalefeti sindirirken, diğer yandan da sivil-faşist cinayet çetelerini kullanarak yaratılan terör ortamıyla faşizm uygulamaların yoğun olduğu, demokratik hakların askıya alındığı, ancak sivil-faşist terörün "önlediği" anti-demokratik bir baskı rejimine zemin hazırlamaya yönelikti. Geçeyi katılan konuşmacılar, tek tek ayrı katliamlarında ağırlıklı olarak bu genel değerlendirme üzerinde durdular.

Bu yönüyle yapılan konuşmalar, sol içi dengelerin çelişmesine, anti-faşist nitelikli ortak bir popüler kültür yaratılmasının, sol gençlik içindeki güç ve eylem birliğini platformunun oluşturulmasının acil görevler olarak önümüzde durduğu gerçeğini ortaya koyan olumlu bir adımdı. Özellikle geçenki farklı gençlik dergilerince düzenlendiği ve çeşitli politik çevrelerin birlikte çabanın zeminin yakalayanlıkları ender örneklerden biri olduğu gözönüne alındığında atılan adımın taşıdığı önem daha da artmaktadır.

Nitekim dergimiz adına konuşan *Bülent Ersoy*'nuz, bu nokta üzerinde ısrarla durdu. Arkadaşımız yaptığı konuşmada: "Bugün 16 Mart 1978'i çok farklı biçimlerde değerlendirmek, deneme ve olaya ilişkin çok farklı tahliller getirmek mümkündür. Ancak bu farklı tahlilleri getirirken unutulmaması gereken, saldırının sol gençliğin anti-faşist eylem birliğine, sol güçlerin bütününe yönelik olduğudur. Bu anlamda üzerimize düşen görev, varolan anti-faşist bilinci canlı tutmak ve geliştirmektir. En başta da belirttiğim gibi, tek tek ağaçların ormanın güzelliğini görmemize engel olmaması için vermeden ve birleşinge seller yıkan gücümüzü unutmadan." diyordu.

Atılan adımların gerekliliğinin saylanmasız, bugün için kimi eksiklikler, olumsuzluklar taşıyan sol içi ilişkilerin daha sağlıklı bir zemine oturtulabilmesi, sol güçlerin, güç ve eylem birliğinin daha ileri hedeflere, yeni etkinliklere taşınabilmesi gerçekleştirilmelidir.

İÜ Orman Fakültesi'nde Açlık Grevi

İstanbul Üniversitesi senatosunda uygulamaya konulan ve kamuoyunda "İstanbul Üniversitesi Affı" olarak bilinen Çan Eğrisi sisteminin fakültelerindeyönelik kurulunun keyfi tavrı sonucunda uygulanmadığını belirten İÜ Orman Mühendisliği Fakültesi'nden bir grup öğrenci, bu keyfi tavrı protesto etmek ve kamuoyuna bu konuda duyarlı kılmak amacı ile açlık grevine başladılar.

İstanbul Üniversitesi'nin başlattığı ve uygulamada fakülte yönetimlerinde esneklik tanıyan "çan eğrisi" sistemi, Orman Fakültesi'nde uygulamaya sokulmamış, bu nedenle de "çan eğrisi" sisteminden yararlanarak okullarına dönmesi gereken 22 öğrenci bundan haktan yararlanamamıştı. Diğer yandan, yasal öğretim süresini doldurmayan, ancak bir dersten iki hakkını kullanmış durumdaki öğrencilerin Danıştay'ın aksi yöndeki kararına rağmen okuldan atılmalarını, vize ve arı sınavlarda getirilen mazeret raporlarının mütekabiliyle almadığını da belirten öğrenciler, bu tutumun "öğrenci düşmanı" bir tavır olduğunu ve protesto etkinliklerini belirterek 23 Mart 1988 günü açlık grevine başladılar. Öğrenciler eylemlerine fakülte bahçesinde arkadaşlarının dayanışma ve destekleri ile devam ettiler.

MÜ Basın Yayın Yüksekokulu'nda Açlık Grevi

Şubat ayı sonunda Marmara Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulundan 21 öğrenci "yemek yememek suretiyle okul hasarını bozmak suçundan birer dönem uzaklaştırma cezası aldılar. Bunun üzerine okuldan uzaklaştırılmalarını protesto için 13 öğrenci açlık grevine başladı. Eylemin ikinci gününde eylemci öğrenciler polis tarafından MÜ-BYYO binasından alınarak Şişli Emniyet Müdürlüğü'nde yaklaşık 6 saat gözaltında tutuldular. Açlık grevi gözaltı süresince de sürdü. Hafta sonunda öğrenciler eylemlerini İstanbul Üniversitesi önünde sürdürmek istediler. İÜ önünde 3-4 saat kadar öğrencilerle daha sonra polis tarafından dağıtıldılar.

Açlık grevinden sonra öğrenciler kaybolan haklarını aramak için İdare Mahkemesi'nde "haklarında verilen kararın iptalini" istoyen davalar açtılar. Açılan davalar halen devam ediyor.

Eylemin 3. gününde yığınsal bir katılımla açlık grevini bitiren öğrenciler sen çalıp, türküler söylediler.

16 MART SİVİL FAŞİST KATLİAMI EYLEMLERLE PROTESTO EDİLDİ

16 Mart 1978 tarihinde İstanbul Üniversitesi'nden çıkmakta olan çeşitli gruplara mensup sol-devrimci gençlere yönelen ve 7 anti-faşist gencin ölümüyle sonuçlanan sivil-faşist saldırı, 10. yıldönümünde İstanbul'da düzenlenen gösterilerle protesto edildi, katledilenler anıldı.

Eylemlerin ilki, Laleli'de düzenlenen ve 2000'e yakın gencin katıldığı protesto yürüyüşüydü.

Ağırlığını İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin oluşturduğu ve diğer üniversitelerden öğrencilerin de etkin olarak katıldığı eylem, saat 13.30 sularında gerçekleştirildi. Başlangıç aşamasında katılımın yapıldığı yer olan Beyazıt'ta düzenlenmesi planlanan eylem, çevik kuvvetlerin yoğun biçimde önlem alması ve müdahaleye hazır durumda beklemesi nedeniyle Laleli yönüne kaydırıldı. Bu değişiklik nedeniyle çevik kuvvetlerin müdahale edemediği eylem, gruplar halinde Laleli'ye gelen öğrencilerin yolu trafiğe kapatmaları ile başladı ve anti-faşist bir gösteri niteliğinde gelişti.

"*Katilerden Hesap Sorulsun*", "*16 Mart'ı unutmadık*", "*Faşist katillerden hesap sorulsun*" haykırışlarının tek bir ağızdan yükseltmesiyle Laleli'yi çevreleyen eylem sonrasında, yine aynı doğrultuda Kumkapı ve Aksaray yönlerine doğru dağılındı.

Eylemi yetişemediği için müdahale edemeyen çevik kuvvetler, sonradan Beyazıt ve civarında geniş önlemler alarak eylemcilerin dağınık halde dönüş yollarında gelen öğrencilere saldırdılar. Gözaltına alınan öğrenciler daha sonra serbest bırakıldılar.

Aynı nitelikli bir gösteri de Mimar Sinan Üniversitesi bahçesinde düzenlendi. 16 Mart sivil-faşist katliamını protesto eden Mimar Sinan Üniversitesi öğrencileri, bu gösterilerini yaklaşık yarım saat süreyle Üniversite bahçesinde toplu halde oturarak sürdürdüler.

Yine saat 15.00 civarında Cağaloğlu'ndan 40 kişilik bir grup trafiği ulaşıma keserek kısa bir gösteri yapıyor, polisin müdahalesi üzerine sloganlar atarak yan sokaklara dağılıyorlardı.

YÖK'ün bir başka bilim yuvası Selçuk Üniversitesi'nden haberler

- *27.2.1988 tarihinden sonra Selçuk Üniversitesi öğrencileri tarafından, atılmalar, uzaklaştırma cezaları, öğrenci derneklerinin kapatılması, merkezi idaremize tabi üniversite, Dernekler Meclisi'nce öğrenci derneklerine kütük numarasının verilmemesinin kınanması bekliklerini taşıyan bir basını toplantısı yapıldı.*
- *Selçuk Üniversitesi Fen ve Edebiyat Fakültelerinde kredi borç uygulamasına başlandı. Bir öğrencinin altıncı bir dersi alıp da kredisi dolduğu için bu uygulama öğrencinin okulunun uzamasına neden oluyor. Bu konuda de-kanlıklar yapılan görüşme sonucunda de-kanlık tarafından, bu uygulamanın sürdürülecegi öğrenildi.*
- *Sü. Müh. ve Mimarlık Fakültesinde önceden sürekli bir dersin iki ayrı şubede yapılması uygulaması şu anda tek şubede yapılıyor. Ki bu dersler uygulamalı dersler. Dersin tek şubede yapılması, eğitimin kalitesini düşürdüğü gibi, öğretim de zideremiyor.*
- *SÜ Veterinerlik Fakültesinde önceden sınav sonuçlarının yanıtları açıklandığı halde artık açıklanmıyor. Bu konuyla ilgili olarak dekanlıkta yapılan görüşme sonucunda sorunun yanıtlarının açıklanacağı belirtildi. Ancak bu konuda hâlâ olumlu bir gelişme yok. Ayrıca, sorunların not değeri de açıklanmıyor. Ve bu konuyla ilgili olarak İdare Mahkemeye de başvurulamıyor.*
- *SÜ'nde yemek ücretleri yüksek ve yemekler kalitesiz. Daha önce, imza karşılığında bu sorunlarımız onların ilgilenmişti. Şu anda ise yemek ücretlerinin 750 TL'na çıkarılması beklenmiyor. Gerekçe olarak rektörlüğe ödenek verilmediği söyleniyor ve bunun faturası öğrenciye yıkılıyor.*
- *Dernekler Meclisi SÜ.ÖD'ne kütük numarası vermiyor. Dernekler Meclisi görevlileri ve Siyasi Şube Soruşturma Amiri İzzet Bey, görevleri olduğunu söyleyip kimi öğrencilerin adlarını alıyorlar ve bir hafta gün sonra Fen ve Edebiyat Fakültesi'ndeki öğrencilerden bazıları dekanlık tarafından çağrılıp "soruşturma gittiği yerlere geliyorsunuz" denilip "uyarılıyorlar". Yine, ÖD'ne kütük numarası verilmediği için kamu, vize, kelimeler defterleri tutulmuyor.*

Çevre ve yaşamın sürdürülmesi şansı

Gül Bilgin

Uygun çevre koşullarının ülkemizde yeryüzünde yaşamın sürdürülmesinde oynadığı önem bilinmektedir. Ancak, günümüzde yapılan bilimsel araştırmalar, hazırlanan raporlar, basında yer alan çeşitli haberler insanlığın ortak kaynaklarının sınırsızca kullanıldığını ve bu kullanım biçimi değiştirilmediği takdirde, yaşamın sürdürülmesi şansının giderek yitirileceğini göstermiştir.

Yarın dünyayı güzelliği-çirkinliği, doğrusu-yanlışı ile devralacak nitelikteki bir gençleriz. Ve biliyoruz ki, toplumun diğer sorunlarıyla aklı ekseriyetle çözülebilecek çevre sorunlarının çözümü tekniğe olmaktan öte politiktir. O halde, daha yaşanılası bir dünya için bugünden harekete geçmek, sorunları öğrenmek, araştırmak, çözümler önermeli ve bu çözümler için mücadele etmeliyiz.

SOLUDUĞUMUZ HAVA, HAVA CIVA MI?

Bugün dünyanın pek çok kentinde hava kirliliğinin tehdidi altında. Ülkemizde de, Ankara'nın ünlü kirli havasının İstanbul'da da eşlenmeye başlamış olması, İzmir, Bursa, Diyarbakır, Malatya, Erzincan ve Erzurum'da hava kirliliğinin artması ve Denizli, İzmit, Samsun, Aksaray, Sivas ve Kayseri'de kirliliğin alarm düzeyine gelmesi, sorunu lokal ölçekte de güncel kılıyor.

Oysa, atmosferin çöp kutusu olarak kullanılması -özellikle fabrikalar sanayileşmenin- sanayileşmenin ilk evrelerinde sorgulanmamıştı. Atmosfer geniş ve sonsuz sanılıyordu. Bu sanının yanlışlığı kısa zamanda ortaya çıktı. Fabrikaların yakınında bulunan bölgelerde sorunlar başgösterdi. Ardından nitsiz ve hasılı bir çözüm getirildi: Bacalar biraz daha yükseltildi, böylece kirliliğin daha geniş bir alana yayılması ve havada seyreltilmesi sağlandı. Adil bir çözümdü! Ne yazık ki, o günden beri çok az ilerleme kaydedildi.

Sanayi ve yerleşim bölgeleri yoğunlaştıkça kirlilik de arttı. Belirli bir yoğunlaşmada ve sağlıklı sınırda kirli hava, bulutlar halinde yeryüzüne indi. Ankara ve İstanbul'da doğan yakası bu durumun belgeleridir. 1952'de Londra'da 4 bin kişiyi öldürmesi, en son katliamsa ise kısa bir süre önce Yunanistan'da gerçekleştirilmiş olması, hava kirliliğinin insan sağlığı için ciddi bir tehlike oluşturduğunun somut göstergeleridir.

Günümüzde hava kirliliği; ağırlıklı olarak sanayi kökenli artıklar ile ulaşım kökenli artıklardan ve gerek sanayi, gerek enerji üretiminde kullanılan fosil yakıtlardan kaynaklanmaktadır. Dahası, benzin ve dizel motor kullanımıyla petrol ve gaz kullanımının yaygınlaşması kirleticilerin havadaki yoğunluğunu artırmaktadır.

Kirlilik kentleşmiş ve sanayileşmiş bölgelerde yoğunlaşmaktadır. Özellikle ABD çarpıcı bir örnektir. Dünyanın 5.2'sini kapsayan ABD atmosferini kirleten tüm karbondioksitin yüzde 34'ünden, sülfürdioksitin yüzde 38'inden, karbonmonoksitin yüzde 25'inden, nitrojenoksitlerin yüzde 17'sinden ve kurumun yüzde 50'sinden sorumludur.

Havayı kirleten maddeler (kirleticiler), atmosferin alçak katmanlarında oldukça uzun süre kalırlar ve kaynağa çok uzak mesafelere gidebilirler. Örneğin, Orta Asya'daki nükleer ve nitrik esit, ağır metaller, kurum ve organik bileşenler içerisinde kirli hava İskandinavya'daki gölerin ölümüne, ormanların zarar görmesine, kurşunun artmasına neden olabiliyor.

Yine de, ozon tabakasındaki delik ya da mevsimlerin değişmesi türü atmosfer hareketlerine oranla, hava kirliliği bölgesel bir sorun olarak algılanabiliyor.

OZON TABAKASINDAKİ DELİĞİ ONARACAK YAMA BULUNABİLİR Mİ?

Ozon tabakası olmasaydı, güneş ışığı yeryüzünde tek canlı bırakmazdı. Çünkü, güneş ışığı enerji açısından çok zengin, ancak canlılar için çok tehlikeli kısa dalga boylu mordötesi ışınlar içermektedir. Bu ışınların yüzde 99'u yeryüzünün 15-40 km üstünde bulunan stratosferdeki ozon tabakası tarafından emilir. Bu tabaka, sanıldığının aksine oldukça az miktarda ozon içermektedir. Öyle ki, eğer yeryüzünün çevresini sarmış olsaydı, kalınlığı 3 mm'den fazla olmazdı.

Yeryüzünde yaşayan tüm organizmalar mevcut ışınım seviyesine uyumludur. Eğer tüm mordötesi ışınlar dünyaya ulaşsaydı, yaşam olanaksızlaşırdı. Biraz yüksek dozda ise, büyük olasılıkla deri kanseri artacak, göz hastalıkları ortaya çıkacak ve tarımsal ürünler düşecektir.

Öte yandan, kirleticiler stratosfere ulaştığında, ozon ile reaksiyona girmekte ve hassas dengeyi bozmaktadırlar. Bu kirleticilerin en önemlisi ise; soğutucularda, klimalarda, deodorant, parfüm ve aerosol gibi atomizerlerde kullanılan freon gazıdır. Freon'un kullanımına karşı kimi uluslararası düzenlemeler bulunmakla beraber, freon üretimi artarak sürdürülüyor. Örneğin, 1990'da ABD'de freon üretiminin 1976 düzeyinin 2 katı olacağı saptanıyor.

Ozon tabakasına diğer tehditler; nükleer denemeler, süpersonik uçaklar ve kullanımı hızla artan nitrojonli gübrelerdir. Bu üç etken de, ozonla reaksiyona girerek, ozonun azalmasına neden olan nitrojenoksitli artırıyor.

Bugün hâlâ ozon tabakasına ne olacağı belli değil. Yeniölçümler kutuplar üzerindeki ozon miktarının düştüğünü ve Antarktika üzerinde bir ozon deliği bulunduğunu göstermiştir.

"SERA ETKİSİ": DİKKAT İKLİM DEĞİŞEBİLİR!

Bir diğer hava kirliliği sorunu da, atmosferdeki karbondioksitin artmasıdır. 1850 yılından bu yana yüzde 17-26 artmış olan atmosferdeki karbondioksitin, günümüzde artış oranı daha da hızlanmıştır. Öte yandan, yüksek karbondioksit düzeyinin iklimi değiştireceği ve gezegenimizin ortalama ısısının artmasına neden olacağı sanılmaktadır. Bu "sera etkisi" olarak adlandırılmaktadır.

Sera etkisi iktimde büyük değişikliklere yol açacaktır. Örneğin, yağış dağılımı değişecek, kutuplardaki buzların erimesiyle denizler yükselecektir. Eğer tüm buzlar erirse -bunu hayal etmek bile güç- denizler 70 metre yükselecektir. Kaldı ki, küçük bir yükselme bile, ülke alanlarının yok edilmesine, korkunç bir felaket durumuna yol açabilir.

ÖNLEM ALINABİLİR Mİ?

Çok açık ki; hava kirliliği ile ilgili sorunların çözümü için harekete geçilmesi gerekiyor.

- Sanayinin artıklarının ve dumanının azaltılması gerek. Bunu başarabilecek teknoloji var. Ancak, kârın maksimizasyonu ile çevre sağlığı arasındaki çatışmada çevre sağlığına verilmesi yolunda çaba harcanması sorunlu görünüyor.
- Ulaşımda dumansız toplu taşımacılığa ağırlık verilmesi, özel arabalara ve kamyonlara sınırlamalar getirilmesi ve kirleticileri yoğun olarak barındıran yakıtların kullanılmaması, alternatif yakıtlara yönelinmesi, ulaşım hâkimli kirlenmeyi azaltabilir.
- Uzun dönemli etkileri olan, tehlikeli kimyasal maddelerin kullanımının -freon, vb.- yasaklanması ile atmosferdeki ozon miktarının daha da azalmasının önlenebilir.
- Uluslararası bir sorun olan hava kirliliğinin çözümü için; uluslararası dayanışma sağlanması, bilgi ve teknoloji aktarımının gerçekleştirilmesi ise nihai çözüme ulaşmada ileribir adım olacaktır.

Tek çıkar yol köprüleri atmak mı?

Güler Öztürk

Yine geri geri gidiyordu ayaklarım. Gittiğim en sıkıcı mekânı yakalayıp oturuyordu işte. Bir yandan sıkılıyordum, bir yandan farkında olmadan uzatıyordu yolunu. Oysa iyi bir gün geçirmiştik, sınavı iyi geçmiş; arkadaşlarıyla oturup bir yerde çay içmiş, ne zamandır istediği kitabı almıştı bugün. Ama nasıl geçene geçsin, günün bu saatleri hiç değişmiyordu. Eve giderken o boğucu duygu kaplıyordu içimi. Yo, birbirini sevmeyen insanlar değillerdi. Ama nasıl olduğunu anlamadan annesi ve babası giderek uzaklaşmışlardı birbirlerinden. Çocuklarına olan ilgileri sadece "Günün nasıl geçti?" gibi kuru bir soruyla ve yemekte konuşulan havadan sudan bir iki konuyla sınırlıydı. Zor nefes alıyordu kendilerini odasına. Ne dinlediği müzikten hoşlanıyordu anne ve babası, ne okuduğu kitaplardan. Öte yandan öyle çok şey biriktiriyordu ki içinden. Kendilerinin isteyip gerçekleştiremedikleri düşleri, onun gerçekleştirmesini istiyorlardı; doktor olunsun istiyorlardı. Oysa o doktor olmak istemiyordu babası ne çok istemişti bunu kazanamadığı için. Sıkılıyordu artık, boğuluyordu... Neden anlamıyorlardı onu?

Neden anlamıyorlar bizi? Çevremizdeki arkadaşlarımız; şöyle bir düşünelim, kaçımızın ailesiyle sağlıklı, uyumlu bir ilişkisi var? Bir eğin parmaklarını geçmez herhalde. Oysa ailemizle olan ilişkilerimiz okulumuzu, arkadaşlarımızla ilişkilerimizi, yaşamımızı etkileyebiliyor. Başka bir çocuk yaşıyoruz. Okulda başka biri, işte başka biri, evde bambaşka biri olup çıkıveriyoruz...

Oysa en güzel dönemidir yaşamın gençlik. Yeniye, güzele, inceleme ve açık olduğumuz, yaşama sarılmaya başladığımız yıllarımızdır. Ama ülkemizde, hele de bu yıllarda genç olmak ne zor. Gençliğe söz hakkı verilmiyor, o yeşil dallara budanmaya çalışılıyor. Yapmaya çalıştıkları, sağlıklı ve bendi birey "bizey" olup çıkarmak değil mi? Çok yoğun bir kültürsüzleştirme, yozlaştırma çemberi içine alıyorlar bizi. Bu çemberi kırmak bir da çevremizle ve ülkemizle olan ilişkilerimizi sorgulayabilmekten ve yeniden sorgulamaktan geçmiyor mu?

Şöyle bir düşünüp-onun da sabırla ve bıkmadan çok büyüdüğümü kabul etmemekte zorlukçekti; en büyük çatışmalarımı o dönemde yaşadım. Dışarıya tüm öfkilerle doluydu ve ben tek başıma üstesinden gelemezdim, öyle düşünüyorlardı. Oysa bir ömür boyu onlar olmayacaktı yanımda, tek başıma kalmayı da becermeli ve ayaklarım üzerinde durmayı öğrenmeliydim. Epeyce zor oldu bunu onlara kabul ettirmek. Ama inanıyorum ki, çaba sarfetmeseydim, o sıralarında çok gördüğümüz "büyük" çocuklardan biri olarak kalacaktım.

Kendi kişiliğinizi, kendi bağımsız kişiliğimizi kazanmamızda neden bu kadar ürkütüyor bu onları. Onların da ve olabileceğimizi kabul edemiyorlar bir türlü. Yıllardır biyolojik emekle yetiştirdikleri bizlerin, büyüyüp onları unutacağımızı sandıkları için herhalde, biraz da hep "Ben büyüdüm, baba kanşmayın" deyip, bir türlü güven verememiz için belki. Ben kendi deneyimde ikincisinin daha ağır basığını gördüm. Ve ne zaman ki bunun bir "ispat" olmadığını anlatabildim, eve giderken artık geri geri gitmedi ayaklarım.

Ama bu kadarla bitmiyor ki sorunlar. Kitaplarımı gizli gizli okumak, sevdiğim müziği dinlemek için odama kapanıp kalmak, arkadaşımla gizli gizli buluşmak da istediğimiz bir şey. Günlük yaşamın koşuşturmasına öylesine dalmışlar ki, dünyanın sürekli değiştiğini, geliştiğini anlayamıyor. Bir de, yıllar süren kavgası sonucu geldikleri yer biraz tutucu mu yapıyor onları ne, kaybetmek istemiyorlar bunca şeyi.

Şu asi gençlik masalını hepimiz biliriz. Gençlik insanın değil çağların ya, "Gençlik, ne yapsa yeridir" der burjuva ideologları. Çünkü bizim protestolarımızın yeni bir sosyal yapı gerçekleşmesinin habercisi olduğunu sanırlar. Onlar bizim tüm talep lerimize "kuşak çatışması" der, çıkarlar işin içinden.

Evet, kuşaklar arasında farklı yetişmelerinden, farklı toplumsal yapıların ürünü olmalarından kaynaklanan farklar vardır elbette. Bugün sosyalist ülkelerde bile, gençler aileleriyle anlaşamıyorlar. Çünkü bizler her ülkede, her toplumsal sistemde yeniyiz, doğrumuz olanın mücadelesiyiz. Ailelerimiz ise, bizden çok farklı dönemlerde, farklı toplumsal bir sistemde yetişmişler. İnanıyorum ki, kendi gençliğinde, babam da anlaşamıyordu babasıyla. Ama, artık geldiği yeri kaybetmek istemiyor, onaya gelebilmek için mücadele etmiş çünkü. İşte o yüzden bizim, yeni bir toplumsal yapının mutçusu bizlerin görüşlerini çok "genç" buluyorlar.

Kentleşmenin, kitle iletişim araçlarının, teknolojinin gerçekten büyük boyutlara ulaştığı bir dönemde yaşıyoruz biz. İnsanın yetişkin ortamı, düşüncelerini, hayata bakışını, beğenilerini biçimlendiriyor. İşte böyle düşündüğümde, onları yetişkinleri ve içinden çıktıkları toplumsal yapının içinde değerlendirdiğimde anlayabiliyorum. Dahası, onların kendini anlatmasının bir yolunu da bulmuş oluyorum böylece. Oysa bir zamanlar evi terkedip gitmeyi hiç düşünen ben değil miydim? Peki en yakınlarımla sorunlarımı köprüleri atarak çözme yoluna gidersem; arkadaşlarım, çevrem benim sağlıklı sandıkları ilişkilerime nasıl güvenecekler di.

Evde hâlâ en sevmediğim saatler kavga sahneleri. Onlarca odama kaçmayı becersem de kimi zaman ne kadar üzülüyorum. Nasıl da yabancı hissediyorum kendimi onlara, onlar nasıl da giderek yabancılaşıyorlar birbirlerine. Geçende konuştuğum bir arkadaşım ne demişti: "Kapitalist sistem gelecekse aileyi yok ediyor, çözüyor. Yapabileceğin hiçbir şey yok."

"Hani biz gençtik, hani biz mutsuzsuzduk güzel günlerin. En yakınlarımızla bile çatışarak mı ya pacağız bunları, onları değiştirmek için çabalamadan nasıl kuracağız yeni bir dünyayı?

Yok mu? Yapabileceğimiz hiç mi bir şey yok? Kapitalist üretim ilişkilerinin insanları birbirine yabancılaştırdığı, sevgiyi bir değerler yarattığı doğru. İnsanlar ilişkilerine kadar sanılmışlar her gün, eve gelince de birbirlerine boşalıyorlar öfkelerini. Üstelik insanların aslında sisteme duydukları öfkenin birbirlerine yönelmesi, birbirlerine, yaşadıkları toplumsal yabancılaşmanın en çok işine geliyor kimilerinin.

İşte bu anda, diye düşünüyorum; tam da bu anda gerekli insanların birbirlerine sıkı sıkı yapışmaları, sevgisizlik çemberini kırmaya çalışmaları, yabancı kalmamaları birbirlerine. Hani biz gençtik, hani biz mutsuzsuzduk güzel günlerin. En yakınlarımızla bile çatışarak mı yapacağız bunları, onları değiştirmek için çabalamadan nasıl kuracağız yeni bir dünyayı?

"Evle ilişkilerim kangren olmuştu. Yine aldırmazdım ama, derslerimi, arkadaşlarımla olan ilişkilerimi etkilemeye başladı. Tam bir açmaz daydım anlayacağınız. Sonra ne çekip gitmekle, ne de bu şekilde davranmakla çözemeyeceğimi sezdim; kendime yedirmiyordum bu durumu. Ufak tefek şeylerden başladım. Onları yetişkinleri hoşluğa içinde değerlendirdim. Sonra evde hiç sesimin çıkarmam, odama düzeli tutum. Ne bileyim işte, ufak tefek şeylerdi. Ama işe yaradılar, onlarla konuşabilmeye başladım. Oldu galiba. Toz pembe değil belki her şey zamanında bir daver da yok "

Yaşamım bir bütün olmak, tamamlamak birbirini. Odamda yapayalnız oturmak, evde oturup durmak istemiyorum. Köprüleri atmak değil. Tam tersine sevgi ve özenle onarmak istiyorum.

YARIN AVRUPA GENÇLİK ÖRGÜTLERİ TOPLANTISINDA...

hep birlikte kalıcı ve yaşamsal kılacağımız bir avrupa evi

Yarın, 1985'te Sovyetler Birliği'nin başkenti Moskova'da düzenlenen Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'ne katılmıştı. O günden bu yana Yarın, dünya gençliğinin uluslararası platformlarında sık sık temsil edildi. Geçtiğimiz yıl içinde Yunanistan'da düzenlenen Avrupa Gençlik Toplantısı, Küba'nın başkenti Havana'da düzenlenen Uluslararası Öğrenciler Birliği 15. Kongresi'nden sonra bu kez de Avusturya'nın başkenti Viyana'da toplanan Avrupa Gençlik Örgütleri Toplantısına davetli olarak katıldı Yarın. Yazişleri yönetmenimiz Mustafa Okan'ın dergimiz adına izlediği bu son toplantıya ilişkin izlenimleri ve çeşitli gençlik örgütleri temsilcileriyle yaptığı söyleşileri sunuyoruz.

Mustafa Okan

İnce, sıcak bir yağmur yağıyordu. Yağmur, Viyana'nın Başbakanlık binasının yanındaki alan çoktan doluyordu. Yağmurdular, gençlik yelet ve pankartlar altında toplanan 15 bin kişiyi aşkın kalabalığın coşkusu sanki yağmurun hızıyla yarışıyordu. Viyanalılar her zaman kapatılmadan bilhassa kararlarını dinlemek için uğradıkları bu alana bu kez kendi talepleri üzerine toplanmışlardı: "Waldheim istifa".

Yakınlardaki restoran, eldeki ve dolaşan bildiriler, broşürler, dergiler, gazeteler... hepsi, hepsi aynı şeyi söylüyordu: Nazi Arıtığı İstifa! Son günlerde daha da yoğunlaşan kampanyaya giderek daha büyük bir kabulün sağlanmıştı. Komünistler, sosyalistler, yeşiller... İşte yine, aynı bir hafta sonunda birarada gösterdikleri Alman ormanda Nazi üniformaları giydirilmiş Truva Atı Avusturyalılara teşhir etmek üzere yükseltiyorlar. Yeşiller sahne yapan konuşmacının ardından Nazi üniformalı Truva Atı'nın yaratıcısı çizgi sanatçı Alfred Hrdlicka çıktı kürsüye. Coşku bir kat daha artı; "biz, Avusturya'nın faşistlerce işgalinin 50. yıldönümünü kutladığımız bu günlerde bu Nazi artığını istemiyoruz!"

Viyana, Avusturya'nın Nazilerce işgalinin 50. yıldönümü nedeniyle olabilecek hareketli günler yaşarken bir yandan da Avrupa'nın dört bir yanından gelen gençleri konuk ediyordu. Uluslararası Sosyalist Gençlik Birliği (IUSY) ve Avrupa Ulusal Gençlik Örgütleri Konseyi (CENCY)'nin birlikte düzenledikleri Avrupa Gençlik Örgütleri Konsültasyon Toplantısı'nın beşincisinin evsahibi bu kez Avusturyalılardı.

Toplantıya ulusal ve uluslararası düzeydeki gençlik örgütlerinin 100'ü aşkın temsilcisi katıldı. 4 Mart'taki ilk oturumda açılış konuşmasını yapan CENCY başkanı Joan Pluma, daha sonraki oturumlarda ayrıntılarıyla tartışılacak olan bir uluslararası oturum değerlendirmesi yaparken bu birarayı gelişin önemini de vurguluyordu: "Son günlerin en önemli olayı INF anlaşması. Bu anlaşma ile çok önemli bir adım atıldı. Bu anlaşmanın kazanımlarından birinde gelişen Glasnost ve Perestroyka politikaları sonuçsuz büyük katkıda bulundu. Bu toplantı anlaşmanın değerlendirilmesine ve uluslararası yeni ekonomik düzen için çalışmalara hizmet etmektir. Bölgesel çatışmalar İran-Irak savaşı, Orta Amerika'daki gerginlik, doğu ile batının sorunlarında ortak eğilimlere yönelmesi ve örneğin tüm Orta Amerika ülkeleri için bu toplantı bir deneyim olmalıdır."

Toplantıya katılan gençlik örgütlerinin hemen hemen hepsi demokratlardan yeşillerden, sosyalist ve komünistlerden, barış ve çevre örgütleriyle ilişkili temsilcilerinden oluşan mozaiği Pluma'nın sözlerini daha da anlamlı kılıyordu.

Aynı gün, Viyana Belediye Sarayı'ndaki alışılmış yemeği ile gençlerin birbirine ülkelerindeki gençliği anlatmaları, gelişmelere ilişkin düşüncelerini için iyi bir fırsat yaratan, aynı mekanda düzenlediğimiz Avusturya Sosyalist Partisi Gençlik Örgütü temsilcileri Türkiye'deki temsilcinin bulunmasını sevinçle karşıladıklarını dile getirirken Türkiye'de gençliğin ulusal düzeyde örgütlenmesinin uzunca yıllar yasak olduğunu öğrenince çok şaşıyorlardı.

Yemeğin ardından düzenlenen toplantıda konuşan Avusturya eski Başbakanı Bruno Kreisky şöyle diyordu; "Yeni yıllarındaki tasmimiz sorgulamıyoruz, faşizmin ülkemizi neden bir daha edebildiğini, ortaya çıkan faşizm tehlikesi karşısında neden birlikte tepki gösterememiş olduğumuzu sorgulamalıyız. Bugün benzer bir tehlikenin varolmayacağını söyleyenler de bugünü sorgulamalıdır." Bu sözler, hâlâ bir arayış içerisinde gençlik arkasını daha da aydınlatmıştı bir anda.

5 Mart'taki ikinci oturum açılışında konuşan Avusturya'nın Sosyalist Başbakanı, "barış düşmanlıktan çok daha önde geliyor, ülkeler gelişsin, sağlam bir işbirliğini gerektiriyor" diyerek başladı sözlerine. "Hepimizin önünde çaba göstermeye değer bir görev duruyor, doğu ve batı arasında sınırlı ve kısıtlandırılmış birlikteliği için tüm seçenekleri göğüsüne almak ve yerine getirmek" diyerek sözlerine devam eden Başbakan, bu yaklaşımıyla yeni düşünüş biçiminin Avrupa topraklarındaki ilk ürünlerini vermeye başladığını gözlerinden.

"Önemli gördüğüm bir konu da Genel Sekreter Gorbaçov'un hep birlikte kalıcı ve yaşamsal kılacağımız bir Avrupa Evi'ne işaret etmesidir" sözlerine uzun süre alkışlanıyordu. Başbakan, konuşmasının sonunda gençliğin böylesi platformlarda biraraya gelişinin önemine dikkat çekerek şunları söylüyordu; "eğer barış istiyorsan, barışa hazır ol; barış istiyorsan, olabildiğince farklı düzeylerde, çok yönlü bağların arasından barışa hazırlanmak gerekir. kültür, gençlik örgütleri, bilimsel değişim ve ekonomik işbirliği... Böylece, dünyaya daha iyi ve güvenli bir yer yapmaya katkılarımızı sunmuş olacağız."

Yarın'ın günboyu süren toplantılar değil, dinlenme için verilen kısa aralıklar ve yemek saatleri de bu kısa zaman zarfında beraberce yararlı bir şekilde değerlendirmek için kullanabiliyordu. Röportajlar, konuşmaların değerlendirilmesi, geleceğe ilişkin yeni öneriler kısa aralara uzun ve canlı bir zaman dilimine dönüştürüyordu. İşte bu aralardan birinde Uluslararası Öğrenciler Birliği (IUSI) Genel Sekreteri Giorgos Michaelides ile görüştük.

— Bu platform ne zaman ve nasıl oluştu, nasıl gelişti?

— "1975'te Helsinki'da Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Toplantısı yapılmıştı. Toplantı sırasında, işbirliği ve güvenlik eşitlemek için Avrupa halkları arasında yeni ilişkiler kurulması amacı vardı. O toplantının gençlik düzeyindeki ürünü bu platform oldu. Platform, değişik politik yapılanmalardaki gençlik örgütlerini birleştirmeyi hedefliyor. Her iletişimin odak noktaları, dialog, işbirliği ve güvenlik ile gençliğin sosyal sorunları olarak belirlenmiştir. İşbirliğinin alanı ise geniştir, yalnızca politik işbirliği ile sınırlandırılamaz.

Bugüne değin bunları sağlamaya çalışan platformun bazı birleşik eylemleri oldu. Bu eylemler Avrupa gençliğinin ortak çıkarları doğrultusunda yoğunlaştırıldı."

— Bu toplantıyı, özellikle '85 hedefleri doğrultusunda değerlendirir misiniz?

— Bu dönem için uluslararası havanın uygunluğunu göze almak gerek. SSCB ve ABD arasındaki son anlaşma ile bu sağlandı ve bunda işbirliği verimli bir hale geldi.

Bu toplantının işlevi, doğu ile batı arasında bir eğilimin oluşması, farklı ideolojilerin diyalogunun ortaya çıkması, bu diyalogun ortaya çıkan somut gençlik sorunları bazında gerçekleşmesi, gelecek yılın programının belirlenmesinde kilitsel eylemlerin öne çıkarılması oldu. Önümüzdeki dönemde düzenlenecek bir diyalog seminerinde, nerede ortak noktalarımız var, nerede ayrılıyoruz bunlar belirlenecek."

— Bu platformun, bileşimini analiz ve değerlendirir misin?

— "Politik olarak yönlenmiş gençlik örgütleri dışında örneğin IUS var, birleşiyen barış hareketi var, çevre sorunu bazındaki örgütler var. Politik gençlik örgütleriyle kitle hareketlerinin birarayı gelmesiyle oluşan bu platform çok önemli. Çünkü, kitle hareketleri değişik eğilimlerin birarada yeraldığı platformlardır. Bunların konu boyutunda birarada kalması böyle platformlarda sağlanıyor. Yalnızca politik örgütler olsaydı tartışma o bazda kilitlenip kalırdı. Diyalog yerine politik yarışma, öne çıkardı. Oysa şu anki durum bir tolerans kültürünün yaratılmasının, değişik güçlerin varlığının hakkını sağlıyor."

— Yaklaşırsanız, Türkiye'deki demokratik hareketi ve genel olarak tüm demokrasi güçlerinin birliği için de bir birleşiyici, ülkemizdeki gelişmeleri de yakından izliyorsunuz...

— "Evet, IUS olarak Türkiye'yi yakından ve özyle izlediğimizi bilmenizi istiyorum. Hâlâ, insan hakları herkese iç ve dış garanti altına alınması gereken bir sorun. Demokrasinin bir yaşam tarzı olarak görülmesi gerekiyor. Her hesim için uygulanmayan demokrasi değildir. Bu çerçevede çalışmalarımızı sürdüreceğiz. BM'de bu konuda çalışacağız. Özellikle öğrenci örgütlenmesinin daha iyi eğitim ve örgütlenme haklarını isteyeceğiz."

Toplantıdan toplantıya konuşmaların tümünde aynı üzerinde duruldu: herkesin seçilen yolun doğruluğuna, yeni ve yapıcı bir siyasal düşüncenin gerekliliğine dikkat çekiyordu. Yine bir dinlenme arasında görüştüğümüz CENYC Genel Sekreteri Alan Christie'de bu yaklaşımın uzun bir süreç sonucu geliştiğine değindi. Christie bu süreci şöyle değerlendirdi: "CENYC'nin gelişimi de bu platformun oluşumu da seçicedir. Soğuk öncesi ve '70 sonrasındaki süreç diyalog anlamında olumlu bir hava yaratıyordu. Bu detantın güçlendiği bir süreçtir. '80 lerde ise bu ortam gerilemiştir. Bu gerilemenin sebebi, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'a müdahalesi ve Polonya'daki Dayanışma hareketinin bastırılmasıdır. Bu gelişmeler, Doğu ve Batı arasında soğuk savaşın yükselmesiyle sonuçlanmıştır. Glasnost ve INF anlaşması ile bu platform yeniden canlanma noktasında önemli olan bundan sonra atacağınız adımları netleştirmek. Bu platformu doğudan ve batıdan gençlik kitlelerinin diyalogu için önemli buluyoruz."

"Politik gençlik örgütleriyle kitle hareketlerinin birarayı gelmesiyle oluşan bu platform çok önemli... Yalnızca politik örgütler olsaydı tartışma o bazda kilitlenip kalırdı. Diyalog yerine politik yarışma öne çıkardı. Oysa şu anki durum bir tolerans kültürünün yaratılmasının, değişik güçlerin varlığının kabülünü sağlıyor."

Hırvatistan demokratlarının gençlik örgütü Avrupa Demokratik Gençlik Birliği (FDS) başından beri platform için yeralmakla birlikte uzunca bir süre aktif bir katılım göstermemişti. FDS'li Federal Almanya üyesi Bettina Markovecki, "bugüne dek beri bu mekanın içindeydik. Ancak daha sonra, çalışmanın buraya kazandırdıkları ile ilgili bu platformda Bakkal" diyerek, aslında geçen zamanın ilişkin sorunlar "Farklı olduğumuz görüşlerin varlığı konusunda ve bu konuda tartışma yapılması gerektiğine inanıyoruz. Sorunlara mut yaklaşımların yanıyız. Bizi görüşlerimizi zorlayan sınırlanma oldu. Keşke fazla olabilseydi. Platform için bunu söylemek tiyorum; zor bir süreç, dikkatli olmak, kapıcı olmak gerekiyor. Gerekli olan açık lık, dürüstlük, saygı ve samimiyet."

— Bettina Türkiye'deki gelişmeleri ta yormusun?

— "Sınırlı. Ancak hükümetin Cumhu başkanının Türkiye ziyaretinde ins haklarına ilişkin görüşlerini söylediğini lephi almıştı. Bu demokrasiye sağlıyo

Avrupa Gençlik Örgütleri Komitesi yon Toplantısı'nın kapanışında CEN Başkanı Joan Pluma'nın çoğulcu fikir la demokrasinin son sözleri şöyleydi: "İ ngörüsü ki bu toplantı, uluslararası de loğun bir batının olarak yeni bir düze yaklaştırmasına önemli katkılarda bul muştur."

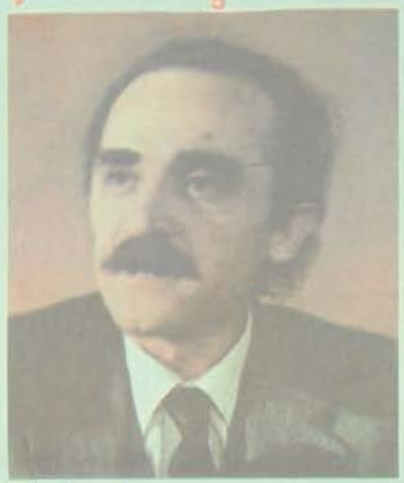
Joan Pluma'nın sözleri, herkes için verilmiş bir dünya ve kalıcı barışa do ilerlemeye gençliğin yaptığı mücadele katkının ifadesiydi.

Biz de inanıyoruz ki, çağdaş dünyan derin çelişkilerine, ama oluşturum ülke arasındaki köklenci farklılıklara rağmen, birbiriyle ilişkili, birbirine bağlı ve bir bütün olduğu düşüncesi uluslararası ilişkilerde belirleyici olacaktır. Gençlik uluşlarının dayanışmasının ve birlikteliğinin yaşeridiği her zemin geleceğe ilişkin bu inancımızı pekiştirecektir.

Viyana'dan ayrılırken gökyüzü ağır, kara bulutlarla kaplıydı. Kısa bir süre sonra yağmur taneleri ile kısaca güneşinin önünü açmak yerini serin bir yağmura bırakıyo

"Yapılması gereken şey, her kesimde demokrasi isteğini yükseltmek, birleşik bir hareket haline getirmektir."

□ Sayın Nihat Sargın, sayın Haydar Kutlu ülkemizde gündemindeki en önemli sorunlar sizce nelerdir?

■ Ülkemizin bir numaralı sorunu, tüm insanlığı ilgilendiren barış sorunu ile birlikte demokrasi sorunudur. Görüyor ve her geçen gün daha iyi görüyoruz ki, bu temel sorun çözülmezse ülkenin hiçbir sorununa ciddi ve kalıcı çözümler getirilemez.

Bugün hangi politik görüşte olursa olsun ülkemizin ve halkımızın gerçeğinden kaygı duyan herkes demokrasiye çok daha kapsamlı ve yepyeni bir anlayışla bakmak gerektiğinin farkındadır. Öte yandan, demokrasi isteyen herkes harekete geçmezse demokrasi kazanılmayacaktır. Dahası demokrasinin kapsamı, onu gerçekleştirmek isteyen sosyal, politik güçlerin mücadeleleri sırasında genişleyecektir.

Dünyada ve ülkemizde öyle koşullar oluştu ki, 12 Eylül öncesi özgürlükler o çerçevede bugün aynen olsa bile, bu kapsam demokrasinin varlığı için yeterli olmaz. Çünkü demokrasi bir yaşam tarzıdır. Toplumun aklı çoğunluğu nasıl bir toplumda yaşamak istiyor? Bu sorunun yanıtı toplumun gelişen demokrasi bilincini verir. Eğer bu insanlar, özgürce düşünebilecekleri, düşüncelerini özgürce açıklayabilecekleri bir toplumda ancak insanca yaşayabilirim diye düşünüyorlarsa bu bir yaşam tarzı anlayışıdır.

"...demokrasiden yana her politik görüş ve toplumun her kesimi kendi özgürlük istemlerini ve demokrasi anlayışlarını ortaya koymalı ve bu doğrultuda aktif çaba harcamalıdır."

Bu nedenle demokrasiden yana her politik görüş ve toplumun her kesimi kendi özgürlük istemlerini ve demokrasi anlayışlarını ortaya koymalı ve bu doğrultuda aktif çaba harcamalıdırlar.

□ Demokrasiyi kazanma mücadelesinde gençliğin rolü nedir?

Demokrasinin yok edildiği her ülkede demokrasiye geçişte işçiler, aydınlar ve gençlik itici güç rolü oynamışlardır. Onların aktif katkısı olmadan demokrasi kazanılamaz. Bu gerçek ülkemizdeki gelişmelerle de kanıtlanıyor. Ülkemiz gençliği zorbalık karşısında susmadı. Kendi hakları için olduğu kadar ülkenin geleceğine karşı da duyarlılığını yitirmedi. Fakat aynı zamanda inanıyoruz ki, daha çok şey yapmak gerekliliğinin de farkındadır, gençlik. Daha çok şeyin yapılabilmesi aynı zamanda demokrasi sorunu üzerinde daha çok kafa yormaya bağlı.

"Demokrasinin yokedildiği her ülkede demokrasiye geçişte işçiler, aydınlar ve gençlik itici güç rolü oynamışlardır. Onların aktif katkısı olmadan demokrasi kazanılamaz. Bu gerçek ülkemizdeki gelişmelerle de kanıtlanıyor. Ülkemiz gençliği zorbalık karşısında susmadı. Kendi hakları için olduğu kadar ülkenin geleceğine karşı da duyarlılığını yitirmedi. Fakat aynı zamanda inanıyoruz ki, daha çok şey yapmak gerekliliğinin de farkındadır, gençlik. Daha çok şeyin yapılabilmesi aynı zamanda demokrasi sorunu üzerinde daha çok kafa yormaya bağlı."

□ 12 Eylül 1980 sonrası depolitizasyon ve etkilerini değerlendirir misiniz?

Demokrasi aynı zamanda yaşama karşı duyarlılık demektir. Duyarlı insan dilek ve düşünceleri doğrultusunda tepki gösterir. Bu duygu dilerse inancı olan her şey toplumda değerlendiriliyor. Politikada, sanatta, kültürde, estetikte, ahlakta ileri değerlerin yerini basitlik, sığlık, fırsatçılık, bencillik alır. Kısacası insanın yaşadığı toplumu, çevresini daha iyiye doğru değiştirip dönüştürebilme yeteneği yok olur.

Bu nedenle demokrasinin yokedilmesi ile toplumun kendi yaşam tarzına karşı duyarsızlaştırılması, depolitizasyon arasında sıkı bir bağ vardır. Sıkı ve karşılıklı bağ, aynı nedenlerle toplumun en duyarlı kesimleri işçiler, gençler, aydınlar, ne denli baskı yapılırsa yapılsın demokrasiye, özgürlüğe karşı duyarsız kalamazlar, kalmıyorlar. Demokrasi sorununu bu geniş ve derin duyarlılık temelinde ele almak, onu yaşamın ortaya koyduğu zeminlikta ele almak demektir. Her türlü kötü koşullara, haksızlığa, adaletsizliğe, baskılara, işkencelere, sömürüye karşı çıkan herkesle birlikte hareket etmek, bunun yollarını bulmak demokrasi mücadelesinin karakteri gereğidir. Gençlik kesimi için de böylesi bir birlikte hareket için sağlam bir temelin varolduğuna inanıyoruz.

"Her türlü kötü koşula, haksızlığa adaletsizliğe, baskılara, işkencelere, sömürüye karşı çıkan herkesle birlikte hareket etmek, bunun yollarını bulmak demokrasi mücadelesinin karakteri gereğidir. Gençlik kesimi için de böylesi bir birlikte hareket için sağlam bir temelin varolduğuna inanıyoruz."

Ve aynı zamanda inanıyoruz ki, geniş gençlik kesimleri komünistlerin dünya ve ülkemizi sorunları ile ilgili görüşlerine aynı duyarlılıkla ilgi gösterecek, tartışacak, destekleyecek ya da eleştireceklerdir. İnanıyoruz, çünkü Marksizm dünyayı değiştirme, dönüştürmeyi temel alır. Hiç bir toplumsal sorun, genelinde insanı ilgilendiren hiç bir sorun komünistlerin duyarlılıklarından dışında kalamaz. Kalıyorsa orada bir yanlış vardır. Komünistlerle farklı gö-

"...Dış koşullarla birlikte iç koşullar nesnel olarak daha ileri özgürlükleri dayatıyor. Bu, özgürlüklerin elde edilmesini olanaklı kıldığı gibi aynı zamanda zorunlu kılıyor."

rüşler taşısa bile gençlik kesimleri arasındaki her zaman varolmuş olan yakınlık bu sağlam temele dayanır.

□ 12 Eylül 1980'den bu yana demokrasi ve dayanışma bilincindeki gelişmeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

12 Eylül acılarla dolu da olsa, öylesine bir deney birikimi yaratmıştır ki, toplumun her kesiminde bu deneyler yeni derslere dönüşüyor, demokrasi bilincinin gelişiminde sıçramalar oluyor, dayanışma bilinci güçleniyor. Şu gerçek artık açıkça görülüyor: 12 Eylül öncesi hak ve özgürlüklerin çerçeves, kapsamı şimdi, kısıtlı da olsa demokrasi var demeye yeterli görülüyordu. Bugün ise bu yeterli görülemez. Kaldı ki o düzeyin henüz daha çok gerisindeyiz. Sınırlar da buradan kaynaklanıyor. Demokrasi ve demokratik istikrar bugün daha geniş özgürlükler temeline oturduğu zaman varolabilir ancak. Dikkat edilirse dün görece daha rahat koşullarda bile tartışılamayan, tabu olarak görülen komünist partisinin yasallaşması ve Kürt halkının özgürlükleri sorunu çok daha zor koşullar altında, çok geniş bir çevrede tartışılır oldu. Demek oluyor ki, dış koşullarla birlikte iç koşullar nesnel olarak daha ileri özgürlükleri dayatıyor. Bu özgürlüklerin elde edilmesini olanaklı kıldığı gibi aynı zamanda zorunlu kılıyor.

□ Ülkeye dönüşünüz ve TBKP'yi kurma girişiminizin demokrasiyi kazanma mücadelesindeki yerini nasıl tanımlarsınız?

Ülkeye dönüşümüz işte bu zorunluluğu görmeye bağlıydı. Yukarıda söylediğimiz nedenlerle TBKP'nin yasallaşması yalnızca komünistleri, işçi ve emekçileri ilgilendiren bir konu değildir. Ve bizim çabamız dar anlamda bir parti kuruluşu ile sınırlı görmemek de gerekir. Çünkü yasal kuruluşu için mücadele ettiğimiz parti, o nitelikte bir partidir ki, bu partinin yasallaşması yıllardır özgürlüklerin, demokrasinin başında salınan ve zaman zaman da biçen kılıcı yokedecektir. Tüm demokrasi güçleri için yepyeni özgürlük olanakları açacaktır. Herhangi bir partinin kuruluşu için demokrasiyi beklemek gerekebilir denebilir, ama TBKP'nin yasallaşmasının kendisi, demokrasinin kazanılmasının en önemli adımlarından birisinin atılması demek olacaktır. Artık düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün kısıtlı olduğu yerde demokrasinin olamayacağının bilincine varılmış olacaktır, çünkü.

"...Kendini yenilemeyi başarabilen her iki partinin ortak çalışmasının ortaya koyduğu TBKP program taslağı, biz inanıyoruz ki, ülkemizin demokratikleşmesi, barış ve demokratik yenilenme için yeni ve etkili, gerçekçi çözümler ortaya koyuyor. Bu görüşlerin kamuoyuna en geniş biçimde yansıtılması, tartışılması demokrasiyi kazanma mücadelesinin önemli bir parçası olacaktır. Aynı zamanda bu tartışmanın, devrimci sol ve daha geniş demokrasi güçleri arasında diyalog ve işbirliğinin gelişmesine hizmet edeceği kanısındayız."

İkinci olarak, kendini yenilemeyi başarabilen her iki partimin ortak çalışmasının ortaya koyduğu TBKP program taslağı, biz inanıyoruz ki, ülkemizin demokratikleşmesi, barış ve demokratik yenilenme için yeni ve etkili, gerçekçi çözümler ortaya koyuyor. Bu görüşlerin kamuoyuna en geniş biçimde yansıtılması, tartışılması demokrasiyi kazanma mücadelesinin önemli bir parçası olacaktır. Aynı zamanda bu tartışmanın devrimci sol ve daha geniş demokrasi güçleri arasında diyalog ve işbirliğinin gelişmesine hizmet edeceği kanısındayız.

İşte bu nedenlerle demokrasinin kazanılması mücadelesinin iyice kazanılması, TBKP'nin yasallaşması için geçikmeden adım atmayı zorunlu bir görev saydık. Birşeylerin değişmesini beklemek değil, birşeylerin demokrasi yönünde değişmesi için adım atmak gerekiyordu. Halkımızın bütün aşamalarını açık biçimde gördüğü, irtifaı bu adımı attık.

□ Ülkeye dönüşünüz sonrası gelişmeleri değerlendirir misiniz?

Dönüşümüzü izleyen gelişmeler, gelmeden önceki açıklamalardan da görülebilir ki, bizim için beklenmeyen şeyler değildi. Her zaman alıcı çizdik ki, aşırı riskli göze almadan hiç bir mücadele kazanılamaz. Öte yandan yurt içinde ve dışından yükselen geniş ve sıcak bir dayanışma bizi kucakladı. Bulunduğumuz cezaevine, yurtdışından içerde fabrikalardan, üniversitelerden ve hatta ortaöğretimden, diğer cezaevlerinden, çeşitli toplumsal kuruluşlardan, yazarlardan, sanatçı, bilim adamları, avukatlardan, tek tek kişilerden sayısız mektup, kart, mesajlar ulaştı. Bunlar düşüncelerimizin, atılımımız adımın doğruluğunu kanıtlayan, bize sevinç veren eşsiz değerde armağanlardı.

"Biz inanıyoruz ki, bugün düşünce, inanç ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin (somut olarak, T.C.K.'nin 141, 142, 163 maddeler) kaldırılması doğrultusunda yükselen toplumsal muhalefeti geriletmek artık olanaksızdır. Türkiye'nin batı standartları gerisinde bir demokrasi ile yaşayamayacağı da giderek güçlenen bir ortak anlayış oluyor."

Bir inanıyoruz ki, bugün düşünce, inanç ve örgütlenme özgürlüğü önündeki engellerin (somut olarak, TCK'nın 141, 142, 163. maddeler) kaldırılması doğrultusunda yükselen toplumsal muhalefeti geriletmek artık olanaksızdır. Türkiye'nin batı standartları gerisinde bir demokrasi ile yaşayamayacağı da giderek güçlenen bir ortak anlayış oluyor.

Bu düşünceleri daha da güçlendirmek ve her kesimde demokrasi isteğini yükseltmek, birleşik bir hareket haline getirmek yapılması gereken şeydir. Somut sonuçlar, verilecek demokrasi mücadelesinin ve bu çabaların etkinliğine bağlı olarak doğacaktır.

□ Dönüşünüzle birlikte yurtdışında politik göçmenlerin ülkeye dönüş hazırlıkları başladı. Sizin gördüklerinizi öğrenebilir miyiz?

■ Yurt dışındaki politik göçmenlerin ülkeye dönüşleri artık güncelleşmiş bir konudur. Biraz önce, ya da biraz sonra ülkemizi herkesin kendisine çizdiği amaç ve planlara bağlıdır. Dönüş için belirli koşulları arayanları da anlayışla karşılamak gerekli. Biz ülkeye dönüşün bir kahramanlık olarak tanımlamasını istemiyoruz. Kendi yurdumuza dönmekten daha doğal ne olabilir?

"...Bize göre dönüş zorlanmadan politik göçmenlere kimse, ne diliğinden özgürlüklerini vermeyecektir. Politik göçmenler tüm Avrupa kamuoyuna kendi sorunlarını anlatabildiler. Biraz çelişik birşey ama şimdi sıra ülkede, halkımıza anlatmaya geliyor. Biz bu konuda da üzerimize düşenleri yerine getirmek için çalışacağız."

Dönüşü henüz erken bulanları da eleştirmek yanlıştır. Asıl kahramanlık yurtdışında uzakta yaşamak ve o koşullarda ayakta kalmayı başarmaktır. Yukarıda belirttiğimiz gibi bizim dönüşümüzün hemen şimdi oluşunun özel nedenleri vardı.

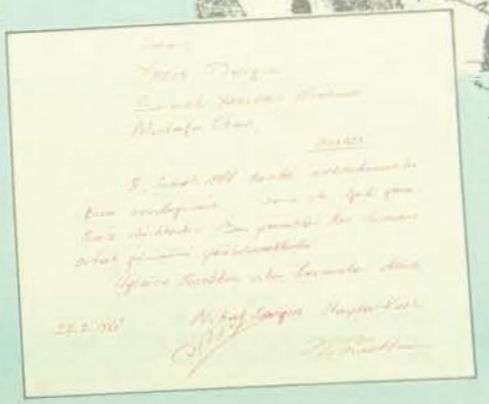
Fakat öte yandan bize göre "dönüş" zorlanmadan politik göçmenlere kimse, kendiliğinden özgürlüklerini vermeyecektir. Politik göçmenler tüm Avrupa kamuoyuna kendi sorunlarını anlatabildiler. Biraz çelişik birşey ama şimdi sıra ülkede, halkımıza anlatmaya geliyor. Biz bu konuda da üzerimize düşenleri yerine getirmek için çalışacağız.

Komünist partisinin kuruluşunu hızlandırmak amacıyla yurtdışında dönecek olanları açıklayanlar arasında TİP ve TKP üyesi olmadığı halde TBKP'nin yasallaşması ile demokrasi arasında bağı görenler vardır ki, bu yaklaşım son derece önemlidir.

"Komünist partisinin kuruluşunu hızlandırmak amacıyla yurtdışında dönecek olanları açıklayanlar arasında TİP ve TKP üyesi olmadığı halde TBKP'nin yasallaşması ile demokrasi arasında bağı görenler vardır ki, bu yaklaşım son derece önemlidir."

Sonuç olarak demokrasi mücadelesinde elde edilecek somut sonuçlar hızlarını yani demokratikliye yürek vermiş işçilerin, gençlerin, kadınların, kısaca halkın mücadelesine bağlıdır. Gerçekten

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELEYE KARŞI AVRUPA SÖZLEŞMESİ VE

işkencenin önlenmesi için etkin çaba!..

Geçtiğimiz günlerde, "İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Avrupa Sözleşmesi" imzalandı ve TBMM'de oybirliği ile kabul edildi. Bundan sonraki aşamada ise, sözleşmenin gerektirdiği yasal düzenlemelerin yapılacağı bildirildi.

İşkence ve Kötü Muameleye Karşı Avrupa Sözleşmesi'nin imzalanması, işkencenin önlenmesinde ilk adım değil, son adım da olmayacak. Ancak önemli adımlardan biri. Sözleşmenin imzalanmasının, işkencenin önlenmesinde hangi aşamaya karşılık geleceği, önümüzdeki günlerde ortaya çıkacak. Bizce belirleyici olan da, tıpkı imzalanması aşamasında olduğu gibi, ülkemizdeki demokrasi güçlerinin etkinliği olacak.

İşkencenin önlenmesi için etkin çabalar ya da bu çabaların kamuoyuna ulaşması daha çok 1991 yılı ve sonrasına rastlıyor. 1980'le birlikte sistemli ve akıl almaz boyutlarda uygulanan işkenceden, gösteriyor. Tersine, iktidar, varlığını önemli ölçüde de işkenceye borçlu. Özellikle 90 sonrası işkence, asıl güçleri yıldırmaya ve yok etmeye yönelik bir araç olarak kullanıldı. Pek çok genç insanı işkencede yaşamını yitirdi. İşkence, pek çok insanda uzun yıllar etkisini yitirmeyecek kalıcı izler bıraktı. Ülke sorunlarına duyarlı olan, kendi sorunlarına karşı sessiz kalamayan pek çok insan için işkence bir tehdit unsuru olarak kullanıldı. İşkence iktidarın iddia ettiği gibi, bilgi alma aracı olmaktan çok yıldırma aracı olarak kullanıldı. Böylece iktidar kendisine rahat hareket edebilecek bir ortam sağlamaya çalıştı.

Sözleşmenin imzalanmış olması bile gösteriyor ki, gelişmeler pek de iktidarın istediği gibi olmadı. Derin Araştırma Laboratuvarlarında, demokrasiye karşı bir çare geliştirilemedi.

Sözleşmenin tartışılması ve imzalanması aşamalarında yaşananlar da, iktidarın böyle bir araçtan kolay kolay vazgeçmeyeceğini gösteriyor. Sözleşmenin imzalanıp (imzalanmayacağının tartışıldığı günlerde TİP ve TKP Genel Sekreterlerine işkence yapıldığı ortaya çıktı. Dış İşleri Bakanı Mesut Yılmaz'ın sözleşmeyi imzalamasının hemen ardından pek çok öğrenci derneği üyesi Filistin'le dayanışma eylemleri gerekçesi gösterilerek gözaltına alınıyor ve işkence görüyordu.

Tüm bunlara karşın sözleşmenin imzalanmış olması bile gösteriyor ki, gelişmeler pek de iktidarın istediği gibi olmadı. Derin Araştırma Laboratuvarlarında, demokrasiye karşı bir çare geliştirilemedi.

Bugün yapılması gereken öncelikle, sözleşmenin gerektirdiği yasal düzenlemeleri gerçekleştirmek olmalıdır. İşkencenin üzerine ciddi bir biçimde gidilmeli ve işkence mekanizmaları ortadan kaldırılmalı, işkenceciler cezalandırılmalıdır. Yapılacak yasal düzenlemelerde sorgu odaları ve resmi doktor raporlarının yerine getirdiği işlevler üzerinde durulmalıdır. Sözleşmenin imzalanmasından sonra, bu konuda yapılacak yasal düzenlemeler, sözleşmenin imzalanmış olmasının ne anlama geldiğini ortaya koyacaktır.

İMZALAR SORGULANMALIDIR

Bugün, demokrasi güçleri böylesi uluslararası sözleşmelere uyulmasını talep ediyor. Çünkü, biçimsel demokrasi istemiyor. Çünkü, insan hakları ve demokrasi, iktidarın istediği zaman kısabileceği ya da geri alabileceği kitaplar değildir. Hem temel hak ve özgürlüklerin anayasada yer alması hem de uluslararası sözleşmeler bu anlamda yaptırım gücüne sahip birer güventi belgesi olmalıdırlar. Bunun göstergesi ise uygulanıyor olup olmadığıdır.

Türkiye'de bir iktidar politikası olarak varolan somut işkence olgusunu, çağımızın hem pozitif hukuk olgusunun hem de insan hakları ölçüleri açısından değerlendirdiğimizde, uluslararası anlaşmalar altına attığımız imzaları sorgulanır hale geliriz. İşkencenin geçerli olduğu ülkemizde bu imzalar sorgulanmak zorundadır. Demokrasi havarilerine sosyalizmin gerçek yüzünün bir kez daha ortaya çıkarılması için bu imzalar sorgulanmalıdır. Ve, tüm bunlarla birlikte, en önemlisi sözkonusu anlaşmalardaki düşüncelerin hayata geçmesi için bu imzalar sorgulanmalıdır.

Bugün, demokrasi güçleri böylesi uluslararası sözleşmelere uyulmasını talep ediyor. Çünkü biçimsel demokrasi istemiyor.

Erem Doğanay

küçük gazete haberlerinde bile söz etmek, uzunca bir süre mümkün olmadı. İnsanlık onurunu yok etmeye yönelik, sindirmeyi ve yıldırmayı amaçlayan işkenceye karşı yapılabilen tek şey direnmekti. En çok mahkemelerde dile getirilmeye işkence. Tutanaklara geçmesinde ısrar edilmeydi. Ancak, işkence'de alınan ifadelerin değil sayıldığı, sanıkların bile işkenceye katıldığı bir dönemde bu bir etkinliklerle işkenceyi önlenmesi mümkün değildi. Tüm bunlara karşın, bu bir sınırlı çabaydı sonuçta, işkencenin sorumlu edildiği, işkencecilerin yargılandığı, işkencenin önlenmesi için tekliflerin yükseltildiği günlere ulaşıldı.

İŞKENCE VE İKTİDAR

İşkencenin önlenmesi için ülkemizdeki demokrasi güçlerinin bilinçle ve örgütlü davranış geliştirmelerinin önemli olduğunu söylüyoruz. Bugüne kadar yaşanan deneyimler, iktidarın, işkencenin önlenmesi konusunda ciddi bir niyeti olmadığını

zaaflarının patlamasına dönüşmesine açılmasının üzerinde önemle durulmalıdır. Parlamentolerden oluşan bir heyet işkence iddialarını yerinde araştırma yetkisine sahip olmalıdır. Bir başka önemli nokta da, hazırlık soruşturmalarının, gözaltına alınan kişinin "suçlu olup olmadığının araştırılmasına yönelik" olarak yürütülmesi olmalıdır, "suçunun kanıtlanmasına" ya da "suçunu itiraf ettirmeye" değil. Yine bu aşamaya yanık avukatının müdahalesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. Gözaltına alınan kişilerin ailelerine, hangi ve parlamentolerin istediklerinde doğru bilgi verilmesi sağlanmalıdır.

KAMUOYUNUN DUYARLILIĞI SAĞLANMALIDIR

Bu önlemlerin yaşama geçirilmesinde kamuoyunun duyarlılığının sağlanması oldukça önemli. Dayak, hemen hemen işkence sayılmadığı, "terörlülere" işkence yapılmasının normal karşılandığı genel ve yaygın anlayışın üzerinde sıkıntı duyulmalı, kamuoyunun bilgi edinme ve kanı oluşturma hakkını gazetelerde, sucsuz insanların televizyonda ve çeşitli yayın organlarında "terörist" olarak teşhir edilmelerinin önüne geçilmeli, işkencecilerin cezalandırılmalarına yönelik haberler zamanında, geniş biçimde duyurulmalıdır.

Unutulmamalıdır ki, işkence demokrasi mücadelesine yönelik ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Önlenmesi de demokrasi mücadelesinin önemli adımlarından biri olacaktır.

Mehmet Karasan

MAHMUT ALINAK

"Doğulu vatandaş, 'beni bekçilik yapmak için mi askere götürüyor, yoksa ben vergileri, toprağımıza tank, top, tüfek ve cezaevi girsin diye mi ödüyorum' endişesi içinde."

Söyleşi: Timur Türkan

Açık ücretli baskı, çaresizlik, zulüm, işkence ve sefalet doğunun kaderi sanki. Devlet doğuda hizmet için değil doğuyu kaçacak bir ülkeye götürecekmiş gibi görüyor. Bir elinde cop, öteki elinde dadak, belinde tabanca ve bin tank üzerinde gibi.

Can güvenliği yok, çoğunluğunun malı olmadığı için mal güvenliğini düşünen yok. Ama doğuda bildiğimiz TC yasaları işlemiyor. Doğuda egemen olan keyfilik, barbarlık, doğa yasaları hakimdir. Doğuda ANAP emrindeki devlet kendi kanunlarına bile bağlı değil. Doğuda insan kendini kulupta buzullara arasında çıplak ve korunmasız gibi görüyor, vatandaş taşkın. Doğuda yaşayan insanlar "red-kit-çilik oynamak istemiyorum, burası Arizona değil, dipçik ve cop korkusu yaratıp gizlenik hayatlamada değil, uykularında da eğlenen, niyâlanmada bile zulmü, işkenceyi ve cezaevini görüyoruz, uykularımızda bile rahat bırakılmıyoruz" diye feryat ediyorlar. Ve ilginç olan, cumhurbaşkanı, başbakan ve öteki çoğu yetkililer bu gelişmeleri bu olumsuzlukları biliyor. Buna rağmen zorbalık olunca gidebiliyle devam ediyor.

Doğulu vatandaş, "beni bekçilik yapmak için mi askere götürüyor, yoksa ben vergileri, toprağımıza tank, top, tüfek ve cezaevi girsin diye mi ödüyorum" endişesi içinde.

ANAP emrindeki polis ve jandarma, doğuda kadınlara apış arasına cop sokma özgürlüğüne sahip, ama vatandaşa polis ve jandarmaya kaşlarını çatarak bakması bile büyük bir suç. Cezası işkence, iftira ve tutuklanmadır. Doğubeyazıt ilçesinde görev yapan ve "Kelleci Kemal" lakabı ile tanınan sayar jandarma tabur komutanı binbaşı Kemal Özkan ikiyüz içinde yüz kişiyi öldürtmüş; erlerine, "eli boş dönmeyin, Kürt kellesi istiyorum" diye nara attığı söyleniyor. Bunu bütün yetkililer gibi Ağrı valisi de biliyor. Ama hepsi de bir ağızdan "köylüler yalan söylüyor" diyorlar. Belli ki, ANAP'ın devlet yetkilileri doğulu vatandaşa yalancı, iftiracı gözü ile bakıyor. Vatandaş baskıdan, işkenceden, zulümden, yoksunluktan ölse bile, cenazesi yerde olsa bile yetkililer, "bu adamlar hortlamış" diye sloganlarına, karşı propagandalarına sarılıyorlar.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da bölge valiliği kapsamına alınan illerde yaşayan insanların bütün temel hak ve özgürlükleri elinden alındığı gibi yerleşme, seyahat özgürlüğü de yoktur. Yani, vali beş nayl

omir buyurursa siz orada olmak zorundasınız. Sürat aşmak bile komünistliktir, kürtçülüktür.

Devlet yetkilileri, sözde devleti kurtarma, ayakta tutma adına devlet için ne oyuyorlar. Çünkü, devletin tek güvencesi olan halk desteğini yok etmek için ne mümkünse yapıyorlar, bunu bildiklerinden değil, cahilliklerinden, yeteneksizliklerinden ve halk tabiri ile üstlerine yağcılıklarından yapıyorlar.

Devlet, doğu insanlarını hapse atacağına, zulüm ve işkence yapacağına, aç-susuz, sefil ve çaresiz bırakacağına önce bu yetkililerin sorgulanması. Doğuda vatandaş, devlete bir kurtarıcı gözü ile bakmıyor. Doğulu insanlar sevgiden, şefkatten ve yardımdan yoksun insanlar. Doğudaki baskı ve zulüm yetkililer tarafından da biliniyor. Ama yetkililer sömürü ve talanlarının devamı için baskı ve zulümün başka bir yolun olmadığı gerçeği içindeler. Çünkü, doğuya bakan gözleri "doğu eğlendirecek" diye tanımlamışlar, çünkü sömürüyü ve talanı devam ettirmek için başka yol bulamıyorlar.

Ama bilmiyor mu ki, doğu bahya muhtaç, bahtın esentiği doğuya bağlı, doğu bahtın sırtında bir kambur.

ADNAN EKMEN

"Görülen o ki, egemen güçlerin sosyo-politik bunalımının faturası, emekçi yığınlarla birlikte doğu halkına çıkmaktadır."

Doğuda hâlâ acımasız bir baskı var. İnsanlar sindirilmeye çalışılıyor. Sürülmüş sindirme politikasıdır.

İnsanlara yüreğine korku salınmış. Bu bilinçli olarak yapılıyor. Konuştuğumuz insanlar, bu başka etnik yapıdan geliyor inancındalar. Kozculuk, ibnecilik ağır başını gidiyor. Vatandaşlar ihbarcılığa sürükleniyor. Bunu reddedenlere gözdağı veriliyor. Devlet adı suçluları kullanıyor.

Geçenlerde bir dostum geldi. "Doğuda ne var ne yok" değilmişçesine gözleri dolu dolu oldu. Anlamıştım, değişen bir şey yok. Hep aynı şeyler, baskı, gözaltılar,

sindirme politikası, açlık ve sefalet bütün acımasızlığıyla sürüyor.

Doğuda temel hak ve özgürlüklere yaklaşılar ulaşılmadı. Kamu görevlileri yasaları uygulamadaki çoğu kere keyfi tutumları içinde olmaktadırlar. "Gece sokağa çıkılmaz" diyenlerin gözünde doğuda yaşayanlar ikinci sınıf vatandaşlıklar. Kozcular ve ihbarcılar hariç, suçlu ya da potansiyel suçlu olarak görülüyor.

Ve hükümet, görevliler yanlış bir biçimde, doğudaki sorunları yalancı güvenlik sorunu olarak görüyorlar. Böyle olunca her geçen gün baskı artıyor. Zorbalık egemen kılınıyor. Bilinçli olarak insanlara, doğa taşa bile korku sindirilmiştir. Olağanüstü Hal Valiliği işlevsel olarak Bölge Komutanlığı'nın yalancı bir görünümdedir. Olağanüstü hal döneminden kalan yönetimdeki uygulamaları aratmayacak özelliktedir. Kitle halinde hukuka aykırı olarak gözaltına alınmalar hâlâ sürmektedir.

Doğuda özel sektörün yatırımı yoktur denilebilir. Kamusal yatırımlar ise halkın çıkarları doğrultusunda olmadığına, doğrudan egemen güçlerin çıkarları doğrultusundadır.

Mercut okul, fabrika ve sağlık ocaklarının çoğuna güvenlik güçleri yerleştirilmiştir. Halk baskı yöntemiyle, korkutularak, mahbûsâne zorlanmaktadır. Kurum olmak, sözüm ona zorunlu değildir. Olağanüstü Hal Bölge Valisi de bunu söylüyor. Ama uygulama hiç de öyle değil. Korucu olmak istemeyenler köylerini terk etmek zorunda bırakılmaktadırlar.

Tüpümdeki siyasi çelişkiler bilinçli olarak derinleştirilmektedir. Din zorla silah toplayan devlet, bugün de silahlandırıyor. Vesilahtuhanı için emniyet edenlere bazı yetkililer "devlete ne hizmetler de bulundun, kaç teröristi ihbar ettin" gibi sorular sorabilmektedirler.

Gece dışarı çıkma yasağı sürmekte, evinin kapısına çıkanların ihbarı söz edilmektedir. Aramalar, sürgünler, dayak, işkence, kötü muamele sorunları, ad değiştirmeler günlük yaşamın birer parçası haline getirilmişlerdir. Yöre halkının en demokratik istekleri bile çağdışı uygulamalarla engellenmeye çalışılmaktadır. Türkiye genelinde uygulanan depolitizasyon doğuda baskıcı ve daha etkin bir şekilde uygulanmaktadır.

Görülen o ki, egemen güçlerin sosyo-politik bunalımının faturası emekçi yığınlarla birlikte doğu halkına çıkmaktadır.

FİLİSTİN:

İyi örgütlenmiş ve disiplinli bir direniş

TAŞLAR VE GÖZYAŞARTICI BOMBALAR

Birden beş kadın bedriyor bize doğru koşan ve kıvraklarında bebeklerini olan. Bir yandan bağırıyorlar, bize yardım da ei işaretleri yapıyorlar. Filistinli reh bertraia, İsrail askerlerinin yerleşim yerine yüzeyek ve ilaç getiren üç genci yakalayıklarını öğreniyor. Kadınların hem sıdmdan, evlerden, sokaklardan ve dıarack geçitlerden her yaşlaki çocuklar fırlıyordar. Ellerinde taşlar ve sopalar var. Asker erlere saldırmak, üç genci götürmekteki ölümüne çalışıyorlar. Askerler ise, derhal gözyaşartıcı bombalar atmaya başlıyorlar. Az önce sakin bir sokak olan burası, şu anda bir barikatlarda çevrili bir savaş alanı haline gelıverdi. Hep birlik te dar geçitlerden bulne can havliyle koşuyoruz.

Bu sahne, Batıyakası'nda, Nablus'ta geçiyor. Benzeri olaylar, tüm İşgal bölgelerinde günlük yaşamın bir parçası haline gelmiş.

Bu bir sahnelerl evrimde TV'den izlediğimiz zaman, çoğunun olaylar izlemini uyanıyor bizde. Askerlerin saldırıları, ne yapacağını bilmeyen çaresiz erlerin, disiplin boşukluğu gibi görünüyor. Oysa bu bölgeleri gezen ve Filistinli yazarları, sendikaların, gazetecileri, öğretmenleri, öğrencileri ve avukatları görüp konuşan biri için gerçek hambaşka. Olayların 9 Aralık'ta başlamasından sonra bugün durum, sporsuz başkaldırmalardan ilgisiz bir görünüm içeriyor. Disiplinli, son derece yüksek politik bilinçli bir Filistin halkı, ne yaptığını geyet iyi bilerek İsrail işgaline ve onun uygulamalarına karşı çıkıyor. Filistin halkı, son derece iyi örgütlü. Politik partilerde, sendikalarda, öğrenci derneklerinde, kadın kuruluşlarında ve işçi kooperatiflerinde çalışıyor. Tüm bu çok çeşitli eylemler, Filistin bayrağı, bütün ve *Yaser Arafat* başkanlığındaki PKO'nun çatısı altında toplanıyor.

Ocak ayının başından beri PKO birçok bildiriler dağıttı, haberler gönderdi ve evlerin duvarlarına yazılan şartlarda uygulanacak yöntemleri ve eylem biçimlerini duyurdu. Genel kural, yönetimin iyi olduğu yerlerde. Şu sıralar yeni direktifler bekleniyor. Hatta, üzerine düşeni kusursuz olarak yerine getiriyor.

PLO'NUN KONTROLÜ KESİN

Geçtiğimiz yılın ortalarında, PKO içinde bir gruplaşma olduğunu sanmak oldukça kolaydı. PKF, PFLP ve DFLP, FKO'da egemen olabilmek için Al-Fatah ile açıkça savaşıyordu. Aynı zamanda, "Müslüman kardeşler" saflarına da ilgi büyüktü. Son aylardaki başkaldırı durumu birden değiştirdi. Bugün, hemen her Filistin örgütü, bir ağızdan konuşuyor. Yasır Arafat'ın önderliği, belki de bugüne dek görülmemiş bir şekilde tartışılmaz halde. PKO'nun bir zamanlarki bazılarını, işgal bölgelerini hiç etkilememiştir zaten. Batıyakası ve Gazze PKO'nun yerine ayrılmaz olduğuna karşı çıkmak, intihar çarpışmak olur. PKO'nun yöntemsiz eylemlerle, silah kullanılmasına karşı çıkmasına gösterilen saygı bunun örneğidir. İsraillilerin giderek dozu artan vahşiliğine karşı bu isteğe uymak, kolay değil.

İsrail, başkaldırıyı bastırma konusunda kesinlikle yenilgiye uğradı. Polis kuvvetleri, sendikacılar ve öğrencileri fiile hahde gösterme alarak direnişi bastırmaya çalışıyorlar. 9 Aralık'tan bu yana en az 5.000 kişinin gözaltında olduğu söylenmiyor. Toplu cezalar durma, ağır dayak atma, hırpalama ve daha işkence ile halkı korkutmaya çalışıyorlar. Suçsuz ailr dürüyleri, evlerinin yıkılmasını izlemek zorunda kalıyorlar. 100'ü aşkın kişi öldürüldü ve 1000'den çok ağır yaralı ise bırakılarak görmüştü.

Ordu, tüm okulları ve üniversiteleri kapattı; buzmazlık çektirdiği olarak gördüğü tüm derneklerin kapılarına kilit astı. Ne ki, halkın başkaldırısını önlemek için alınan tüm önlemler boşa çıktı.

BİR DEVRİMİN BAŞLANGICI

Başkaldırı, toplumun tüm kademelerini kapsıyor. Daha önce adı bile duyulmamış köylerdeki başkaldırı olayları haber alınıyor. Çok etkileyici bir katılım ile, ani grevler yapılıyor. Butik grevleri, yaklaşık yüzde 100'lük bir katılımla 70 gündüz sürüyor. Tüm dükkanlar günde yalnızca 3 saat açık. Onun dışında sokaklarda kimse görünmüyor. Şu an için çarpışma isteği en yüksek derecede; FKO'yu izleme konusunda da öyle. Hiç kuşkusuz bu iyimserliğin bir gerçekleşmesi, başarısı sürekli olmasıdır. PKO'nun ve Filistin halkının batı dünyasında artan prestiji ve bunun için verilen kucaklar, savaşın kaçınılmaz bir gereği olarak görülüyor.

Ne ki disiplin, özveri ve istek sonsuz değildir. Nihayet yarın, yirmi yaşındaki küçük Filistinliler politik kazanımlarını sürdürdükçe, zaman onlardan yana. Barışçıl bir çözüm olasılığı da, İsrail'deki radikal güçler, İsrail ile FKO'nun ılımlılarını tanıyacağı uluslararası bir kongeden yanalar. MAPAM, Rakah (İsrail Komünist Partisi), Şimdi-Barış Hareketi ve İnsan Hakları Hareketi; çok yönlü, şimdilik küçük ama gelişen, canlı, bilgili ve yüksek sesli bir muhalefeti oluşturuyor.

İsrail ekonomisinin kötülüğü; artan ekonomik, politik ve moral bozukluğun dedeği: Batı ülkelerinin artan inanmaları ve her şey. İsrail'i geri adım atmaya zorlayor. Ne ki, İsrail hükümeti artında ABD'nin ekonomik ve politik desteğini bulduğu ve kendi halkının büyük çoğunluğunca desteklendikçe, demir yumruk politikasını sürdürecektir.

Mayısta İsrail'in kuruluşunun 40. yıldönümü görkemli olarak kutlanacak. Bu da, Filistin halkı için benzeri görülmemiş bir kışkırtma olacaktır. Kasım'da ABD'de başkanlık seçimi var, aynı zamanda İsrail Knesset'i de seçilecek. Bu seçimlerin sonuçları da durumu önemli ölçüde etkileyecektir.

Filistin devrimi başladı artık. Önderi PKO. Kaçaklarında, dünyanın en acımasız iki ülkesi var: İsrail ve ABD. Askeri olarak Filistinlilerin durumu umutsuz. Ama gerçek onlardan yana. Filistin devriminin içinde ve altları yüzyor. Hemen hemen tüm halk tarafından sürdürülüyor. 20 yıllık işgalin yaratığı tıkanıklık ile barış ve özgürlük tutkusu birleşmiş durumda. Ne ki devrimin, ülke dışındaki ilerici güçlerin desteğine gereksinimi var. Her ne kadar diğer Arap ülkelerinden gelen ekonomik desteğin önemi varsa da, politik etkisi yok. Desteğ'unaynı zamanda batı dünyasından da gelmesi gerek.

Filistin devriminin kanla bastırılması daki ve. Böyle bir çözümü kaldırmaya en Filistinlilerin, ve de dünyanın hali var. Gerçeğe Milletler kamuoyu yapacak bir barış kongresi için gerekli her türlü girişimde bulunulmalıdır.

ORTA AMERİKA'DA BARIŞ

Önce İspanyol ve Portekiz, daha sonra İngiltere ve çağımızda da ABD sömürgeciliği ile tarihsel Orta ve Latin Amerika halkları, geleneksel sömürgecilğin çökmesi sonrasında da uzun yıllar ordu ve kilisenin otoritesine dayanan emperyalizmin tuklas dıktatörler tarafından yönetilmişlerdir. Milletlerinin kaderlerinde en temel haklarından yoksun olarak yaşam savaşı veren yoksul kitlelerin ulusal bağımsızlıklarını elde etme direci ise bölgenin ekonomik, siyasi ve toplumsal koşulları doğrultusunda kanlı savaşımlara sahne olmuştur. Halkların yüzyılık mücadele geleneksel sonucunda elde ettikleri kazanımlar da, bir yandan CIA güdümlü askeri darbeler, açık destek verilen karşı-devrimci güçler, iç savaşlar ve dış müdahalelerle yok edilmeye çalışılırken, öte yandan yeni sömürgeciliğin dağurduğu ekonomik bunalımlar, ulusların ülkeye sekelleşmiş dayatmaları ve çeşitli ambargolar ile kıvrılmaktadır, böylelikle emperyalizm, kendi varlığını tehdit eden demokrasi mücadelelerinin önünü almaya, devrimleri yıkmaya çalışmaktadır.

Bu durumun en somut örneklerinden biri de Somoza diktatörlüğüne 1979'da gerçekleştirdiği devrimle son veren Nikaragua'da yaşanmaktadır. Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi (FSLN) önderliğinde gerçekleştirilen devrim sonrasında, ulusal birliğini sağlayan Nikaragualılar, bu defadeldeki demokratik süreç doğrultusunda, 1984 yılında parlamento seçimleri yaptı, 1986 yılında yeni anayasayı kabul edersek bu süreci pekiştirmiştir. Uzun yıllar süren Somoza diktatörlüğünün ekonomik ve sosyal yaralarını sarabilme amacıyla ilk günden itibaren çeşitli reformları düşünülmüş alan ve bu doğrultuda kampanyalar başlatan hükümetin, devrimin kazanımlarını koruma ve bunları geliştirmesi önündeki en büyük engel, sadık bir müttefikini kaybetmiş olan ABD hükümeti ve kongresinin doğrudan yardımlarının yanısıra Honduras ülkesi gibi gayrimeşru yollarla da destek verdiği Kontralar'dır.

Reagan yönetimi Orta Amerika'ya ilişkin politikasını da komünizm tehlikesi iddiasına oluşturarak, devrimci hareketlerin demokrasi ve barış için bir tehlike oluşturduğu görüntüsünü yaymak istemekte. Başkan Reagan'ın "özgürlük savaşçıları" diyerek yeni toplumsaya ve yanındaşı müdahalelerini "demokrasiye hizmet" kisvesi altında hoş göstermeye çalışmaktadır. Oysa dünyanın bir yerinde olduğu gibi Orta Amerika'da da barışı yalnız antiemperyalist güçler istemekte, ancak karşılarında silahlı olarak ABD ve CIA'yı bulmaktadırlar.

BARIŞ GİRİŞİMLERİ

FSLN, iktidara gelir gelmez, ilk olarak bölgede kalıcı bir barışın sağlanması konusunda ısrarlı olacağını belirtmiş ve bu doğrultuda karşı-devrimcilere silahlarını bırakma çağrısında bulunmuştu. Somoza yanlısı isyancılar, ABD desteğinde başlattıkları topraklarına direci ile birlikte bu çağrıların uymamış, sınır bölgelerinde CIA eli ile örgütlenerek, gerek devrim hükümetinin askeri güçlerine, gerekse ekonominin yeniden inşası amacıyla tarlalar, fabrikalar, okullar ve fabrikalarda oluşturulan bir tempoyla faaliyet gösteren sivil halka karşı şiddetli eylemler düzenleyerek, yönetimi yıkmaya çalışmıştır. Honduras ve Kosta Rika gibi komşu ülkelerde mevzilenen ve kendilerine üster ve siyad kolaylıklar sağlayan Kontralar, gide. rek yalnız Nikaragua'daki iç barışı değil, aynı zamanda bölge barışını da doğrudan tehdit eden bir unsur haline gelmişlerdir.

Nikaragua'nın desteklediği bir diğer barış girişimi, 1983 yılında Kolombiya, Meksika, Panama ve Venezuela'dan oluşan Contadora Grubu'ndan gelmiş, ancak bu grubun hazırladığı barış planı, karşısında ABD'yi bulmuştur. Öte yandan, 1984 yılında Meksika hükümetinin önerisini kabul eden Nikaragua, bu kez de ABD ile masaya oturmuştu. Her iki taraf arasında doğrudan 8 görüşme gerçekleşmişse de, bu girişim gene ABD tarafından tek taraflı olarak kesilmiştir.

Orta Amerika'daki barış girişimlerinin en etkili olanı ise, Kosta Rika Devlet Başkanı Oscar Arias tarafından hazırlanan ve 7 Temmuz 1987'de Nikaragua, El Salvador, Guatemala, Honduras ve Kosta Rika tarafından imzalanan barış planıdır. Arias'ın barış planı, iç savaşın sürdüğü ülkelerde görüşmeler yoluyla ateşkes sağlanması, komşu ülkelerin gerillalara destek vermemesi ve bölgeye yapılan dış müdahalelerin durdurulması yönünde, söz konusu 5 ülkede demokrasi alanının her vesilerle siyasi partilerin katılımına, basın özgürlüğüne sağlanması ve her türlü olağanüstü hal yasasının kaldırılmasını da öngörüyordu.

BARIŞ PLANINA TEPKİLER

Nikaragua hükümetini yasallaştırmaktan, bu anlamda Kontralar'ı desteklemekte olan ve gelişmeleri kendi kontrolünden çıkaracak müdahale yollarını hikaye böyle bir anlaşmanın imzasında olan Reagan yönetimi, "Olumlu olabilirdi, ancak Nikaragua'ya sağlayacakları nedeniyle biz bu girişime arka çıkmıyoruz" diyerek tavrını net bir biçimde ortaya koyuyordu.[1] Orta ve Latin Amerika ülkelerinin yanısıra Sovyetler Birliği'nden de tam destek gören ve Nikaragua için özel bir önem taşıyan bu anlaşma yeni tartışmaların da başlangıcında getirmiştir.

Kimi çevreler bu anlaşmanın Nikaragua'nın içişlerine müdahale ettiğini, Ortega'nın Kontralar'la masaya oturmasının bir geri adım olduğunu, anlaşma hükümlerinin yerine getirilmemesi halinde ABD'ye bahane doğrultusunda müdahale olanağı, verecekini ileri sürdüler. Nikaragua'nın böylesi bir anlaşmaya yanaşmayacağı düşüncesi ve umudu ABD'de de taahhüdü Biru Arias planının başarısız olmasını bölgedeki kaosun sürmesi anlamına gelmekteydi ki, bu da yalnızca ABD emperyalizmi yararına işbirlikçilerinin işine yarardı.

Oysa Nikaragua hükümeti büyük bir tavizle bu barış planını imzalayıp hükümetini bütün anlamına getirmeye başladı ve barış konusunda ne denli duyarlı olduğunu bir kez daha kanıtladı. İlk adımı olarak Ulusal Uzlaşı Komisyonu'na kurucu Sandinistler, muhalefet partileriyle diyaloğa başlatıldı. muhalif La Prensa gazetesinin yayınının izin verildi, bin kadar siyasi tutuklunun serbest bırakılmasına karar verildi. Ancak barış konusundaki girişimlerini sürdürmeye çalışan Nikaragua'ya yönelik ekonomik ambargo ve Kontralar'a gönderilen silahlar kesilmedi. Nikaragua hükümeti için, milyonlarca dolarlık askeri harcamanın yerini sosyal yatırımların almasa, bir başka deyişle ulusal kalkınmanın hızlanması demektir. Kontraların saldırılarının durması, işgücünün üretimin artırılmasına yönlendirilmesi, ekonominin iyileştirilmesi ve ailelerin yaşam standartlarının olumlu yönde etkilenmesi anlamına gelecekti. Ne ki, Nikaragua'nın ufak bir barış kırıntısı bile Nikaragua'nın nefes almasını sağlayarak devrimin sağlamlaşmasının yolunda kabul ve güçlü adımlar atma fırsatını verecekti. İşte Arias planının tamamlanması, gerekirlerinin yerine getirilmesi ve korunması bu ülke için böylesi bir yaşamsal öneme sahipti.

Bu gerçeği çok iyi bilen Reagan yönetimi Nikaragua'ya karşı tavrında yalnızca ılımlılarının pası piyasasını desteklemek kredi almalarını engellemek, diğer kapitalist ülkelere baskı yaparak yardım programlarını durdurmak ya da petrol arık yollarını kesmek gibi ekonomik tedbirlerle yetinmeyip, CIA'nın gözetiminde Kontralar aracılığıyla sınır savaşını sürdürmesini sağlayarak doğrudan müdahale yolunu açık tutmak istemektedir.

İşte ABD'nin geçtiğimiz aym ortalarında Nikaragua anıcına müdahale etmek amacıyla Honduras'a üç bini askeri asker göndermesinin ardında bu mantık yatmaktadır. Bilindiği gibi Şubat ayında Kongre, Kontralara yapılması öngörülen 36 milyon dolarlık yardımı reddetmiş ve Reagan bunun üzerine "Bu sosyal Kontralara çabalarını kalıslamak demektir... Ben bu önemli ulusal desteğimin durmayacağını umuyorum" diye bir açıklama yapmıştı.[2] Bu açıklamanın ardından Honduras üzerinden Nikaragua'ya yapılan müdahale bölgedeki durumu alabildiğine gerginleştirmiş ve barış planının geleceğini tehlikeye sokmuştur.

"YENİ BİR VİETNAM'A HAYIR!"

ABD'nin son müdahalesi ve barış planına olan eleştiriler tutumu düşünün dört bir yanında tepkisi ve sert doğrudan Amerikan halkından geliyordu. "Orta Amerika'da Savaşa Hayır!", "Yeni Bir Vietnam İstemiyoruz" sloganlarıyla yürüyen binlerce kişi Reagan yönetimini protesto ederek resmi binaların önünü işgal etmişti. Tüm bunlar, işsizliğin yüzde 10'lara dayandığı, çoğunluğun yaşam koşullarının giderek kötüleştiği bu ülkede, halkın vergileri daha da artırılacak ve yaşam standartlarının iyice düşecek yeni bir Vietnam deneyi uğruna yabancı bir ülkenin topraklarında ölmek istemediğinin somut göstergeleridir. Nitekim, Nikaragua Devlet Başkanı Daniel Ortega da, olası bir ABD müdahalesinin sonuçları konusundaki düşüncelerini şu sözlerle ifade etmektedir: "ABD'nin Nikaragua'ya girişeceği bir saldırıdan, yalnız ülkemiz değil, tüm Orta Amerika, Latin Amerika, Avrupa hatta ABD halkı etkilenecektir. Çünkü dünya halkları bu duruma seyirci kalmayacaklardır." [4]

Ekim Yücel

(1) Cumhuriyet Gazetesi, 13 Ağustos 1987
(2) Hürriyet Gazetesi, Cumhuriyet, 28 Ağustos 1987
(3) Cumhuriyet Gazetesi, 20 Mart 1988
(4) Demokrat Y. yıldönümünde yapılan konuşmadan

GENÇ MİLLETVEKİLLERİYLE DEMOKRASİ VE GENÇLİK ÜZERİNE

Fotoğraf: Gökhan Sunal

FUAT ATALAY (SHP)

"Parlamento içi ve dışı demokrasi güçlerinin işbirliği en verimli çalışma olacaktır."

YARIN □ *Sayın Fuat Atalay, bugün tüm görüşlerin parlamentoya yansımadığı bir gerçek. Sizin, SHP'li bir milletvekili olarak parlamento'nun önemi, parlamento içi ve dışı muhalefet ve ilişkiler konusundaki görüşlerinizi alabilir miyiz?*

FUAT ATALAY ■ 1987 Kasım'ında tüm eğilimlerin parlamentoya yansımamasının birinci önemli nedeni seçim sisteminin çok önemli şekilde anti-demokratikliğidir. Ayrıca, gerek bölümsel akıl almaz boyutlarda toplumu şartlandırması, gerekse de seçim platformunun şartlanma mekanizmaları, önemli etkenlerdir. Seçim sisteminin, seçim yasasının anti-demokratikliğinden kaynaklanan dengesizlikler ve Anayasa'nın anti-demokratikliğinden kaynaklanan kısıtlamalar. O kısıtlamalar çerçevesinde belirli düşünceler, yasal örgütlenmeyi oluşturup, seçmen karşısına çıkamamışlardır. Bunlardan da öncelikli söylenmesi gereken, 12 Eylül sürecinde demokrasinin temel işleyiş şekillerinin, temel kurumlarının bir kısmı yok edilmeye, bir kısmının içleri boşaltılmaya çalışıldı. Bunun da çok ciddi yansımaları vardır. Toplumun politikasyonu çok ciddi bir konu olarak önümüzde durmaktadır.

Parlamento içi muhalefete gelince, bunun organizasyonu çok ciddi bir sorundur tabi. Çok detaylı çalışmaları gerektiren, bürokrasiden ve medeni değişikliklerden bilgi akışını sağlayan ve siyasal iktidarın uygulamalarını teşhir edebilecek hatta onların bir kısmını engellemeye gidebilecek parlamento içi girişimlerdir, denetim mekanizmalarıdır. Üç ayrı çalışmaya baktığımda, bu konuda özellikle Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin istekli çalışmaları çok fazla sonuç vermemiştir. Parlamentonun yüksek duvarları içinde muhalefetin sesi kısılmaya çalışılıyor. Demek ki, salt parlamento içi muhalefetle halkın isteklerini dile getiremez. Siyasal iktidarın açmazları teşhir edilemez.

Bu konuda handikapları aşmanın yolu, parlamento içindeki muhalefet partilerinin muhalefeti parlamento dışına götürmeleri olacaktır. Yani, siyasal partiler kendi programları çerçevesinde, gösteriler yapacak, mitingler düzenleyeceklerdir. Ama bunu yaparken de, kişisel görüşüme göre, demokrasi güçleri olarak adlandırabileceğimiz bütün oluşumları da dikkate almaları, emekçi sınıf ve tabakaların düşüncelerinin dile getirilmesinde daha etkili olacaktır. Demokratik bir toplumda, bütün toplum katmanlarının düşüncelerini ortaya koymalarının, demokrasinin genel olarak sağlıklı işlemesi açısından olmazsa olmaz görülmesi gerektiğine inanıyorum.

□ *Gençliğin toplumsal yaşama katılımında önemli bir araç olan öğrenci dernekleri konusunda yeni gelişmeler olduğunu da düşünerek gençliğin katılımı konusunda neler söyleyeceksiniz?*

■ Toplum kesimlerinin bir an önce politize olmasını istemek, sosyal yaşamdaki bütün anti-demokratik düzenlemelerin ortadan kaldırılmasını istemek, elbette çok ciddi taleplerdir ve bunları yerine getirmek gerekmektedir. Ama demokratik kitle örgütlerinin belirleyici iki yönü vardır. Biri demokratikliğidir. Demokrasi istedikleri için, demokrasiden yana oldukları için böyledir. İkincisi geniş bir kitleye seslendikleri için kitle örgütleridirler. Kitle örgütü olduğu için çeşitli siyasal oluşumları içinde barındırır. Ancak, demokratik kitle örgütlerinde dar anlamda politika yapmak, kitle örgütlerinin etkinliği açısından zararlı olabilir. Örneğin bir öğrenci derneğinde çeşitli siyasal eğilimlerden insanlar olabilir. Yönetimde bunlardan yalnızca bir tanesinin bulunması, o kitle örgütünün bu siyasal düşüncenin çerçevesinde çalışma yapmasını gerektirmez. Yapılırsa ne olur? Diğer siyasal eğilimler tepkili duyarlar ve esas işleri olan alandan uzaklaşırlar. Bu da genelde demokrasi mücadelesine zarar verir. Çünkü o örgüt etkinliğini kaybeder.

Öğrenci kuruluşları, öğrenci dernekleri kendi çabalarında, dar anlamda uğraş vermeler demek bizi yanılgılara götürebilir. Ama, şöyle bir örnek vermek istiyorum. Öğrenci dernekleri, öğretim ve eğitimin özerkliği konusunda ciddi önerileri ortaya koyup, mevcut sistemdeki aksaklıkları bilimsel planda ortaya koymalıdırlar ve bunu gerekçe Türkiye'nin demokratikleşmesiyle bağdaştırmalıdırlar. Aynı düşünceyi toplumun diğer kesimleri için de yapabiliriz. Her toplum katmanının istemleri kendi öz demokratik örgütleri tarafından dile getirildiğinde, hem o demokratik kitle örgütü daha etkili olacaktır hem de kendileri hayatın içinde oldukları için çok daha doğru konulara temas edeceklerdir.

Sorunların dile getirilmesi ve çözüm önerilerinin ortaya konması belli bir koordinasyonu gerektirecektir. Bunu da emekçi sınıf ve tabakalar adına onların siyasal partileri yapacaktır.

Eğitim ve öğretim alanında ciddi sorunların olduğu bir gerçektir. Yani bir yandan özgür düşüncenin giderek gelişmesine yol açabilecek ortamın oluşması, üniversitelerde, bilim kuruluşu olarak bilim üretmesi anlamında, gerek teknolojiyi izlemesi gereken de bilim üretmeleri konusunda gerekli ortamın bir an önce ortaya çıkması, öğretim üyelerinin bu anlamda bilimsel özerkliğinin kesin sağlanması ve bunun gerek ilkeli kıldığı akademik ve mesleki güvencelerin bir an önce oluşturulması ve öğrencilerin gerek kültürel, gerek demokratik ve sosyal yaşamdaki aktif yerlerini almaları konusunda şu andaki hukuksal düzenleme de ciddi sorunlar olduğu muhakkaktır. Bunun çözümü nasıl olur meselesine gelindiğinde, altında imzamızı koyduğumuz uluslararası anlaşmaların Türkiye'deki hukuk sistemine yansıması gerekmektedir. Bu anlamda partimize önemli görevler düşmektedir. TBMM'de eğitim öğretim alanının demokratikleştirilmesi, çağdaşlaştırılması konusunda gerekli girişimlerin yapılması ve bunun bir an önce planlanması gerekmektedir. Bu konuda özellikle düşüncesi olan öğretim üyelerinden, öğrenci derneklerinden önerileri alıp bir an önce parlamentoya getirmeye çalışacağız. Tabii çözümün parlamento alanındaki gelişimi bu. Fakat tüm bunlar yapılırken mevcut sistemdeki bu antidemokratik yapının teşhiri ve demokratikleşmeye olan emeği kamuoyunda çok geniş biçimde etkinlik kazanması gerekir. Bunun için de yine parlamento içi ve dışı demokrasi güçlerinin işbirliği yapmaları en verimli çalışma olacaktır.

GÖKBERK ERGENEKON (DYP)

"Gençlik düşünecektir, düşündüğünü ifade edecektir."

YARIN □ *DYP olarak parlamentonun önemi ve parlamento dışı muhalefet konusunda neler söyleyeceksiniz?*

GÖKBERK ERGENEKON ■ Parlamentoda temsil için belli bir ülke barajı olması fikri bütün dünyada tartışılmış. Bugün bunun olması gerektiğini düşünenler çoğunlukta görülüyor bütün dünyada. Bizde de baraj yüzde 10. Bu barajın yüksek olup olmadığı konusunda bir tartışma var Türkiye'de. Yoksa baraj olup olmamasını pek tenkit eden yok. Bugün parlamentoda yüzde 79,5-80 temsil ediliyor. Yüzde 20 seçmenin parlamentoda temsil edilmemesi normal bir iş değil. Bunu normal görmek kolay değil.

Parlamento bir sandık demektir. Her şartlarda, eşit olarak yapılan bir genel seçim sonrası oluşan parlamento ile bir olmayan parlamentoları birbirinden ayırmak gerek.

□ *Türkiye'de baraj sisteminin dışında da gelişen engellemeler sonucu tüm partiler örgütlenemiyor, seçimlere giremiyorlar. Bu açıdan da parlamento tüm görüşleri yansıtmıyor şu anda. Bu konuda neler söyleyebilirsiniz?*

■ Parlamentonun tüm eğilimleri temsil etmesi iki şeye bağlı. Birincisi hukuk devleti. Siz kaideleri beğenmiyor olabilirsiniz. Ama herkes için aynı anda hem riayet etmek mecburiyeti hem de yürürlükte olan kaideleri, normal prosedüre uygun yollardan değiştirmeyi istemek hakkı olmalıdır. Bu hak herkese eşit olmalıdır. O kaideyi muhalefet edenlere de aynı şekilde.

□ *Öğrenci derneklerinin son dönemde karşılaştığı baskılar konusunda neler söyleyeceksiniz? Öğrenci gençliğin örgütlenme ve hak arama savaşımını izliyor musunuz, bu konuda neler yapmayı düşünüyorsunuz?*

■ İzliyoruz. Dernekler Kanunu, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, YÖK Kanunu, bütün bunlar 83 rejiminin temel taşlarıdır. Parti olarak bizim karşılaştığımız en acı sıkıntı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'ydu. Her alemde en temel haktır bu. Memleketi idare edenlerin yaptıklarından zarar görüyorsunuz, canınız yanıyor, menfaatleriniz zedeleniyor, haksızlığa uğradığınız inancına sahip oluyorsunuz. Bunu dile getirmeye kalkışıyorsunuz, karşınızda duvar bir TRT. Demonstrasyon hakkınız var. Zararınızı gösteri. Barışçı yollardan hak arama. Bu tamamen elinizden alınmış. Valilik tespit edecek. Ankara İstanbul yolu üzerinde, oraya gideceksiniz. Herkesin işi gücü var. Kimi toplayacaksınız? Ne olacak, demonstrasyon hakkınızı kullanmış olacaksınız. Böyle şey olmaz. İdareye bu kadar keyfi karar alabilme, takdirde bulunabilme hakkı olmaz. Eğer bu memleketle siyasi partilerin, siyasetçilerin başına bir bela geldiyse, sendikacıların, derneksçilerin haydi haydi gelir. Biz kürsüye çıktığımızda yanımızda tüfekli, tetikli adamlar dolaşıyordu. Vatandaş bizi dinlemeye korkuyordu.

Bu işler haksızlığa karşı çıkmakla olacak. Direnmekle olacak.

□ *Gençliğin politika yapması konusunda neler söyleyeceksiniz?*

■ Türkiye'de iktidarların yapmak istediği bir tek şey var. O da, siyaset ve siyasetçi düşmanlığı. Siyaset kötü bir iş, siyasetçi kötü adam olarak gösterilmeye çalışılıyor. Bütün toplum siyasetten çekilmek isteniyor.

12 Eylül'den sonra gençlik tarihi anarşinin, terörün mimarı, sebebi gibi gösterilmeye, böyle bir kompleksin içine itilmeye çalışıldı. Buna kimsenin hakkı yoktur. Gençlik düşünecektir de, düşündüğünü ifade edecektir de.

Söyleşi: Beyhan Sunal

YENİ AŞAMA

Yarın soruşturmasını Yeni Aşama Dergisi adına Y. Kemal Gökçe yanıtladı.

YARIN □ *Demokratik öğrenci hareketinin bugün gelmiş olduğu noktadan daha ileri götürülmesi için atılması gereken somut adımlar nelerdir? Siz, YENİ AŞAMA olarak hareketin daha ileri, daha kitlesel, daha sonuç alıcı olabilmesi için öğrenci derneklerinde ve bu dernekleri bir araya getiren platformda yapılması gerekenleri sıralar mısınız? Önerileriniz nelerdir?*

YENİ AŞAMA ■ Sorunuza akademik alana ilişkin kimi açıklamalarla başlamayı uygun görüyoruz. Bu açıklamalar, alana ilişkin mücadele perspektifimizi belirlediği için gerekli. Akademik alandaki mücadelenin iki yönü vardır. Birincisi, akademik alanda ve genel olarak entelektüel alanda bilimin nesnel gelişmesi ile ona verilmek istenen ideolojik biçim arasında bir çelişki vardır. Bu çelişki alanın temel çelişkisidir. Akademik alanda temel çelişkiyle tampon oluşturan kimi kesimi sorunlar alandaki mücadelenin ikinci yönünü oluştururlar. Bu ikinci yön, ekonomik-sosyal, harçlar-krediler gibi haklar mücadelesine denk gelir.

Türkiye gençlik hareketinden edindiğimiz deneyler gösteriyor ki bugüne kadar işe hep ikinciden başlanmış. Dolayısıyla bir dönem, gençlik içinde "ikamesi mantık" egemen olmuş, bir başka dönem de "akademizm" etkisini göstermeye başlamıştı. Bugün artık ideolojik mücadelenin ışığında kimi talepler mücadelesine yaklaşmak ve çözüm yolları üretmek gerektiğine inanıyoruz.

12 Eylül'ü egemen sınıflar açısından önemli bir adım olarak değerlendirmek gerekiyor. Örneğin bir 12 Mart'tan farklı olduğunu düşünüyoruz. 12 Mart fiziki bir saldırıydı. 12 Eylül, fiziki saldırının ideolojik saldırıyla beraberliği bir dönemdir. Akademik alandaki yansıması, hiç de öyle küçümsenecek gibi değil. YÖK'ün dışında eğitim sistemi elden geçirildi. Bugüne kadar üzerinde hiç durmadığımız İnkılâp Tarihi dersleri üniversitelerin hepsinde zorunlu bir ders haline getirildi. Üniversite yaşamının ürününü kapsayan bu ders, esas olarak ideolojik bir saldırıdır.

Tıp Fakültelerinde İnkılâp Tarihi okutulması, mizah konusu oluyor. Anlamsız bir ders gibi geliyor insanlara. Öyle değil. Anlamı çok büyük. Örneğin diyorlar ki "İnönü Savaşlarını bilmeyen biri doktor olamaz mı?" olabilir. Burjuvazinin "olamaz" diye bir iddiası yok ki! Ama onlar, "düzene uyumlu tipler" yetiştirdiklerinden emin olmak istiyorlar. Bence de resmi ideolojiyi kavratmak ve kabul ettirmek için İnkılâp Tarihi dersleri biçilmiş kaftan.

O halde sorunuzun yanıtına bu noktadan giriş yaparak ulaşabiliriz. Biz sosyalist gençler arasında önemli olan her alanda burjuva eğitim-öğretim anlayışıyla hesaplaşmaktır. Resmi sağlık politikasından tutun da resmi tarihe kadar geniş bir yelpazede burjuva resmi ideolojisiyle hesaplaşmak bize kitlelerle daha kolay bağ kurmanın yolunu açacaktır. Çünkü şurası bir gerçektir ki bugün Üniversite kapılarına dayanan öğrenim gençliğinin büyük çoğunluğu, burjuva ideolojisinin mutlak egemenliğinin olduğu bir dönemden geldi. Tek çare, kafalarda bağlanılan ideolojik hegemonya kabuğunun çatlatılmasıdır.

Bu noktada platforma gelmeden yapılacak çok şey olduğunu düşünüyoruz. Olanla olması gerekeni karıştırmamak gerekiyor. Öğrenci Dernekleri "olan"la başbaşa. Bu, aşılması gereken bir ortamın içindeyiz anlamına geliyor. Nasıl aşarız? Bu soruya vereceğimiz yanıtın, "Nasıl Bir Üniversite İstiyoruz?" Türkiye Kongresi olduğunu düşünüyoruz. Bunu birimlere indirdiğimizde çok yönlü hedefleri içeren bir programın şart olduğu kendisini dayatıyor.

□ *Öğrenci gençliğin, öğrenci derneklerinin öğrenci haklarını arama etkinliklerinin ülke düzeyinde, merkezi biçimde örgütlenmesi daha başarılı, daha kitlesel, daha sonuç alıcı bir kampanya yaratmaz mı? Platforma bu konuda düşen görev nedir?*

■ Derneklerin kitleselleşmeme sıkıntısı çektiğini biliyoruz. Bu sıkıntıları "merkezi bir örgüt çözer", demek fazla iyimserlik gibi. Platformları anlamsız bulmuyoruz ama şimdilik birim çalışmalarının önemi tartışılmaz. Bu nedenle önemsiyoruz. Bizce kitlelerin kendiliğinden mücadelesinin daha zayıf olduğu bir ortamda sistemli bir ajitasyonun yürütülmesi mücadelenin gerekçesi açısından daha yararlı. Bu çalışmaların esas olarak yürütüleceği alanlar ise birimler olmalı. Sık sık tekrarlıyoruz, bir kere daha belirtmekte yarar var: kitleselleşmenin önündeki en büyük engel, resmi ideolojinin aşılmaz görünen hegemonyasıdır. Üstüne gitmek, kabuğu çatlatmak imkansız görülüyor. Ama her imkansız görünen içinde mümkün olanı da barındırmaz mı? Öyleyse alana yönelik tutarlı bir ideolojik mücadele şarttır.

Bunları yapmadan kredi tutanının kolaylığını suçlamak, harçların, vizelerin birer yük haline geldiğini belirtmek, bir avuç insanın işi olmaktan öteye geçmeyecektir. Sorunların duyarlı insanlar olarak bilinen birileri tarafından farkedilmiş olması bir şeyi değiştirmiyor. Asıl olan kitlelerin bu sorunlara göstereceği tepkidir. Bu tepkinin gerçekleşmesi, merkezi bir örgütlenmeden-platformdan (ki bunlar da gereklidir, ama zaman ve mekandan koparılmadan ele alınması gerekir) çok alanda yürütülecek ideolojik mücadelenin ve akademik ajitasyonun başarısına bağlıdır.

□ *Dernek birimlerinde katılımın artmamasının nedenleri nedir sizce, bu konuda neler yapılabilir?*

■ İkinci soruya verdiğimiz yanıt, bu soruyu da kapsıyor. Biraz daha açmakta yarar var ama. Son sekiz yılda yaşadıklarımızı biliyoruz. Her türden örgütlenmenin kapısına kilit asıldı. Her türden örgütlenme hakkında dava açıldı -ki bunların arasında siyasal partiler ve Halkevleri gibi önemli kurumlar da vardı-. 12 Eylülcülerin bu çabaları rıza, basın aracılığıyla desteklendi. İşlenen ana fikir, örgütlenmenin tehlikeli ve istenmeyen olduğuydu. Örgüt sözü, ihanetle, bölücülükle, devleti yıkmakla eş anlamlı hale getirildi. Hatta, bilinçli bir kurnazlık örneği olarak kimi adlarda değişiklikler yapıldı. Örneğin otuz yıldır FİLİSTİN KURTULUŞ ÖRGÜTÜ olarak bildiğimiz FKÖ, TRT tarafından hemencecik FİLİSTİN KURTULUŞ TEŞKİLATI'na dönüştürüldü.

Dernekler yasasının çıkışının hemen ardını hatırlıyorum. Örgütlenme çabaları fiziki baskılara çarptı. Ama bundan da önemlisi ideolojik engellerdi. Örgütlenme şartı ama bu aletlerle yedi kişinin bir araya gelmesi biçiminde kavrandı. Çoğu sosyalizm eğilimli gençler, propaganda anlamında doğru olarak kabul edilebilir örgütlenme dogmasını gönüllü olarak kavradılar. Ortaya bu durum çıktı. Kitlelerin kendiliğinden mücadelesinin zayıflığı da ortada. Henüz örgütlenmenin gereğine inanmayan öğrenci kitlesi, genel kitlenin yüzde ellisi civarında. Yüzde kırk dolayında öğrenci ise, "başına bir iş gelmesinden korktuğu için" bu çalışmalara katılmamaktadır.

Öyleyse ne yapmalı?

Yukarıdaki anlatımlarımız ışığında yürütülecek bir çalışma beklenenin önünü açabilir. "Örgütü güç yaratılmaz" şiarı öne çıkarılmalı, sağlığı öğrenci tipine karşı çok yönlü eğitimden geçmeyi isteyen bir anlayış çözülmesidir. Günün gerçeği gerçeği kavramak ve çevreye kavratmaktır.

□ *Derneklerde varolan farklı gruplar arasında birliğin sağlanabilmesi, ortak hareket etme disiplininin yerleşmesi için sizce neler yapılabilir?*

■ Eskiden beri en çok tartışılan konuların başında birlik geliyor. Bir çıkış olabilir mi? Bizce hayır! Çünkü dernekleşen öğrenciler, genelin yüzde onu dolayında. Bu yüzde onun yüzde yeknin beşi bir araya gelse yüzde on gerçeği aşılmış olacak mı? Bizce birlik, kitlelerle sağlanan eylem birliğidir. Burada bir noktanın üzerinde daha durmak gerekiyor. O da derneklerin "sahte birliğinin sağlandığı alan" olarak gören anlayışların varolduğu gerçeğidir. Bu derneklere farklı misyonlar yükleyen yanlış bakışların ürünüdür. Böyle bir birliktelikten öte kitleleri hedef alan ve ideolojik mücadele temelinde yürütülecek yaygın bir akademik ajitasyonu daha çok önemsiyoruz.

□ *Bugün yapılacak bir platform toplantısında hangi konular gündeme getirilirse, üzerinde görüş birliği sağlanarak gerçekten olumlu, verimli ve sonuç alıcı adımlar atılabilir. Hangi etkinliklerle öğrenci kitlesinin büyük çoğunluğunun katılımı sağlanabilir?*

■ Nasıl bir ortamda olduğumuzu biliyoruz. Gerçeğe gözlerimizi kapatmamak gerekiyor. Gerçek şudur ki, dernekler uzun bir süredir yasal genel kurullar yapamıyorlar. Uzun bir dönem bekle gör politikası izlendi. O günlerde -bugün de öyle- YENİ AŞAMA çevresi engellerin aşılabileceğini savunda. Tüzüklük aşılabilir ve bunun için ölü genel kurullar yapılmalıdır. Bu noktada hem dernek yöneticilerinden hem de kimi muhalefet çevrelerden istekdışı gördük. "Bizim olsun az olsun" mantığı işlevine getirilmişti. İkinci sefarını İttihat ve Terakki'cilik ruhu anlamış görünüyor. Kimse birbirine güvenmediği gibi herkes bir başkasına nasıl kazık atabileceğini hesaplıyor. İttihat ve Terakki'de de böyleydi.

Böyle bir ortamda platformun çok şeyi değiştireceğine inanmıyoruz. Bugün daha çok birim derneklerinin güçlendirilmesine çalışılmalı ve akademik ajitasyon yaygınlaştırılmalıdır. Platform toplanacaksa -şimdilik kaydıyla- bilgi alışverişini sağlamaya yönelmeli. Bu arada, NASIL BİR ÜNİVERSİTE İSTİYORUZ TÜRKİYE KONGRESİ çalışmalarının somutlanması için üzerine düşeni yapmalıdır.

□ *Okullardaki geniş öğrenci kitlesi üzerinde oluşmuş "derneksizleşme"nin nedeni sizce? Bu görünümün olumsuz olduğunu düşünüyorsanız, birim derneklerde daha geniş bir kitleyi örgütlemek için somut çalışma önerileriniz neler?*

■ 84 koşullarında örgütlenme çabalarına girişen arkadaşlarımız şimdiki koşulları gereği dernekler çalışmalarını bir süre kitlelerden gizlediler. Kitle örgütlerinin kuruluşlarının kitlelerden gizlenmesi her halde yalnızca Türkiye'ye özgü! Evet koşullar çok iyi değildi, ama bunu uzun süren bir taktik haline getirmek çok yanlıştı. O arada derneklere yönelen saldırılar, gözaltılar, tutuklamalar gerçekleşti. Bu durum 12 Eylül'ün yarattığı ideolojik ortamla birleşince kitleler nezdinde kendilerinin dışında bir tip ortaya çıktı.

Bunu yalnızca dış etkenlere bağlamak mümkün değil. Çalışmaları yürütenler, gizli çalışıyormuşçasına çalışmaları tipi duyan çevrelerden dahi saklandılar. Çoğunluktan kaçmak, çıkış yolu olarak görüldü. Savunma içgüdüsü öylesine ağır basıyordu ki, YÖK'ü protesto etmek için İzmir'den Ankara'ya yürüyen 11 arkadaşı karşılamanın tehlikeli olduğuna kadar varılmıştı. YÖK gibi anti-demokratik bir kurumu protesto etmek için yola çıkanlar, yine aynı kuruma karşı öğrenci kitlesinin örgütlü sesi olmayı hedefleyen öğrenci derneklerince desteklenmiyordu. "Gizli örgütçü" imajı bizleri de (yani dernekçileri) etkilemiş görünüyordu. Geniş öğrenci kitlesinin etkilenmemesi mümkün değil.

Bu imaj kırılabilir. Her şeyden önce derslerde-özellikle İnkılâp Tarihi derslerinde- resmi ideolojinin yalanlarına karşı çıkmak, ideolojik çöküntüyü belirlemek gerekiyor. İkinci olarak, akademik ajitasyonu yaygınlaştırmak, derneklere yönelen açık gizli her türlü saldırının karşısında olmak, bunun ardından gelecek gözaltı ve tutuklamalarda yapılanları savunmak gerekiyor. Bu noktadaki tutarlı karşı çıkışlarımız, çıkarları bizimle ortak olan geniş gençlik yığınlarını bizim yanımıza iter.

□ *Kimi birim derneklerde, dernek dışında kalmak ama arkada politik ve entelektüel*

devamı [illegible]. sayfada

ÜNİVERSİTE SINAVLARI ÜZERİNE BİR EĞİTİMCİ İLE SÖYLEŞİ

İçinde bulunduğumuz ay içinde yine yüzbinlerce genç aynı heyecanı yaşayacaklar. Bu heyecanı, sadece bir sınav heyecanı olarak tanımlamak hiç de doğru olmayacaktır. Çünkü bu, gelecek kaygısunun yaşattığı acı bir heyecandır. Aşağıda, eğitimci Özgür Mutlu ile lise öğrencisi arkadaşımız Gonca Kay'ın üniversite, sınava hazırlık, sınav ve eğitim sistemi üzerine yaptığı söyleşiyi sunuyoruz.

Söyleşi: GONCA KAY

"Lisenin üniversite sınavlarında payı çok az."

YARSN □ Üniversite nedir? Ülkemizdeki üniversiteler içinde bulundukları durumu dikkate aldığımızda neler söyleyebilirsiniz?

ÖZGÜR MUTLU ■ Üniversite, yetenek ve bilgiye belirli bir düzeye ulaşan lise mezunlarının okuyacağı bir kurumdur. Ülkemizde bu ölçüler geçerli değildir. Parası olanların yeterli olmayan gençler, ilmi bilimseler, yeteneklı olsalar bile üniversitede okuyamazlar. Liselerde okumak, hatta çok başarılı olmak yeterli değil!

Üniversitelerin seçkinci bir yapısı olmalı. Tabii bu seçkinlik yeteneğe ilgili. Doğaldır ki insanlar birbirlerinden farklı yapı ve yeteneğe sahiptirler.

Kimi gençler, özellikle kırsal alanlardaki daha ileriyi okuyamadan hayata atılmaktadır. Çoğu gencin üniversiteye yönlendirilmesi gerekirken erken yaşta götürecek okullara, beceri kurslarına yöneldiği görülüyor. "Meslek Liseleri" adıyla kurulan okullar ise birer aldatmacadan ibaret. Bu okullardan üniversiteye geçmek olanaksızdır. 1986'dan sonra bu okullar düpedüz çıraklık okullarına dönüşmüşlerdir. Üniversiteye girmek sonunu çözümsüzlüktedir. Bugün üniversitede okuyan bir öğrencinin ailesine maliyeti aylık en az 150 bin liradır. Ortaya çıkan bu ekonomik sorun bir çıkmaz yaratmakta. Böylece üniversitede okumak gerekenlerin birçoğu bu yüzü kaldıramamakta ve dolayısıyla bunların yarısı ya daha varlıklılar, ya da daha az yetenekliler almaktadır.

□ Günümüzde uygulanan üniversite sınav sisteminin özellikleri ve bu konuda öğrencinin bilgilenme düzeyine ilişkin ne düşünüyorsunuz?

■ Teknik açıdan sistemin ak sak değişikliği öğrenciyi ve veliyi şaşkına çevirmiştir. Bu değişiklik ne getirdi? Bence bu pek önemli değil. Özellikle lise eğitim sistemi değiştirilmedikçe. Lise 2 ve 3'te dersler birbirini kollara ayrılıyor. Böylece okuşan bölümler diğer derslerde mahrum kalmayı sağladı. Ayrıca sınav tekniği konusunda da yeterli aydınlatma olmadı. ÖSYM bu konuya gereklı önemi yeterince vermedi. Bu konu dershanelerce açıklanmalıydı. Ya da bu görevi tamamıyla okullar üstlenmeliydi. Üniversite çekiciliğini kaybediyor. Hatta bu işi başardı bile. Zaraklı gülleo bir yer oldu. Pek tadar iyi bir sistem bulunana bulunana belli bir kısmı öğrenci yine bu kapıdan geriye dönüyor, dönmek zorunda.

□ Okullarda gördüğümüz eğitim programının sınava hazırlayıcı niteliğini nasıl değerlendiriyorsunuz? Uygulamalı eğitim sorununa yaklaşımınız nasıl?

■ Okuldaki başarı üniversiteye girmeyi etkilemiyor. Çoğu yabancı ülkede temel eğitim, ülkemizde uygulanan temel eğitimden daha uzun ve tamamlayıcı ayrıca yönlendirici. Bu ülkelerde öğrenciler arasında çeşitli gruplar oluşturuluyor. Bunların temeli bilgi ve yetenek düzeyine dayanıyor. Böylece öğrenci kendi seviyesine göre yönlendirilmiş oluyor. Lise düzeyi bir eğitime gelindiğinde genel bir değerlendirme ve bu gruplar yardımıyla öğrencinin kendisine en uygun eğitiminin nasıl olunacağına ilişkin kendisinde de fikirleri gözönüne alınarak karar veriliyor.

Kapitalist toplumlarda insanlar parayla satışa çıkarılmıştır. Ülkemizde insanın üniversite sınavlarında payı çok az. Üniversite sayısı devrede kapısını açmış. Düzeyi düşürülmüştür. Dünyada bilinen üniversite ölçüsü bozuluyor. Bu bozukluk da liselere yansıyor. Ayrıca uygulamalı eğitim de sınav sisteminde etkili değil. Bu bir sahtalık oluşturmaktadır. Öğrencinin doğaya olan sevgisi körelitiyor bu sorun kara tahtada çözülmeye çalışılıyor. Heyecanlı bir laboratuvara klik vurulmuş durumda. Liseli bir öğrenci kendine bakabilecek yaşlıdır. Oysaki çok basit yaşam koşullarını hayatına uygulayamamaktadır.

Liselerde kayıtlarının başlamak üzere herşey tehlikedir. Yaratıcılığa elvermez, vermiyor da. Sınıfların kalabalık oluşu da yapısal korkuyu getiriyor. Ve bizde tek boyutlu insan yetiştirme çabası arttıkça artıyor. Örneğin bir mühendis mükemmel olmaz gibi. Okullarda eğitime yardımcı ve olması zorunlu araçlar, gereçler yok. Öğrenci okul işlerine katılmıyor. Bu gibi faaliyetlerde psikolojik yönlendirici rol oynayabilir. Bunun dışında yine eğitim etkisiği derecesiyle. İnsan yetişkin olduğunda ülkesi bir şekilde eğleniyor, arabesk dinliyor, vs. Bunun sonucu, esnasında çok çok şey tadılmamış, öğrenilmemiş oluyor.

□ Şu andaki eğitim sistemi ve teneğe uygun meslek seçiminin önünde en büyük engel olarak duruyor. Bunu ve meslek seçimine ilişkin diğer etkenleri değerlendirir misiniz?

■ Lise okuduğa zor bir dönemdir. Lisenin de alından kalkabilecek öğrenci sayısı öyle ahım şahım değil. Liseden önce de yönlendirme olayı oldukça önemli. Yine öğrencinin nitelik, imkan ve isteklerine göre özel liseye mi, sanat liselerine mi, yoksa düz liseye mi gitmesi uygundur? karar verilmelidir. Bir seçme olayı da söz konusudur. Ama bu bazılarına imtiyaz sağlama değildir. Eğitimde insan, araç işleri görmez. Ne yazıkki bu bizde tam zıddı. İnsan amaçtır, eğitim da araç. Bir insan 18-20 yaşlarında belli bir olgunluğa erişir. Bu zamana kadar kendini tanımakla, daha çok bilgilenme olayını gerçekleştirmekle uğraşmalıdır, bizde bu uygulanmamaktadır. Öğrenci liseye zorlanmamalı, orta okul sonunda veliye, öğrenci durumu hakkında bilgi verilmeli ve yönlendirilmesine yardım edilmelidir. Ülkemizde liselerin standartları da farklı. Buna oedeo de öğretmen atamalarındaki eşitsizlik. İş bulabilme beşeydem önde tutulmakta ve üniversite sınavı bir eşik görevi görmektedir. Meslek seçiminde insan en sevdiği, en yatkın olduğu bölümü seçmelidir. Eğer bugün Bilgisayar Mühendisliği el üstünde ise bunun sürekliliği

Haydar Taş

ENDÜSTRİ MESLEK LİSELERİNDE STAJ

Ucuz İşçilik

Sorunlar? Sonu gelmeyen sorunlar... Özellikle biz öğrencilerin beyin hücrelerini kemiren, şu "sonu gelmek bilmeyen" sorunları hepimiz biliyoruz aslında. Bunları uzun uzun anlatmak yersiz olacak. Fakat öyle bir baş belası çıktı ki şu son senelerde Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerinin başına, insanın gülesi geliyor. Aslında gülelim mi ağlayalım mı bunu ben de bilmiyorum. İsterseniz, neymiş şu bela bir öğrenelim.

3308. Evet, 3308 sayılı "Çıraklık ve Meslek Eğitimi" kanunu. Bu kanun, öğrencilerin pratik meslek bilgilerini işletmelerde öğrenmeleri için çıkarılmış. Ustalık, yaşına uygun olarak asgari ücretin yüzde 30'unu da alıyorlar. Bu da 22.000 TL civarındadır.

Bu konuyu biraz açalım. Haftada 2 gün okula gidip 3 gün işyerine giden öğrenciler ya da geleceğin işçileri (Aslında yaptıkları işi, verdikleri imalatı, işçiler de veriyor. Dolayısıyla işçi de diyebiliriz.) bunu nasıl karşılıyorlar? Ne öğrenci, ne öğretmen ve ne de veli bu konudaki kanunu benimsemiyor. Neden benimsemiyorlar?

Biraz mantık yürütülünce, anılan bu kanunun aslında neden çıkarılıp yürürlüğe konduğu bütün çıplaklığıyla karşımıza çıkıyor. Dedik ki, 22.000 TL veriliyor öğrencilere ve yine dedik ki, insalat vermek zorundadır bu arkadaşlar. Yani, işçi ile öğrenci arasında, yaptığı iş açısından fark yoktur. Eğer öğrenci olmasaydı ve bu kanun çıkmasaydı ne olacaktı? Ne olacağı belli! Öğrencinin yaptığını işçi yapacaktı ve işletme sahibi, şu anda mevcut stajyer öğrenci sayısı kadar işçi alacaktı. Örnek olarak 100 stajyer ve 100 işçi ele alalım. 100 stajyerin toplam olarak aylığı 2-2,5 milyon TL arası, 100 işçinin toplam aylığı ise en azından 10-13 milyon TL. Aradaki fark 8-10 milyondur. hatta daha fazla. Bu durumda stajyerlerin dilimizdeki karşılığı ne oluyor: "Ucuz işçi". Evet, sözümü ve sonuna artık yanıtı. Yeter ki milyonlarca kâr, rolly arsıza gelsin. 17 Mart 1988 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde Uğur Mumcu, sayın Başbakan'a değil, Bayi Korkut Özal'ın, Sevin Hanım'ın ve birçok üstü kimin şirketlerini açıklamıştı. Kimbilir, belki bu şirketlerin fabrika veya atelyelerinde de öğrenciler vardır. Ne dersiniz?

Geçenlerde bir arkadaşım bana şöyle demişti: "Bize, işçinin yaptığı işi yaptırsak, gelmediğimiz zaman yevmiyemiz kesiliyorsa ve cezalandırmada bize. haftada 15 saat teorik eğitim için izin veriliyor ve yani biz işçiyimiz de "haydi okula gidin, oradan teorik bilgi alın" diyorlarsa neden işçi haklarına sahip değiliz? Yani sendika, grev, vs.

Grev hakkımız, yani işçiler grevle ilişkilerinde bizim onlara katılmamız sözleşmede yasaklanmış. Bu sözleşme ile 3308 sayılı kanunun ilgili maddelerince hazırlanmış. Gelelim sendikaya... Bunu düşünmeniz bile suçmuş gibi görülüyor. Kısacası köleden farkımız yok!

Bir de stajın yapıldığı yer önemli. Yani, mesleğinize yatkın mı, değil mi? Bu, kimsenin umurunda değil, ister mesleğini öğren, ister öğrenme. Eğer bir elektrikçi olarak presierde çalışıyorsanız veya bir tesviyeci olarak montörlük yapıyorsanız ve bu işler acısı durumla kimse ilgilenmiyorsa bunun üzerine başka birşey söylemek gerekmez sanırım.

İçler acısı dedik; çünkü, okuldan mezun olunca elinizdeki diplomayla ekmek yiyeceksiniz iş bilmedikten sonra diploma ne işe yarar? Oysa, okulun hazırladığı bir program var, burada bulunan konuları öğrenmeniz gerekli. Okul bize bir aylık telafi eğitimi programı hazırlamış, "öğrenemediklerinizi gelir öğrenirsiniz" diyorlar. Bir örnek verelim: Diyelim elektrik bölümü öğrencisiniz. Bu bölüm öğrencilerinin bobinaj görmeleri gerekir. Bobinaj ise, bırakın bir ayda öğrenmeyi bir yılda bile zor öğrenilir.

Tekrar maaşlara dönmek istiyorum. Aldığımız para, alınterimiz kurumadan bitiyor. Ne zaman alacağımız da belli değil. Bordrolarımızı da göremiyoruz. Hatta bazı yerlerde öğrencilere hiç maaş verilmiyor. Herşeyi bir yana bırakıp dersleri düşünelim. Üç gün çalıştıktan sonra gidip okulda ders yapmak olanaksız oluyor. Dinlediklerimizi algılayamıyoruz, en önemlisi okuldan soğuyoruz. Yorgunluğun etkisiyle, ne gazete ne de dergi okuyabiliyoruz.

Sonuçta, her türlü örgütlenmeden yoksun, sömürüldüğünün farkında olduğu halde eli bağlı oturan, düşük ücretli, işverenin cebine daha çok para aktacak ucuz birer işçiyiz biz. İşte, 3308 sayılı Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu budur.

Hakan Eken

□ Sınava hazırlıkta öğrencinin karşılaştığı psikolojik sorunlara eğitimcilerin yaklaşımı nasıl olmalı?

■ Öğretmenler iyimser sınıf katılanı az. Bu sorunlara çözümü de oldukça zor. Psikolojik problemlerimiz denildiğinde, temelde bunları şöyle sıralabiliriz: sınavla ilgili korku ve heyecan, kendine güvensizlik ve temel faktör olan "ya tamamazsam" korkusu, psikolojik. Kamamama tamamen öğrencinin yönünü değiştirmede sebep oluyor. Okulların bu konuda yardımcı olması gerekiyor. Ancak hemen sıfır tuttular birşey yok. Dolayısıyla bu işin ucundan dersaneler tutuyor.

□ Dersanelere gereksinim duyulmasının nedenleri ve bu kurumların öğrenciyi sınava hazırlamadaki rolü nedir?

■ Dersaneler, öğrencileri üniversitelere yönlendirmede bir hatadır. Dersanelere ihtiyaç duyuluyor, çünkü yeterince iş hayatı yok. Bunun için önümüzde yalnız üniversite var. Üniversite için de dersaneler.

Okulların (sınava girenler ve önceleride) anlırmanın yapılmasının sonucu dersaneler doğuyor. Böylece okullar ve özellikle liseler dersane cemiyle çökülüyor, çöktürülüyor. Neden, nasıl?

1. Üniversite sınavına yönelik eğitim için birinden biri tercih ediliyor. Bu da genelde dersaneler.
2. En iyi öğretmenler dersanelere kaptırılmış durumda.
3. Daha demokratik bir ortam sağlıyor. Özellikle bu demokratik ortam okullar sağlamıyor, dersanelere gerek kalmazdı.

□ Üniversite sınavındaki firsat eşitsizliği konusunda neler düşünüyorsunuz?

■ Bu konuda devletin alması gereken önlemler var. Gelişmemiş okullar geliştirilmeli. Bu yapılmazsa da o okullarda okuyan, o öğrencilere hiç değilse bir sınav esnasında eğitim düzeyinin artması sağlanmalı ve sınav eğitim düzeyi eşit insanlarla yapılmalı. Ülkemizde bu durum şöyle bir ortam yaratıyor: Doğuda ve güneydoğuda böyle bir sınavın uygulanması imkansızdır. Çünkü oralar bir Ankara, bir İstanbul, bir İzmir değildir. Oralar doğudur, gelişmemiş doğu. Var olan eşitsizliği, sonradan yapılan işlemlerle gidermek mümkündür. Bunu daha bilimsel olarak, doğal eşitsizlikler, yapay önlemlerle dengelemek bilir.

LİMON

Söyleşi: Yarın İstanbul Büro

YARIN □ *Bize biraz kendi dilinizle Limon'u ve Limonculuğu tanıtır mısınız?*

LİMON ■ Bu sorunuzun yanıtını isterseniz Limon'un milliyetçi, maneviyatçı tek köye yazarı *Ercument Mencuen*'in kaleminden verelim;

Gani Bijide: Bu şahıs bir garez tohumu olan adı Gani'dir... Şimdik, bu şahıs kan kusan ejderha kırmızısı gözleriyle zehirini bal peteğimizin üzerine akıtıyor... Sırtından hep pis pis urtıma şeklinde güler. Burnu da kırmızıdır... Sarı gibi olan saçları var ve bu onun saçı her zaman dağınık olan bakımsız bir şahıs...

Tuncay Akyüz: Mecmuada yazılan yazılar işleri müdürü olan şahıstır... Herkezi içinden bakınca çıplak gösteren sanıyorum bir gözlüğü var ve bu şahıs saçlarını yeni traş oldu bir süppe traşı şeklinde ensesini iiç numara tepesinde bir sürü saç var... Sayısı yok, bacaklarını masanın üzerinde yayıp oturur.

Şükrü Yavuz: Saçları sarıya çalan hoş bir renk hakim ve bu şahıs arada bir traş olur... Gözleri de bozuk, maneviyatı şuuru gibidir gözlük takar... Bir sayfayı yapar ve sesi de çok kahn olduğu için kaç defa kulağının dibinde bağırıp zarımı patlatmış oldu...

Can Barlan: Derisi yeşil olan menhus virüs gibi bir şahıstır. Boyu uzun değil ben onu sanırım dövmeyi başarabilirim bunu düşündüm... Giyimi milli örf ve ananelerimizin ters bir şeklinde ayrıca bu şahıstan sakalları bulunmuyor, onun bu sakal şeklinde olmuş olan bu sakallarını yolmak icab eder... Annesini döven Ökkeş adlı bir şuursuz hami çiziyor bu sanıyorum kendisi de öyledir.

Alptuncr Ülkütaş: Bu zapraşif saka bedeninde ne fikri fikirler örf ve geleneğimize uymayan bazı fikir zehirlenmeleri taşıyor... Bu şahıs işine hep geç gelir, çok sigara içer, izmaritlerini de oraya buraya atıyor. Ar-haya hislerinden olmayan bu adamın pantolonu şeyine kadar dinar ve bozuk giisi var...

Mehmet Çağlar: Ufak tefek olan bu meium kişi bu dergide ben görüyorum, şunu bunu çizmem diye kapris yapan bir kişi... Ufak tefektir onun için gözüm yiyor bunu bir gün dayak şeklinde bir dövmeyi istiyorum... Fakat bu kişi biraz sinirli bilmiyorum ne olacak... Bıçak çekse bilemem...

Kemal Arıtan: Bu şahıs bir garip mahluk olup hiçbir değerinize tam zıt olan adeta bir punkçu şeklinde olan biridir... fiyatları yoktur ve bu şahının saçları da hiç tarnmaz havaya doğru onbeş yirmi adet havaya doğru parça halde dikilmiştir... Çok zayıf olan bu kişinin boyu da uzun olduğu için sınır olıyorum...

Metin Üstündağ: En çok gıcık şeklinde sinir olduğum bir şahıstır... Şiir şeklinde fakat şiir olmayan acaip yazılar şeklinde yazar... Bir zenci arap şeklinde kıvırcık olan saçları olan bu kişi zenci değildir... Gözlüklerinin içinde bir fıldır bakar ve ben bunun bu olan gözlüklerini kırmak istiyorum... Bu şahıs şiir yazmasın.

Suat Özkan: Bu şahıs hakkında bilmiyorum yazacaklarım aman kulağına gitmesin... Mecmuada en iri yarı olan şahıs budur... Bir dudağı yerde oluyor öbür dudağı da göktedir... Bu kişiye gizli gizli sinir oluyorum ama rol icabı olarak iyi geçinmek şeklinde onunla çalışıyorum... Bu şahıs çok iri ne yalan söyleyeyim doğru söylemekse gerekirse beni dövebilir...

Tuncer Erdem: Adı Metin olan Üstündağ soyadı olan şahının arkadaşı bu da herkes gibidir bir virüs oluyor... Koisuz bir yelek şeklinde giyer... Malum fikirli olan şahsalarınki gibi büyükları olan bunun da gözlükleridir... Bir arukat gibi bir çantası var, onun içinde ne var kimi savunuyor ben sanıyorum ters fikirli bazı şahısları mı savunur, arukatı ma yoksa ne...

Suat Gönüley: Bu kişi mecmuaya haftada bir gün gelme şeklinde ne yaptığı belli değil... Hep olan diğer olanlar gibi bu da gözlük takıyor neden belli değil... Mecmuada tekerlekli koltuğa oturur içerde saygı yok, sandalyeyle arabo gibi içerde gidip gelir bizi rahatsız etmek şeklinde de ayıptır ayıp.

Limon'un kadrosu 17-18 kişiden oluşuyor. Yükün büyük bölümünü de 8-9 kişi sırtlıyor. Bu sayılar diğer mizah dergilerinin çalışanlarına göre çok az. (Örneğin, Girgir-Firt grubunda-tahminen 40-45 kişi çalışıyor.)

Limon çalışanlarının yaş ortalaması 25 dolayında. Evet, "genç" olduğumuz söylenebilir, ama bu "iş"te yine ortalama, 7-8 yıllık bir "profesyonel" birikime-geçmişe sahibiz.

İçimizde Güzel Sanatlar'da öğrenim görmüşler ve görenler çoğunlukta. Yanısıra, Siyasal Bilgiler'den Sinema'ya, yine Mimarlık'tan Fen'e, Alman Dili'ne uzanan bir yelpazede öğrenim görmüş olanlarımız da var. Bu "çok sesllilik" dünya görüşlerimizde, yaşam felsefelerimizde de geçerli.

Limon'u kısaca tanımlarsak; ilerici-demokrat, genç bir mizah dergisi olduğu söylenebilir. Limon henüz kesin "oturmuş" bir yaşaya sahip değil. "Oturma"sını da istemiyoruz ayrıca.

□ *İzleyebildiğimiz kadarıyla bugüne kadar çıkan (ve kimi kürün "popüler" mizah dergileri gençlerin ürünüydü, bugün de öyle. Bu dergilerin genliş bir okuyucu kesiminee kabul görmesinde çizerlerinin genç olmasının payı nedir?*

■ "Türkiye gerçeği" herkesten çok gençlerin beyin ve omurilliklerinde zonkhıyor. Evinde, okulunda, işinde, mahallesinde sürekli baskı ve gözaltında tutulan gençlere, "yakalanıp dizgin ve eyer vurulması gerekli yaban atları" gözüyle bakıyor (toplumdaki geleneksel-gerici güçler. "Eğitmen" bir süre sırtında gezindiği gencin uysallaştığına kanaat getirirse aşağı iniyor ve artık o genç de "topluma kazandırılmış" oluyor.

Bilinçlenmeye, haksızlıkları ayırt etmeye haşlayan gencin ilk tepkisi bu haksızlıklara karşı çıkmak oluyor. İşte o zaman, yüzyıllardır bu an için hazır bekleyen gerici güçler, gerekli yanıtı ana-baba, öğretmen, cami hocası, usta ellyle vermeye girişiyorlar. Genç daha da "ileri giderse" zindanlar pusuda bekliyor.

İşte böylesine nefesini tüle izinle sıkılan genç insanın önüne, mizah dergileri insanımız sonsuzlukta bir ufuk seziyor ilk bakışta. Anonim kimlikli, sıllk bir topluluma sıyrılıp öne çıkma ve artık dertlerini dile getirebilme *"ve dahi"* aktarabilme özgürlüğü sunuyor, mizah dergileri genç çalışanına. O genç artık ana-babasına, öğretmenine, hocasına, ustasına, polisine yanıt verebiliyor, eleştirebiliyor, dalga geçebiliyor.

Bu genç insanlar konuşmuşlukları, ötümeklenmeleri eleştirirken yazıp çizdiklerlyle kirleçlenmeleri çatıştırırken, muhalefet ederken, bunu iyi yapabiliyorlarsa, başarılarının nedenini, bunları bizzat yaşamış ve yaşamakta olmalarında aramak gerekir. Örneğin bir öğrenci-çizer, kendini çiziyor ama, onun bir toplumsal karşılığı da var. Öğrenci-okur çizilen karikatürde kendini görebiliyor.

Karikatürist, okuru ile birlikte kendi haklarını da sorunuyor çizerken. Bir zorlama söz konusu değil, yaşanmışlığın, ortak yaşanmışlığın samimiyeti var karikatüre.

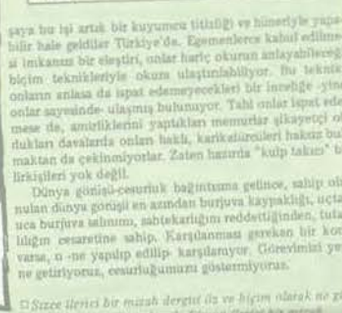
Sessiz bir film oynuyor Türkiye'de. Ve egemenler, bu sessiz filmi seyrederken, ağzı yanlırcasına açılıp kapanan Türk halkının ağzından çıkanı anlamıyorlar (!). İşte tüm devrimci, ilerici, demokratik yayın organlarına, bu arada Limon'a düşen görev bu filmin dublajını yapmak.

cular gençliği çiziyor

şaya bu işi artık bir kuyumcu titizliği ve hünerliyle yapabilir hale geldiler Türkiye'de. Egemenlerce kabul edilmesi imkansız bir eleştiri, onlar hariç okurun anlayabilmesi biçim tekniklerliyle okura ulaştırılabiliyor. Bu teknik, onların anlasa da ispat edemeyecekleri bir inzibge -yine onlar sayesinde- ulaşmış bulunuyor. Tahi onlar ispat edemese de, amirliklerini yaptıkları memurlar şikayetçi oldukları davalarda onları haklı, karikatürcüleri haksız bulmaktan da çekinmiyorlar. Zaten haziırda "kulp takın" birlikşiileri yok değil.

Dünya görüşü-cesurluk bağıntısına gelince, sahip olunulan dünya görüşi en azından burjuva kaypaklığı, uçtan uca burjuva sahnını, sahtekarlığını reddettiğinden, tutarlılığın cesaretine sahip. Karşılanması gereken bir konu varsa, o -ne yapılıp edilip- karşılanıyor. Görevimizi yerine getiriyoruz, cesurluğumuzu göstermiyoruz.

□ *Sizce ilerici bir mizah dergisi öz ve biçim olarak ne gibi özellikler taşır? Bu anlamda Limon ilerici bir mizah dergisi mi?*

■ İlerici bir mizah dergisi emekten yana olmalıdır, emekten yana olmaktır ilericilik, çünkü emektir ilerici olan. Sermayedir bastığı toprağı tutan, altında kaymasını önlemeye çalışan, tutuyu olan. Varolanı korumaya çalıştığından tutucudur. Onu aşmaya, kaldırmaya çalışan, mücadelesi ileriye dönük olan ilerici giç emektir.

İlerici olma iddiasındaki bir mizah dergisi de, tarihsel görevi gereksiyan ve yerine getirecek olan emekten yana olmak zorundadır.

Biçimde ilericilik, kalıplaşmış anlatım araçlarının aşılmasıdır. Ama "patates burnunu adam"a göre programlanmış okura yeni biçimleri benimsetebilmek hiç de kolay değil. Alışılmış biçimleri bir anda terketmek, maalesef ölümeil bir risk taşıyor dergi açısından. "Yeni" ve "eski" biçimlerden kanma bir dil oluşturup, işlevsel olanlar kariç, eski biçim tekniklerini elemek zamanla gerçekleştirilebilecek bir iş. Ama bunun önünde okurun "tutuculuğu" tek engel de değil. Şimdi yeni tekniklere hazır bir okuru, kaliteli bir fotomontaj sunmak, bu fotomontajın 1. hamur bir dergi sayfasına basılmasına, bu da 1000 lira maliyetli haftalık bir mizah dergisine okur bulunabilmesine bağlı.

Evet, bu kapsamda biz Limon'u ilerici-demokrat bir mizah dergisi olarak niteleyebiliyoruz.

■ Limon "cesur"luğunu ne "genç" oluşundan, ve ne de belirli bir dünya görüşünden alıyor. (Dünya görüşü-cesurluk ilişkisine daha sonra değineceğiz.) Limon "cesur" bir dergi de değil aslında. Cesurluk payesi, Türkiye ortamından kaynaklanıyor.

Sermaye sınıfı egemenlerinin burjuva demokrasisine bile "fir" olmaya yanaşmadığı ülkemizde "A"ya "A" demek bile cesaret işi oluyor. Limon cesaretli, sokaktaki adam cesaretsiz... Bunların yerleri değiştiğinde nitelemeler de değişebilir. Basında yeralmanın sağladığı bir kalkan var. Sokaktaki adam sesi 10 üzerinden 3'e kadar açabiliyorsa, bugün bazı kurumları da ortalama 6-7'ye kadar çıkabiliyoruz. İşte cesurluk!

Bugün Türkiye'de, değil çizgisel bir hareketlilikte, yorumda cumhurbaşkanı çizmek, "resim gibi" bir cumhurbaşkanı çizmek bile büyük cesaret işi. Basın'a peşpeşe açtığı davalar yüzünden Başbakan için de aynı şey geçerli. Tabii "Tonton karikatürler" hariç. Aynı dokunulmazlık pek çok kurum, kişi ve olgu için de geçerli. İlericilik, dokunamayanlar için cesaretli oluyor. Fukat karikatürün bir avantajı olduğu da gerçek, bugüne dek çizgiyle "dokunulan" pek çok dokunulmaz var. Her ne kadar bazıları karikatürleri duvarına astıracak kadar "ilgi" gösteriyorsa da, çizgiden ve espiden anlamadığı için işin farkına varamıyor. Para tehditleri altında çalışanlar, yaşaya ya-

Sermaye sınıfı egemenlerinin burjuva demokrasisine bile "fir" olmaya yanaşmadığı ülkemizde "A" ya "A" demek bile cesaret işi oluyor.

Genç Nazım -II-

"Ben de gördüm o kahramanları,
ben de sardım o örgüyü
ben de nalarla
gürleşe giden
köprüden
geçtim!
Ben de içtim toprak çanaklarda göçeri!
Ben de söyledim o türküyü!"[1]

Sovyetler Birliği'ne gidinceye dek sosyalizme ilişkin yalnızca kulaktan dolma bilgilere sahip olan Nazım, 1921 yılında Batum'a vardığında tam bir şaşkınlık ve duyarsızlığa uğruyor. Yalan'ın *"Sovyetler'den ayrılmak ve Sovyetler'e dalmak tatsızlıkların nedenini kapsın"*, tarzındaki de *"Bir sarmaş dolaşı gibi"* diye tanımladıkları bu kentte, dövüldüğü ve sarıldığı yeni çılgınlığa alışmakta kıvranmaktadır. Açığı ve paranoidi yaşıyor Nazım. Ancak 19 yaşın direnci hepsinden ağır basıyor. *"Ben ne kitaplardan, ne ağır propagandalarla, ne de sosyal durumum yüzünden gelmiş geldiğim yere. Beni buraya Anadolu getirdi. Kıyamdan, hoşgörüden de öte tanımış olduğum Anadolu. Yüreğim getirdi beni geldiğim yere. Durmak yok!..."*

"Geldim senin eşiğine
ihtilalin beşiğine
gözlerime nur istiyorum
şuur istiyorum!..."[2]

İlk günlerde sosyalizmin anavatanında paranın hâlâ kaldırılmamış, kilise ve camilerin yerle bir edilmemiş ve aile düzeninin çökertilmemiş olmasını alabildiğine yadırgamıştı Nazım'lar. Onların bu katılıksız tahrikleri, yaşamın çeşitli alanlarında kamil tanımaz istemleri ve eclecticlikleriyle daha sonra tanışmış oldukları ve kendisinden çok şey öğrenecekleri Abil Aliyev, şu sözleriyle karşılık verirdiler: *"Sizler henüz sosyalizmi tam olarak anlayamıyorsunuz. Özgürlük yalnızlarımıza inanmak burjuva özgürlüğü doğrultusunda. Oysa bu tür bir özgürlük ancak kapitalistlerin işine yarar. Bizlere birincil olarak lâzım olan örgütlü, düzenli bir yaşama sahip olmaktır. İşçi sınıfına dâhil erilmek, sömürülmemek özgürlüğe gerekir. Anarşizm önce kuruçgerçekleştirmektir."*

Sovyetler Birliği'nde geçirdiği yıllarını, arada gurbetlerinin, tanıdığı tanımların, yaşadığı gençlik anılarının katkısıyla yazacağı daha sonraki eserlerinde de derinden taşıyacak olan Nazım, artık Anadolu'yu geride bıraktığı zamanlardaki Nazım olmaktan çıkmış, kendisini ülkesinin ve dünyanın sayılı isimleri arasına sokacak olan nitelikleri iyice yer etmeye başlamıştı. Artık dünyayı bambaşka bir gözle görüyor, olayları bambaşka bir yaklaşımla kavrıyordu 19-26 yaşları arasında iki kez girdiği, önce KUTV'u bitirdiği, daha sonra ise çevirmen olarak çalışıp, bir yandan da sanat ve düşün dağarcığını olgunlaştırdığı, Lenin öldüğünde yambasında ödbet tutmuştu duygusunu yaşadığı, ayrılarının iki kez evlendiği Sovyetler Birliği'nde, kendi deyimiyle *"Artık daha fazla manevi tıkıtıcı olmayı"* istemeyen Nazım'ın düşlerine tek bir şey hâkimdi: Ülkesine dönerek üretkenliğini orada sergilemek. Çünkü ta İngal yıllarında düşmüş olan Anadolu ateşi, yaşamı boyunca sönmeyecekti. Ülkesini ve halkının her türlü aydınlanma ötesinde evren bu genç insan, Türkiye'ye dönme kararını aldığında, bunun gerekçelerini dostlarına şöyle anlatıyordu: *"Mustafa Kemal ülkemde emperyalistlere karşı büyük bir savaş verdi ve kazandı. Fakat bu emperyalistler o kadar kurnaz ki, Bakanetlerini ele geçerek dostluk kurarlar. Bizi hâlâ sömürgeciliğin niteliğini bilmezler kapıdan kovduklarının bacadan geçini hesteresinler. Osmanlı artığı subaylar ile ağalar paşalarından sonra emperyalistleri kaşla göz arasında Anadolu'ya çağırabilirler. Halkımı uyarmalıyım dostlar. Kısacası dönmeliyim..."*[3]

Nazım, Vâ No ile...

Anadolu'daki maceralı günleri de dahil olmak üzere, bir an olsun şiirden ayrı düşmeyen Nazım, Sovyetler Birliği'ne gelir gelmez de, günde en az 1-2 şiir yazar olmuştu. Ancak giderek yeni bir arayış içerisinde olduğunu hissediyordu. Toplumdaki değişimleri şiirine yansıtmak isteyen Nazım, Moskova'daki ilk günlerinde *"Artık eski usül inzin ve hafiyeye payidar"* diye haykırarak, kalemiden yepyeni, gürül gürül bir sesi yükseltmeye başlıyordu: *Değil birkaçdeğil beş on/otuz milyon/aç bizim!..."* O günkü Sovyet insanının, trenle Moskova'ya yolculuk yaptığı sırada tanık olduğu dramından yola çıkarak, geleceğin mutlu günlerine duyulan inancı bütün çıplaklığıyla saptayan bu dizeler, Türk edebiyatının serbest vezinle yazılmış ilk şiirini oluşturuyordu.

Evet, Nazım hızla gelişiyordu artık. Moskova'daki yeni dünya onun sanatı ve düşüncesi için verimli bir toprak gibiydi. Her gün yeni yeni insanlarla tanışıyor, yeni yeni bilgilerle donanıyordu. Daha okula yerleşmeden kaldığı otelde Mayakovsky, Yesenin, Alexander Blok gibi adlarla karşılaşmıştı. Her köşe başında şiirler okunuyor, İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça karışımı garip bir dilde tartışmalar yapılıyordu.

"24 saatte 24 saat Marks
24 saat Engels
yuz-ülchem kara ekmek
20 ton kitap
ve 20 dakika şey!
Ne günlerdi heyecan
onlar ne günlerdi abbap!"[4]

İşte böyle bir ortamda Doğu Emekçileri Üniversitesi KUTV'a hâyâtını yaptırıyor Nazım. Doğululur ve Yabancıların yanı sıra, devrim sırasında öğrencileri olmuş Sovyet vatandaşlarının da eğitildiği bu üniversite, günün koşullarına göre oldukça otanık bir eğitim veriyordu. KUTV'da siyasal bilimler okuyan Nazım, kısa zamanda üniversitenin sanat kulüplerinin aranan kişisi olmuştu. Dünyanın her yerinden, çeşitli uygarlıkların bütünlü taşıyan ilişkilerle olan yakın ilişkisi, örneğin Hintli drama yazarı Habib Vefa, Çinli Erol Sü-a-a, İranlı şair Labuti, Azerbeycan şairleri Rafili ve Rüstem'in yanısıra Rus sanatçıları Bagritsky, Mayakovsky, Selvinsky ve daha birçokları ile kaynaşması ve soluduktan birlik havası nedeniyle, Nazım, yalnız burjuvaziye karşı çıkan bir şair olmakla kalmamış, aynı zamanda dünya bütün birliğini de yaşayan bir gerçekçik olarak kavramıştır. *"Kişi, tüm insanlık bilincinden mırasçı olmadan sosyalist olamaz!"* diyen Nazım, üniversitedeki günleri boyunca, tiyatro ve şiir alanında somut çalışmalar sergilemenin yanısıra, bu alanda ayrıntılı teorik çalışmalar da yapıyordu.

"Geldik dünyanın dört bir ucundan
ayrı dillerde konuşur
ayrı dillerde anlaşırız
gençlik denen bir miller var
ondanız"[4]

Üniversite kulübünde gençler her fırsatta toplantılar, gösteriler düzenler, kendi folklorlarından ve ulusal sanatlarından örnekler sergiler, şarkılar söyler, danslar ve tiyatrolar oynarken, Nazım da gür sesiyle şiirler okur, dilinden anlamayan insanların bile coştururdu. Özellikle üniversite şölenleri çok coşkulu geçiyordu. Büyük salonda toplanan 84 değişik ulustan binlerce kişi, her biri kendi dilinde olmak üzere "Enternasyonal"i söylüyor, ara her dilde aynı biçimde söylenen enternasyonal kelimesine gelince, koca salon yıkılırcasına çınlıyordu.

"Sen bilirsin ki biz,
alınmazın terayle
ve ölen ustanızın
ölmeyen gözleri'yle
yeni bir dünyu kurmak isteriz"[7]

Halklara kardeşliğinin en güzel örneklerini Sovyetler Birliği'ndeki yıllarında yaşayan Nazım, üniversitenin tatilde olduğu yaz dönemlerinde de gönüllü çalışma gruplarına katılıyor, diğer öğrencilerle birlikte tekâmülün çeşitli yörelerinde hem açık havada çalışıyor, hem de dinlenme, eğlenme ve kendini geliştirme olanağını buluyordu. Kendi gereksinimlerini doğrudan karşılayan bu gezilere grupları oluşturan öğrenciler, akşam olduğunda kırlarda büyük ateşler yakar, müzik aletleri eşliğinde şarkılar okur, şiirler söyler ve dünya politikasından, derslerden, günün olaylarından söz ederlerdi. Ev kumandanlığı, erkeğe mahkemeleri ve "karakteristika" adı verilen günah çıkarma toplantıları gibi, başlarda oldukça yadırgadıkları manevi yeniliklerle bezenmiş bu verimli çalışmalar, her biri daha sonra kendi alanlarında uzmanlaşmış ve dünyaca tanınan ekonomi, politika, bilim ve sanat adamlarını yetiştirmiştir.

"oku,
yaz,
boz,
bağır,
çağır!
bütün kuvvetinle nefes al...
kafandı,
kalbinle,
etinde,
iskeletinde ihtilal!"[8]

Üniversite yıllarında gençliğinin en hızlı evrelerini yaşayan Nazım'ı, sürekli olarak okuyan, yazan, Türk Sanat Kolları başkanlığı yapan, gençlik örgütlerinde çalışanları

Nazım, Vâ No ile...

alabildiğine etkin bir insan olarak görürüz. Yaşadığı değişimi yalnızca kendine saklamak istemeyen ve yazdığı mektuplarda İstanbul'daki kızkardeşine de öğüdler veren, çağdaş bir insan olmanın gereklerini anlatan, okumaya, yazmaya, çalışmaya yönelten bu yüceltici insan, doğru bildiklerini alabildiğine ilgisiz bir dille savunmaktan da geri kalmıyordu. Örneğin, aile dostlarından Cemal Paşa, temsilciyle Moskova'da karşılaşıp, şiirlerini dinledikten sonra şöyle demişti: *"Bak Nazım, eğer boşalttığın yeteneğin uygun olsaydı seni hemen asıtır, darağacının altında ağlardım..."* Nazım'ın yanıtı oldukça net olmuştu: *"Aramızdaki fark siz bir Paşa, ben de sanat asıtır amcalarından ağlamazdım!"*

"Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine
bu hasret bizim..."[9]

Moskova'da geçirdiği dönem boyunca genç olmanın özelliklerini yaşadın her alanında sergileyen Nazım, bir yandan da sporla uğraşıyor, bu uğraş kimi zaman bir tutku halini alıyordu. Hafta sonu tatillerinde KUTV'lular sık sık Petrovsky Parkı'na gidiyor ve bugünkü Dinamo Stadyumunun yerindeki sahada futbol oynuyorlardı. Oyun arasında son derece heyecanlanan genç Nazım, çoğu kez ya kendisinin ya da başkasının sakatlanmasıyla sonuçlanan kıyasıya maçlar çıkarıyordu. Hafif güreşteki azmi herkese parmak ısırtacak cinstendi. Bir konserde kemanını oldukça kırdıran Şadan takım kaptanı Türk güreşçisi genci beklenmedik bir biçimde yenmiş olan Nazım, bu zaferleri ile şiirlerinden bile daha fazla övünüyordu.

"Boşlukta çırpınır kelam
toprağına gelmemişse
toprağa dalınamışsa
kökünü salmamışsa..."[10]

Ancak şiir, yaşadığına yön verebilecek büyük tutkusu idi Nazım'ın. *"Bir yıl içinde Moskova'ya yağan yağmurlar kadar şiir yazdım"* diyen bu genç şair, eline geçen her fırsatı değerlendiriyor, en beklenmedik anlarda bile bitmeyi bilmeyen bir coşkuyla şiirler okur, dinlerdi. Dinlendikten sonra göyle demişti: *"Bak Nazım, eğer boşalttığın yeteneğin uygun olsaydı seni hemen asıtır, darağacının altında ağlardım..."* Nazım'ın yanıtı oldukça net olmuştu: *"Aramızdaki fark siz bir Paşa, ben de sanat asıtır amcalarından ağlamazdım!"*

"Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine
bu hasret bizim..."[9]

Moskova'da geçirdiği dönem boyunca genç olmanın özelliklerini yaşadın her alanında sergileyen Nazım, bir yandan da sporla uğraşıyor, bu uğraş kimi zaman bir tutku halini alıyordu. Hafta sonu tatillerinde KUTV'lular sık sık Petrovsky Parkı'na gidiyor ve bugünkü Dinamo Stadyumunun yerindeki sahada futbol oynuyorlardı. Oyun arasında son derece heyecanlanan genç Nazım, çoğu kez ya kendisinin ya da başkasının sakatlanmasıyla sonuçlanan kıyasıya maçlar çıkarıyordu. Hafif güreşteki azmi herkese parmak ısırtacak cinstendi. Bir konserde kemanını oldukça kırdıran Şadan takım kaptanı Türk güreşçisi genci beklenmedik bir biçimde yenmiş olan Nazım, bu zaferleri ile şiirlerinden bile daha fazla övünüyordu.

"Boşlukta çırpınır kelam
toprağına gelmemişse
toprağa dalınamışsa
kökünü salmamışsa..."[10]

Eski yönlemlere şiddetle karşı çıkan o dönemin genç

"Mısralarımda yok benim
gözyaşlarımın tadı,
şiirlerim içimde
ingiliz tuzu gibi."[11]

1920'lerin Moskovasında yeni düşünceleri tiyatro sahnesine uygulamak isteyen gençler gerek üniversite topluluklarından, gerekse devletin diğer olanaklarından yararlanarak oyunlarını çeşitli biçimlerde halka götürüyorlardı. KUTV'un drama topluluğunda da, dil sorunu nedeniyle, doğal seyircilerin olanı olduğundan, tüm oyunlarını pandomim tarzında yanıtışı Nazım. Pandomimle beslenen oyun yazarlığını giderek geliştirecek ve etkinliklerini RSFSR Tiyatrosu, Proletkult ve Nikolai Ekk ile birlikte kurduktan MEGLA (Moskova Leninci Tek Tiyatro Arteği) tiyatrosunda sürdüren Nazım, kısa süre içinde Genç Dram Yazarları Birliği PROMD'a girmişti. Bunlarda kitle temsilleri için senaryolar hep birlikte yazılır, oyunlar hem sahnede, hem de Konstrüktivistler Edebiyat Merkezi LTSK'daki yoğun sohbetlerde tartışılırdı.

Ancak şiir, yaşadığına yön verebilecek büyük tutkusu idi Nazım'ın. *"Bir yıl içinde Moskova'ya yağan yağmurlar kadar şiir yazdım"* diyen bu genç şair, eline geçen her fırsatı değerlendiriyor, en beklenmedik anlarda bile bitmeyi bilmeyen bir coşkuyla şiirler okur, dinlerdi. Dinlendikten sonra göyle demişti: *"Bak Nazım, eğer boşalttığın yeteneğin uygun olsaydı seni hemen asıtır, darağacının altında ağlardım..."* Nazım'ın yanıtı oldukça net olmuştu: *"Aramızdaki fark siz bir Paşa, ben de sanat asıtır amcalarından ağlamazdım!"*

"Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
ve bir orman gibi kardeşçesine
bu hasret bizim..."[9]

Moskova'da geçirdiği dönem boyunca genç olmanın özelliklerini yaşadın her alanında sergileyen Nazım, bir yandan da sporla uğraşıyor, bu uğraş kimi zaman bir tutku halini alıyordu. Hafta sonu tatillerinde KUTV'lular sık sık Petrovsky Parkı'na gidiyor ve bugünkü Dinamo Stadyumunun yerindeki sahada futbol oynuyorlardı. Oyun arasında son derece heyecanlanan genç Nazım, çoğu kez ya kendisinin ya da başkasının sakatlanmasıyla sonuçlanan kıyasıya maçlar çıkarıyordu. Hafif güreşteki azmi herkese parmak ısırtacak cinstendi. Bir konserde kemanını oldukça kırdıran Şadan takım kaptanı Türk güreşçisi genci beklenmedik bir biçimde yenmiş olan Nazım, bu zaferleri ile şiirlerinden bile daha fazla övünüyordu.

"Boşlukta çırpınır kelam
toprağına gelmemişse
toprağa dalınamışsa
kökünü salmamışsa..."[10]

Eski yönlemlere şiddetle karşı çıkan o dönemin genç

"Mısralarımda yok benim
gözyaşlarımın tadı,
şiirlerim içimde
ingiliz tuzu gibi."[11]

1920'lerin Moskovasında yeni düşünceleri tiyatro sahnesine uygulamak isteyen gençler gerek üniversite topluluklarından, gerekse devletin diğer olanaklarından yararlanarak oyunlarını çeşitli biçimlerde halka götürüyorlardı. KUTV'un drama topluluğunda da, dil sorunu nedeniyle, doğal seyircilerin olanı olduğundan, tüm oyunlarını pandomim tarzında yanıtışı Nazım. Pandomimle beslenen oyun yazarlığını giderek geliştirecek ve etkinliklerini RSFSR Tiyatrosu, Proletkult ve Nikolai Ekk ile birlikte kurduktan MEGLA (Moskova Leninci Tek Tiyatro Arteği) tiyatrosunda sürdüren Nazım, kısa süre içinde Genç Dram Yazarları Birliği PROMD'a girmişti. Bunlarda kitle temsilleri için senaryolar hep birlikte yazılır, oyunlar hem sahnede, hem de Konstrüktivistler Edebiyat Merkezi LTSK'daki yoğun sohbetlerde tartışılırdı.

Eski yönlemlere şiddetle karşı çıkan o dönemin genç

devrimci sanatçısı, klasik literatüre ulusal ederek, yeni bir heyecanla bambaşka şeyler yapma peşindeydiler. Mayakovsky'nin *"Şiir yazılmaz, yapılır!"* dediği gibi, Nazım'lar da oyunlarına *"eserler"*, konserlere *"yapıt"*, dekorlara *"yapılar"*, oyuncuya *"yapıcı"*, müdüre *"alabiyik"*, sanat yönetmenine *"usta"* diyorlar, kendilerini yerine çalışma ethosuyla tahneye çıkıyorlar, sahne hareketi derslerini yerine bio-mekanik dersleri alıyorlardı. Kendilerini devrimci biçim arayışına kaptırmış olan bu ele avuca sığmaz gençler, çağın olaylarını ve yorumlarını en iyi şekilde yansıtabilmenin yollarını ararken, *"Cinsinden kazanmak için"* tüm kimleri kaslıma yoluna gidiyorlardı. Örneğin oyunlarına *"PEK"*, *"VEK"*, *"TEK"* gibi adlar verirken, kendi adlarını bile kısaltmışlar, Nikolai Ekk *"Vo"* Vasili Nurellin *"Va No"*, Nazım Hikmet de ad ve soyadının arapça baş harflerinden oluşan *"Nun Ha"* adını almıştı. *"Klasik eserleri pelte-yalancı çöplerini süpererek, ilkalif sanatın yeni şekillerini bulma"* amacıyla yanıp tutuşan genç Nazım, bir ara *"Devlet ve İhtilal"* ve *"Kapitalizmin Son Aşaması Emperyalizm"* adlı altında iki tiyatro destanı yazmaya kalkışmıştı. Dönemin Moskova'sının değiştiği koşullarını etkilediği bu gençler gibi Nazım da, daha sonra sanatsal tercihlerini yerli yerine oturtacak ve birikimlerinin üzerinde ilerleyebildiği yapıtlarıyla ulusluk dönemine erişecek ve dünya edebiyatının saygın örneklerini arasına girecekti.

"Burjuvasız, hukuksuz
bir cemiyet veren sınıflarının
sesi sinsi girmemiş, çığırtkanlarıydık
ve
daima
öyle kaldık!.."[12]

DİPNOTLAR

1. Güneşi İçerdeyken Türkiye'den, 1935
2. Sarı Live SSSR'den, 1929
3. Kavgada Ölmemiş'ten, 1934
4. Şiirler 2, 1922
5. 19 Yaşından, 1940
6. Gençlik, 19
7. Nefle Değen'den, 1927
8. 19 Yaşım'dan, 1930
9. Devret'ten, 1947
10. Kelam, 1947
11. Şiir Kitabının Son Sözü'nden, 1929
12. 2000 Senesinde Sanatkârlarına'dan, 1944
13. "Nazım", Sabiha Yalaman, Çem Yayınevi, 1979, s. 120-121

1. Ankara film şenliğinin ardından

Fransız Filmi, "Panik Rüzgârı"

Söyleşi: Pınar Buyruk

YARIN □ Sayın Öngören, 1. Ankara Film Şenliği'nin ardından, kısa bir değerlendirmenizi almak istiyoruz. Geçen sayımızda sinema üzerine sizinle yaptığımız söyleşide, sinemamızdan söz etmiş ve Şenliğin bu anlamda katkıda bulunabileceğini belirtmiştiniz. Özellikle, "İlk filmler" yarışmasını bu anlamda nasıl değerlendiriyorsunuz?

MAHMUT TALİ ÖNGÖREN ■ "İlk filmler" yarışması, bildiğiniz gibi Türkiye'de ilk kez yapıldı. Bu yarışmanın yapılması düşünüldüğünde, son bir buçuk iki yıl içinde ortaya çıkan yeni yönetmenlerin sinema içindeki sanatsal yeri henüz belli değildi. Hâlâ da belli değil. Biz bu yarışmayı düşünürken, eğer yeni yönetmenler Türk sinemasına bir soluk getiriyorlarsa, başka etkenlerle birlikte bu yarışma da bu akışa, yeniliğe bir destek olabilir düşüncesiyle yola çıktık. Değerlendirmeyi yapan jüriden de edindiğim izlenime göre, yeni yönetmenler gerçekten Türk sinemasında yeni bir akım ya da yeni bir dönem değiller de bir tazeliğin habercisi. Ama bu, yalnızca bir yarışmayla ortaya çıkmaz. Bu filmlerin halka ulaşabilmesi çok önemli. Öyle sanıyorum ki, yarışmada bulunan bazı filmler, hatta derece alan filmlerin örneğin Dolunay'ın gösterime girebilmesi zor, hatta olanaksız.

Sinemada bir yeniliğin, bir tazeliğin adam akıllı belirlenebilmesi için filmle izleyici arasındaki iletişimin kurulması gerekiyor. Yalnız film yapmak yeterli değil. Eğer bu filmler sinema izleyicisini geniş çapta etkileyebilirse, ancak o zaman yeni yönetmenler sayesinde Türk sinemasında bir gelişme olduğunu söyleyebiliriz. Bizim, Şenlikten sonra edindiğimiz izlenim şu: ortada sanatsal açıdan birtakım değerler var. Ama bunların sinema izleyicisini nasıl etkileyeceğini bilmemiz için beklememiz gerekiyor. Belki de, böyle bir gelişme olmasına rağmen halk bunun farkında olamayacak. Bu çok kötü, çok üzücü, çok acı bir olay. Zaten Türk sinemasının bugün içinde bulunduğu sorunlardan bir tanesi de, yeni olsun, eski olsun yönetmenlerin filmlerinin halka gereken ölçüde ulaşamamasıdır.

Bu bir dağıtım sorunu. Türkiye'de filmler çeşitli bölgelere, çeşitli dağıtım şirketleri tarafından götürülüyor. Bu şirketler, özellikle 24 Ocak kararlarından sonra, bütün ticari hayatta olduğu gibi, tekelleşmeye gittiler. Dolayısıyla da istedikleri, dağıtmayı uygun gördükleri, iş yapacağını tahmin ettikleri, geleneksel türde hazırlanmış, alışılagelmiş filmleri dağıtırlar.

Bir başka sorun daha vardı. Şenliğe 19 ilk film katılacaktı. Ancak, 6 film laboratuvar işlemlerini tamamlayamadığı için Şenliğe yetişemedi. Laboratuvar işlemlerinin tamamlanmamasının nedeni de, yönetmenlerin laboratuvarlara önceki filmlerden borçlu olmaları ve borçlarını ödeyememeleri. Bu, Türk sinemasının içinde bulunduğu ekonomik bunalıma da dayanıyor.

□ 1. Ankara Film Şenliği'nin yabancı filmler bölümünü de kısaca değerlendirir misiniz?

■ Yabancı filmler gösterimi için sinema yazarlarının ileri sürdükleri bir yetersizlik eleştirisi var. Bu filmler arasında "flaş" filmlerin olmadığı söyleniyor. "Flaş" sözcüğü kullanılıyor. Yani, isminden çok söz edilmiş, yalnız Türkiye'de değil bütün dünyada olay yaratmış film yoktu deniyor. Seyirci böyle bir Şenlikte "flaş film" arar deniyor.

Gerçekten de flaş film yoktu. Ancak bu şenliğin değil, bizim kültür yaşantımızın bir yetersizliği bence. Çünkü, öyle sanıyorum ki, yalnız sinema alanında değil, bütün sanat dallarında izleyiciler popülerizme, yani kitle kültürüne ve flaş olan filmlere koşullandırılmış. Bu, çok kötü bir olay bence. Bizim şenliğimizde flaş isim yoktu ama, genelde filmler yaratıcılık üzerindeydi. Bazıları uluslararası kültür şenliklerinde ödül almış, bazıları kendi ülkelerinde çok ilgi görmüş filmlerdi. Ama, aralarında gerçekten yetersiz olan filmler de vardı. Bunu da açıkça belirtmekte yarar var.

□ 1. Ankara Film Şenliği, sinema çevrelerinden, basından yeterli ilgi görmedi. İlanlar ve program yayınlandı ancak örneğin, şenliğin amaçlarını destekler bir biçimde ilk filmlerle ilgili değerlendirmeler yapılmadı. Siz bunu neye bağlıyorsunuz?

■ Bence birçok nedeni var. Bunlardan biri, sizin de belirttiğiniz gibi, bekleyelim görelim anlayışıydı. İkincisi, İstanbul Sinema Günleri de ilk yıllarda aşağı yukarı aynı durumla karşılaştı. Fakat, son yıllarda gerçekten flaş isimler vardı. Bu filmlerin çoğu da gerçekten nitelikli.

Başka bir neden de İstanbul, Ankara ayrımı. Kültür etkinlikleri, ister sinema ister başka sanat dallarında olsun, İstanbul'da daha çok ilgi görüyor. Ve üzerinde daha çok konuşuluyor. Bu İstanbul'un flaş bir kent olmasından kaynaklanıyor sanırım.

Ancak, Ankara Film Şenliği'nin yeterince ilgi görmemesi beni pek rahatsız etmiyor. Burada eleştirmenlerin ve sözünü ettiğiniz o çevrelerin ilgisinden söz ediyorum. Çünkü, eğer biz ikinci şenlikte izleyiciyi salonlara çekmeyi, ilk şenliğe kıyasla daha fazla çekmeyi başarabilirsek, eleştirmenler ve o çevreler de bize yeterince ilgi göstermek zorunda kalacaklardır. Yani, biraz bizim davranışımıza, bizim tutumumuza bağlı. İkinci şenlikte bize çok büyük bir sorumluluk yüklüyor bu durum.

□ Bir de çeviri sorunundan söz etmek istiyoruz. Filmlerin çevirileri iki kişi tarafından, salon hoparlörü aracılığıyla yapıldı. Bu da pek çok izleyiciye ters gelmiş. Bu sorunu nasıl aşmayı düşünüyorsunuz?

■ Bu sorunun aşılabilmesi için Ankara sinema izleyicilerinin bu tür çeviriye alışması gerekiyor. Çünkü gerçekten başka bir yolu yok. Bunun en iyi yolu, filmlere altyazı basmaktır. Ancak bu filmler Şenlik dolayısıyla Türkiye'ye geliyor ve 5-6 kez gösterildikten sonra tekrar gidiyor. Şimdi bu kadar az gösterilecek filmin kopyasını satın alıp üzerine Türkçe altyazı basmak hiç ekonomik olmayan birşey. Bu bizim için de İstanbul Sinema Günleri için de olanaksız. Bir başka yöntem de anında çeviri ki bu da pahalı bir yöntem. Tüm izleyicilerin kulaklıkları olacak ve çevirmen mikrofonu bağlantısı ile kapalı bir yerden çeviri yapacak. Dediğim gibi bu da pahalı bir yöntem. Dolayısıyla geriye bir tek yöntem kalıyor. O da salona çeviri yapmak. Buna alışmaktan başka çare yok.

□ Bir de Şenlik kapsamında paneller, saygı vb. etkinlikler düzenlendi. Bunların etkilerini de değerlendirir misiniz?

■ Bence, şenliğin en çok izleyici toplayan ve en çok ilgi gören yanı bu tür etkinliklerdi. Çünkü yabancı sinema adamlarının söyleşileri, salondakilerin dışında bütün açık oturumlar, söyleşiler aşağı yukarı doluydu. Soru sormaya yatkın bir topluluk vardı. Konuşmalarda da çok yeterli ve düzeyli bir iletişim kurmayı başardı izleyici topluluğu. Böyle bir durum İstanbul'da gerçekleşmiyor. Gerçi İstanbul Sinema Günleri söyleşilere, panellere pek ağırlık vermiyor ama, yabancı sinema adamlarının geçmişte yaptığı söyleşilere son derece az bir izleyici topluluğu katılıyordu. Onun dışında, Türk film sanatçılarıyla yapılan bir söyleşiye rastlamadım. Öyle sanıyorum ki biz, Ankara'ya özgü olan bu tartışma ortamını sinema alanında yarattık ve bundan sonra da şenliklerde sürdürmeye kararlıyız.

□ Son olarak söylemek istediğiniz şeyler var mı?

■ Bu şenlikte çok büyük yetersizlikler vardı. Bilet ücretleri pahalıydı. Bu nedenle öğrenciler gelemedi. Başka birtakım yetersizlikler de oldu. Fakat bunlar hep tahmin ettiğimiz eksikliklerdi. Şunu söyleyebilirim, tahmin etmediğimiz bir sorunla karşılaşmadım. Çok büyük bir programla başladık. Örneğin İstanbul Sinema Günleri 6 filmle başlamıştı, biz 75'e yakın bir filmle başladık. Bunların içinde 32'ye yakını Türk filmiydi. Bu da bizleri sevindiriyor. Şenliği şöyle bir değerlendirdiğimizde, bu çok önemli bir adım. Bir defa başlamış oldu. Başlamayabilir, başlasa sürmeyebilir ya da sürer, çok büyük sorunlarla karşılaşabilirdi. Böyle bir sorun olmadı. Bu da sanıyorum ki, hem düzenleyici kuruluşlara hem de bu şenliğin nasıl gideceğini kuşkuyla bekleyenlere gelecek için yeterli umut verdi.

Bu Kadının Adı Yok

Kadının yalnızlığı kadar yalnız bir evde başlıyor, adı olmayan kadının filmi. Güvensizliğinin, bağımsızlığının uğrundan biraz sersemleşmiş; dört duvar arasında sıkışıp kalacak. Yaşamımız da bu ev gibi değil mi? Bağımsızlığımız sınırlaştıkça yalnızlığımız boğar bizi. Bedenimiz herşeyiyle bilinirken, küçük parmağımızı oynatma ya da oynatmama özgürlüğüyle daraldığımızı biliriz. Oysa evi oluşturan ne dört duvardır yalnızca ne de bedenimizi sıkıştıran bu beden. Evin kapısı biraz olsun aralandığında, dört duvar arasından görülmesi mümkün olmayan sonsuz bir mavilik uzanır. Kapı aralığından başımızı uzattığımızda bir su damlasının dalga, dalgaların deniz olmaması mümkün mü? Giderek gözlerimiz daha uzaklara doğru büyür, deniz gökyüzüyle birleşir. Kapının önündeyizdir artık. Aklımızla, yüreğimizle, bedenimizle. Gözlerimizin önünde büyüyen bu görüntü ve hep böyle dingin kalacağından kuşku duyduğumuz bu erinç; evet, kişiliklerimizdir bizi. Gerçek bağımsızlığımızın sesleri de sesini duyurmaya başlıyordur artık. Belki cepçenti boğazın maviliğe, belki bir iki taş atarız suya, belki de evin kapısını içeriden sürgüleriz.

38. basımını yapan Duygu Asena'nın "Kadının Adı Yok" adlı kitabı erkek baskısı altında büyüyen bir genç kızın, kadının yenilgiye düşmemek adına yaptığı amansız mücadeleyi anlatıyordu. Kadın olmak ne çok şeye göğüs germekti, en çok da kadın cinsini anlamayan erkeklere! Kadınlar bu kadar anlaşılmaz mıydı gerçekten de? Kadınlar kendilerini anlatmış, ladı da anlaşılamamışlar mıydı? Bu bitmez tükenmez arayışın içinde bir ipucuydu "Kadının Adı Yok". Yabancısı olduğumuz şeyleri söylemiyordu ama; söylüyordu. Çevremizde gördüğümüz çeşitli zorbalara bilinmiş biçimde kadından herhangi birinin geçmişini sorguluyordu. Bir genç kızın adet kanamasından korkması, bir erkeğin eline dokununca ürpermesi... Örnekleri çoğaltmak mümkün. İnsanca davranmamıza engel olan daha bir sürü tabu var bunlara eklenecek. Tabuların ortaya çıkarılması yüreklice ancak, aynı oranda yeterli değil. Kendimizi sorgularken sorunlarımızın yalnızca babamız, sevgilimiz, kocamız olduğuna inandığımız sürece; yaratılmak istenen insanca ilişkinin yerini sinsi bir düşmanlık alacaktır. Kadın olduğumuz kafamıza vurulmadan da yaşadığımız öyle çok sorun var ki, benliğimizin dışına çıkmayı zorluyor, mücadeleye çağırıyor bizi. Yaşamımızın her anında duyarlı olmamız gerekiyor. "Kadının Adı Yok" bir romandır ve özel olarak seçilmiş bir hikayeyi anlatmaktadır. Bu son derece özel romanın kadın sorunlarının çözümünde bire bir, bir ilaç gibi görülmesi, kitab-ı mukaddes gibi yutulması; belleklerimize yerleştirilmeye çalışılan "Kadın Dünyası" aleminin ayrılığını doğruluyor. Kadının duygularından, tutkularından, doyumsuzluğundan, huzursuzluğundan daha önemli olan bir şey yok romanda. Denklemin yalnızca tek bilinmeyeni olamayacağını, çok sayıda bilinmezin denklemleri oluşturduğunu insanın bilemiyoruz nedense. Bir erkek yazarın da çıkıp toplumun çizdiği erkek imajına uymayan erkek çocuğunun yaşadıklarını anlatsa, karşıdığını bulamadığı insanca duygularının doyumsuzluğunu yaşasa, o zaman bir adı olduğunu sanan erkeğin de adından kuşku duyduğunu görürdük. İnanıyorum, "Erkeğin Adı Yok" kitabı da aynı derecede okuyucu bulurdu. Richard Bach'ın "Martı" romanını anımsatıyor bazı şeyler. Bir yanda son derece pasifize ve etkisiz hale getirilmişken, diğer yandan da tek başımıza varolabileceğimize ve dünyayı döndürebileceğimize inandırılıyor.

Bağlı olduğumuz ekonomik yapının değerlerine olan bağlılığımızı düşünmememiz için aldatmaca bir özgürlüğe inanmamızı sağlarlar. Filmde Koltuk Değnekli Adam'ın bir sözü vardı: "Önemsizdi demiyorum, sanmamız yoktu" diyor. Aslında kalan belki de en doğru tümceydi bu. İnsana ulaşmaya çalışırken, insanın kendini unutması ne üzücü! Kendimizi tanımamızdan, hesaplaşmamızdan, boynumuzu etmemizden, ... yaşadığımız bireysel sorumluluğu başka nerede duyabiliriz? Ancak tehlike şurada başgösteriyor. Bizi ilgilendirmeyenlerle, ilgilenmemiz hiç hoşa gitmediğinden; özelliğimizin doruklarını yaşatıyorlar bize. Kendimizi didik didik didiklerken, iki tükeninceye kadar. Adı olmayan kadın gibi; yaşamdan, insanlardan soyutlanıp kendimizi, karşı koyduğumuzu sanırken, sürgülü kalırız kapıda.

Romandan sinemaya uyarlanan filmde kadının adı vardır: Işık. Yaşadıklarından biraz olsun uzaklaşabilmek, kendini dinleyebilmek için arkadaşının deniz kıyısındaki evine yerleşmiştir. Daha doğrusu kaçmıştır, buraya sığınmıştır Işık. Doğru bir ilişkiyi başaramadığı için, burada tek başına kendi kendini onarmaya çalışmaktadır. Anılarını yazmaya başlar Işık. Kadın içkisini yudumlarken, sigarasının dumanını üflerken biz de yavaş yavaş Işık'ı, çocukluğundan bu yana yaşadığı toplumsal baskıları tanırız. Çocukluğu, gençliği, kadınlığı... Geleneksel aile, otoriter baba, yalan yanlış edinilen cinsel bilgiler, apayrı büyütülmeye çalışıldığı erkekler... Ancak herşeye karşın karşı koyan, eleştirel tavırda büyüyen bir çocuk. Babasına ayak diriyor, erkek çocuklarla oynuyor; babasına ayak diriyor, erkek çocuklarla buluşuyor; babasına ayak diriyor, üniversiteye giriyor. Oldukça doğal ve haklılık payı taşıyan tepkili dönemden sonra kadınlık dönemi başlıyor. Romandan gelen sağlıksızlık filmde de boy gösteriyor. Toplumun kendisine bir ad koymaması için çaba gösteren bir kadın örneği. Başka sorunlara olmasa da kendi cinsinin sorunlarına böylesi duyarlı bir insanın yaptığı burjuva evliliği. Cici'yle ilişkisi bozulunca Mehmet'e aşık olması Cici'den boşanmaya karar verdiği anda Mehmet'in evine yerleşmesi; Mehmet, karısı, çocuğu ve kadın bir arada, dostça yaşamaları (insanlar gibi değil) Işık'ın evliliğe dayalı bir evliliği sürdürmesi yerinde bir karşı koyuş, ancak Mehmet'in karısı ve Işık'ı karşılaştırdığımızda çelişkili bir durum söz konusu. Bu aykırı ve doğallıktan uzak yaşamın izleyiciye benimsetilmeye çalışılması yerleşik değerlerle tartışılmasından çok, burjuva insan ilişkilerinin savunuculuğunu taşıyor. Bu sağlıksız beyinler ve bize böylesine yabancı kadınlar bizim adımıza ad aramaya çalıştıkları sürece, kadının gerçek adını bulması daha çok uzun zaman alacaktır. Sonra Koltuk Değnekli Adam'la tanıştığı kadar Mehmet'i sevmiyordur artık. Daha önce neden sevdiği, şimdi neden sevmediği, politik yapan olan Koltuk Değnekli Adam'ın kadını neden bu kadar hoşgörüyle yaklaştığı, bu küçük burjuva aydınında ne bulduğu belirsizdir. Şimdi yakaladı insanı, yaşamı; şimdi gerçekten mücadele edecek, kendine ad arayacak diyorsunuz ama, boşuna. Tüm bunlar önemli değildir. Böyle insandan uzak atmosferde sonunu gelir film. Kadının kendini bulma çabası.

Ayşe Tunca

Yarın Gençlik Şöleni

Şubat ayı da açılan Yarın Kartal Irtibat Bürosu, dergimiz 7. yıl kutlamaları çerçevesinde bir Gençlik Şöleni düzenledi.

20 Mart 1988 Pazar günü düzenlenen şölen, saat 13:00'de Gülsuyu Akyüz, Hüseyin Alemdar, Hüseyin Haydar, Muzaffer Özdemir ve Kemal Özer'in kitaplarını imzalamaları ve söyleşilerle başladı. Şölen boyunca, DİSAK üyesi Aclan Uraz'ın "Çocuk İşçiler" konulu fotoğraf sergisine de yer verildi.

Şölenin dinletilerden oluşan ikinci bölümü, Yarın Kartal Bürosu Temsilcisi Cemal Yılmaz'ın açış konuşması ile başladı. Konuşmasına ülkemiz gençliğinin 1968'den günümüze dek karşı karşıya kaldığı saçmalıklardan söz ederek başlayan Yılmaz, gençliğin gerçekte eğitim, iş, güvenli bir gelecek ve ülkenin bugününde ve yarınında söz hakkı istediğini, silahsız, savaşsız, emeksiz barış dolu bir dünya istediğini belirtti. Politik göçmenlerin ülkemize dönmeleriyle ve özgürce yaşamalarının en doğal insan hakkı olduğunu söyleyen Yılmaz, gençliğin; insanların düşünceleri nedeniyle işkence görmelerine son verilmesini istediğini ve işkencenin basına yansıyan son kurbanları, Özgür Gelecek'teyle ilişkilerine dönen TİP ve TKP Genel Sekreterleri Nihat Sargın ve Haydar Kutlu'ya yapılan işkenceyi şiddetle kınadığını sözlerine ekledi. Yılmaz ayrıca, ülkemiz gençliğinin Filistin halkının haklı davasını desteklediğini belirterek dayanışma selamını iletti. 12 Eylül ile birlikte, gençliğe de demokrasiyi kazanma görevinin verildiğini ve gençliğin istemlerinin ancak gelişkin demokrasi ile elde edilebileceğini söyleyen Yılmaz, sözlerini şöyle sürdürdü, "Örgütlenmeye önü kapanacak, akan suyun önüne set çekilerek, demokrasi istemlerimizden vazgeçmemiz isteniyor. Ancak, sesin ardında bitiken sular duvardan devriyor. İşte, Nokta, Petrol-İş, Migros, Dezi-İş grevleri! İşte üniversite gençliğinin YÖK'e karşı amansız kavgası! İşte, işçi sınıfının örgütlülüğüne yönelen en son saldırılara karşı Netaş Direnişi! Yemek boykotları, açlık grevleri! Bunlar mücadelemizin birer parçası.

Ama bu sorunların üstesinden gelinmesi için gençlerin dergisi Yarın, yedi yıldır her türlü baskı ve engellemeye rağmen mücadeleye devam ediyor. Sesimizi susturmayı beceremeyenler, her geçen gün yeni bir barikat kuruyorlar. Kâğıt zamlarıyla, basın yasasıyla, toplatma yoluyla bizi susturmaya çalışıyorlar. Tüm bunlara en güzel yanıtımızı mücadele ekibi çıkarak vereceğiz. Şimdi de Kartal'da bürosunu açarak bu onuru sizlerle paylaşmak istiyoruz. Ülkenin bağımsızlık ve yarınında söz hakkı için, sorumlumuzu paylaşmak istiyoruz.

Sözlerimi, geçtiğimiz Ekim ayında yitirdiğimiz, bağımsızlık demokrasi, barış ve sosyalizm mücadelesinin yılmaz savaşçısı, Türkiye işçi sınıfının öncü evladı, gençliğin onuru Behice Boran'ın sözleriyle noktalıyorum.

"Kurtuluş tek tek olmayacaktır
Hep birlikte kurtulacağız
Hep birlikte mücadele edeceğiz
Hep birlikte kazanacağız.
Şeytan dünyanın ve Türkiye'nin aydınlık geleceğine!"

Ünlüler Grup 7. Gün, Grup Beşiş Türkü, Grup Merhaba ve Hüseyin Başaran'ın katıldığı dinletileri kabalık bir izleyici topluluğu coşkuyla izledi. Kartal Sanat Işığı yöneticisi Halit Ergür de sunu culuğunu yaptığı dinletilere, çeşitli sanatçılardan okuduğu şiirlerle katıldı. Ayrıca, İTSAK'ta Bayteklin Karaman hazırladığı "İnsan Manzaraları" ko nulu dia gösterisi de ilgiyle izlendi.

Şölene yollanan çok sayıda mesaj uzun süre alkışlandı. Bu mesajlardan, Otomobil-İş Genel Merkezi ve Ümraniye Şubesi'nden şöyle işçi sınıfı ve genç B- ğin dayanışmasının güzel örnekleriydi.

Genç Arkadaşlar,

İşçi sınıfımızın en savaşkan kolu metalurji işçileri ve onların tek Demokratik, Sınıf ve Kitle Sendikacılığı anlayışını benimseyen örgütü Türkiye Otomobil-İş Sendikası onlara gösterdikleri sevgiyle, coşkuyla selamlıyoruz!

Biliyoruz ki, gençliği olmayanın yarını olamaz.

Biliyoruz ki, YARIN gençlerindir.

Biliyoruz ki, gençliğe güvenmeyenler, onu onursuz vermeyenler, onlara yol göstermeyenler yok olup gideceklerdir.

Biliyoruz ki,

Sizler bizim eydelik geleceğimiz için teknisyenlerimiz,

Sizler bizim bir parçamız, yüreğimiz, beynimizsiniz.

Ve biliyoruz ki,

Yolunuz işçi sınıfının savaşkan ve utkun yoludur.

Savaşıyorsunuz, kazanacaksınız.

İşçi sınıfımız kazanacak.

Sizleri kutluyoruz.

Sizleri kucaklıyoruz.

T. OTOMOBİL-İŞ SENDİKASI
GENEL MERKEZ YÖNETİM
KURULU ADINA
İLHAN DALKILIÇ
GENEL BAŞKAN

YARIN abone kulübü

ABONE KAMPANYASI SONA ERDİ

7. Yıl Abone Kampanyamız, bu ayımızla birlikte sona eriyor. Abone olan, abone bulan, dergimizin yaygınlaşması için çaba gösteren tüm okurlarımıza bir kez daha teşekkür ediyoruz. Abone kampanyamız nedeniyle yağmura gelen içten mektuplar bizleri yüreklendirdi. Çalışmamızın karşılık bulduğunu görmek, daha iyi daha güzel "Yarın"ız için güç verdi. Daha iyi, daha güzel Yarın'ları okurlarımızla birlikte oluşturmak dileğiyle...

YENİ ABONE ÜCRETLERİ

Nisan ayından haliyle yeni abone ücretlerimiz geçiyor.

Yurtiçi yıllık: 9000 Lira
Yurtiçi altı aylık: 4700 Lira
Yurtdışı yıllık: $30
Yurtdışı altı aylık: 24 $

YARIN ABONELERİNE HER AY YENİ ARMAĞANLAR

Her ay abonemize kitap, 2 abonemize dergilik abonelik, 2 abonemize kitap armağanları gönderiyoruz.

BU AY ARMAĞAN KAZANAN ABONELERİMİZ

Abonelerimizden M. Kadir (Gül Metris Cesaev (İstanbul), Rugen Sumbüloğlu (Bursa) kitap, Kemal Şahin (Ankara) ve Tekin Öner (İstanbul) kaset ve Vrij Lök (İzmir) ve Hüseyin Özcan (İzmir) altı aylık abonelik kazandılar.

7. CİLDİMİZ ÇIKTI

7. cildimiz (65-76) 6.500 Lira
6. cildimiz (57-64) 4.000 Lira

CİLT KAPAKLARI

6. ve 7. cilt kapakları 2.000 Lira

MERHABA MÜZİK

"her grup özgün yanını sergileyebilmelidir.

YARIN □ *Topluluğunuz kaç kişiden oluşuyor ve topluluk üyelerinin yaş ortalamaları nedir? Bu anlamda genç bir topluluk musunuz?*

GÖKSUN DOĞAN ■ Topluluğumuz, zaman zaman değişmekle beraber 6 kişiden oluşuyor. Bu arkadaşlara ben son zamanlarda aramıza katılan *müzik bilgisayarımız*da ekliyorum. Çünkü o da bir çok enstrümanın görevini yerine getiriyor, bize büyük yardımı var. Yaş ortalamamız 24-25 civarında, yani genç bir topluluğuz.

□ *Topluluk elemanlarının meslekleri nelerdir? Topluluğunuz ne zaman kuruldu ve bugüne kadar hangi etkinliklerde bulundu?*

■ Topluluğumuzun 4 üyesi konservatuar mezunu ya da halen okuyor. Ben ve kardeşim Cem konservatuarda okuyoruz, gruptan *Fatih Saçlı* ve *Burcu Acar* konservatuarı bitirdiler. onun dışında er kadın bir kardeşimiz ve mühendis arkadaşımız *Bülent Özsoy* var.

Merhaba Müzik Topluluğu, şu anki kadrosuyla bir yıl önce oluşturdu. Ancak daha öncelerde çalışmalarımız 80'lere kadar izmaz, 86'dan sonra da Merhaba Müzik adıyla sürdürüyoruz.

Bugüne değin şu an hatırlayamayacağım kadar çok -belki yüze yakın- konserimiz oldu, hemen her sendikanın, grevin dayanışma gecesine katıldık. Bunun dışında "Memleketim" isimli ilk kasetimizi geçtiğimiz aylarda çıkardık.

□ *Müzik yaparken etkilendiğiniz belli bir ülke var mı? Kendi müziğinizi nasıl nitelersiniz?*

■ Yaşama ilerici bakışımızdan ve ilerici düşüncemizden kaynaklanan bir anlayışımız var. Bu anlayış; kendini meslek olan müzikte ortaya koyuyor. Biz müziği bir iş olarak görüyoruz ve müziğimizi toplumsal gerçekçi olarak nitelliyoruz. Belki büyük bir iddia, bunu layıkı ile yapamıyoruz. belki çok yol katetmemiz gerekiyor. ama belli bir gelişim süreci içindeyiz. Müzik yaparken ilerici, toplumcu, gerçekçi bir de taşıyan tüm müzik türlerinden etkileniyoruz.

□ *"Genç müzik" ten ne anlıyorsunuz? Genç bir topluluk olarak yaptığınız müziği "genç" buluyor musunuz?*

■ Biz genç müzikten yaşanılan çağın özelliklerine, toplumsal gelişime uygun düşen müziği anlıyoruz. Bu anlamda da geçmüzik yaptığımızı inanıyorum Yine inanıyorum ki müziğimizin gençliği. bizim gençliğimizde kaynaklanmıyor. biz 40 yaşına geldiğimizde da yine "genç müzik" yapacağız.

Bu arada genç müzikle gençler için yapılan müziği ayırmak gerekiyor. Biz gençler için değil, herkes için müzik yapıyoruz ve herkesce dinlenmek istiyoruz.

□ *Genç müzikten başka bir de "gençler için müzik" ayrımı getiriliyor. Peki bu tarzda pop müziğini nasıl değerlendiriyorsunuz?*

■ Pop müzik daha çok gençler için müzik kapsamına giriyor. Ancak yukarıda da belirttiğim ilerici, toplumsal gerçekçi özellikler taşıyan örnekler de çıkabiliyor. Örneğin ülkemizdeki "Bulutsuzluk Özlemi" bence bunu yapabiliyor ve bu anlamda genç müzik olabiliyor, diyorsunuz.

□ *İlerici müzik anlayışında olduğunuzu belirttiniz. İlerici müzik yapılan söyleyen topluluklara yönelik genel bir eleştiri var. Çoğunlukla ilerici arzularından seçilen sözler kalıplaştığında parçanın müzik açısından gelişkin olmadığı gözleniyor ve "bildiklerine benzer" eleştirisi getiriliyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?*

■ Müzikteki ilericiliği sadece kullanılan sözler belirlemez. Müzik, armonisiyle, içeriğiyle, sözleriyle ilerici olmalıdır. Aksi halde bu tür eleştiriler ortaya çıkıyor. Olumsuz bir örnek olarak ,Ahmet Kaya' nın yaptığını verebilirim. Son derese kötü bir müziğe ilerici sözler kullanıyor. Bunda kitlelerin kültürel düzeyi de büyük rol oynuyor. Müzik tamamen geri planda kalıyor ve bir anlamda kitleler kullanılıyor.

Biz her zaman yeni şeyler geliştirebileceğimizi, çünkü gelişkinlik açısından yeterlilik sınırı yoktur. Bizim bu anlamdaki arayışımız kendimizi geliştirmek, dünya müzik tarihinden yararlanmak biçimi de sınırlanıyor. Zaten müzik bilgisayarı demesem de müzik gelişkinliği açısından arayışlarımızın bir sonucu.

□ *Benzer müzik yapıyorlar eleştirilere ne diyorsunuz?*

■ Bugün ülkemizde müzik alanında yeni form arayışları sürüyor. Örneğin halk türkülerini çoksesliştirmeye çalışıyorlar, bu beğenilikler getiriyor. Bunun yanında kullanılan enstrümanlar sınırlı ve aynı gibi. Bu da benzerlik eleştirilerine yol açıyor. Ama her grup özgün yanını sergileyebilmelidir, bu ise ancak zamanla başarılabilir.

□ *Protest müzikten ne anlıyor ve bu müzik türünü nasıl değerlendiriyorsunuz?*

■ Protest müzik varolan kurumsallaşmalara karşı ortaya çıkıyor ve içinde toplumsal gerçekçi bir öz taşıyor. Bu nedenle varolan somut koşullarda protest müzik yapamız. Yürüyüşlerde söylenebilecek marşlar, türküler bestelenmelidir. Kendi marşlarımız bestelenmelidir.

□ *Benzer müzik yapılığınız topluluklara nasıl bakıyorsunuz? Örnek çalışmalara. örneğin bir politik şarkılar festivali düzenlenmesine yaklaşımınız nedir?*

■ Tüm gruplar arasında sürekli bir iletişim olmalıdır, birbirimizi öneri ve eleştirilerle zenginleştirebilmeli, yönlendirebilmeliyiz. Hatta bunun da ötesinde ortak yapılanmalara (örneğin bir dernek ya da bir kooperatif olabilir) gidilebilmelidir.

Biz, Merhaba Müzik Topluluğu olarak Türkiye'de müzik yapan tüm ilerici topluluklara çalışmalarından dolayı saygı duyuyoruz. Bunun nedeni de politikasyon çemberini kırarak çalışmalarını sergileyebilmeleridir. Ancak eleştirilerimiz her zaman için var. Örneğin, müzik kurallarıyla bütünleşmeliler, bu yetersiz. Varolan dinamik büyük oranda yakalanamıyor.

□ *Ve ortak etkinlikler, politik şarkı festivali?*

■ Biz zaten şu anda da ortak çalışmalar içindeyiz. Pek çok gecede özellikle Yorum ve Beşiş Türkü ile çalışıyoruz. Politik Şarkı Festivali elbette yapılmalıdır, bu festivale ilerici-demokratik tüm topluluklar katılmalıdır.

Söyleşiye "Merhaba Müzik Topluluğu" adına Göksun Doğan katıldı.

YAĞMURLU BİR GECEYE KARIŞIP GİDENSİN

Yağmurlu bir geceye karışıp gidesin
Yüreğin oyle umutlu gelecekten
Uzaktan kentin üstüne çöken
Bu kara bulutları toplasın
Ay vurucak ellerine
Yoluna ay vurucak

Yağmurlu bir geceye karışıp gidesin
Telaşla adımların ardına bakmadan
Gidersin üzerine ışıkların ayrılıklarını
Vazgeçeme düşlerinde yaşadıkların
Bir fulun açtığı yerde bin güle dönüşmesin

Filiz DOĞAN

amaç 'aydınlarına' der

Nasıl Bir Demokrasi İstiyoruz?
Server TANILLI
"Aydınlarımız hareketimizin sağlıklı demokratikleşmesi sorunları"

Çağdaş Sendikaya Evet
Henri KRASUCKI
"Savaşımı yolu olarak ve kapitalizmi çağımızın yönlendirici gücüne yönelmiş olarak demokrasi" Çağdaş Sendikacılık budur.

Sabahattin Ali
Adım BEZİRCİ
Bu kitap, Sabahattin Ali üzerine yazılan kadar bir Türk yazarı üzerine yapılmış en ciddi birkaç incelemeden biri olma niteliğini taşımaktadır. (H. Yavuz)

Dünya Sendikalar Federasyonu (1945-1985)
"Dünya Sendikalar Federasyonu'nun kırk yıl süreci ve dünyadaki işçilerin dayanışma hareketi adayışın ve DSF'nin kuruluşuna temel oluşturan değerli ortak mücadele bağlığın bir kanıtı olmuştur."

Mihail GORBAÇOV
Konuşmalar/Makaleler
Dünyamızın en çetin sorunlarını açıklığıyla ortaya koyabilmeyen Mihail Gorbaçov'un görüş ve düşüncelerini öğrenebilmek bilimsel nitelikli okuyucu için kaçınılmaz bir ihtiyaç. Üstelik bu görüş ve düşünceleri öğrenebilmek, uluslararası ilişkilerle ilgilenen herkes için kullanılabilmesinin de bir gereği.

Nâzım Hikmet Orhan Kemal Dostluğu
Kemal SÜLKER
Bu kitapta, iki büyük sanatçının birliğiyle K.Süleri'ye romanın Kemal Tahir'le mektuplaşmalarından yararlanarak bir dostluğu ve sanatçı arkadaşlığı örneğini anlatılıyor.

Tüm yönleriyle PERESTROİKA
Aziz ÇALIŞLAR
"Perestroika ve Günümüz Yaşam" Aziz Çalışlar'ın geçtiğimiz aylarda Sovyetler Birliği'ne yaptığı bir gezinin doğrudan bir ürünüdür. Bu gezi'nin dönemde, Perestroika'nın günümüz yaşamın yaşatılmasında karşılıklarının izlenmeleri yanıtlanmaya çalışılıyor.

Marksizm ve Feminizm
İki Ayrı Konum
Joanne NAIMAN
Nedir feminizm? Feminist kimdir? Gerçekliğe ilişkin sağlıklı gibi, kadın hakları için her uğraşı feminizm, kadınların eşitsizliğine tepki veren her kişiyi feminist midir? Yoksa feminizm, kadın sorununu açıklamaya çalışan bazı boşlere bir kuram mıdır? Bu kitapta, ülkemizde kadın hareketi ve feminizm çevresinde süren tartışmalara açıklık ve ışık kazandırdığı kanısındayız.

Felsefe Tarihinin Sorunları
Theodor OIZERMAN
Felsefe Tarihinin Sorunları, doğal olarak, Marksizm adına benimsenen ve dünyanın birçok yerinde yıllarca yürürlükte kalan bir anlayışın eleştirisi ve yeni bir yaklaşımın ortaya çıkışı sürecine ilişkin kuramsal bir araştırmadır.

AMAÇ

AMAÇ YAYINCILIK / Çağlayan Sok. 16/1 Cağaloğlu/İstanbul Tel: 522 11 86

düşmana inat

Kapağı hazırlamayın. Tüm dünyada zaten gerçekleşmiş bulunuyor ki, kitap yayınlanmasın, matbaa ve mürekkep yayınevleri tekel haline kapsamın. Tüm Yayınevleri için duyuru ki: DÜŞMANA İNAT BİR KİTAP DAHA...

Yayınlanmıştır. 1 Haziran 1988 tarihine kadar, yayınevine doğrudan gönderiş ya da adresinize posta pulu göndermeniz, yüzde elli indirimle kitap edinme olanağını sağlıyor. H

Bir okur olarak bu kitapların dışı fiyatlarının yanısı kadar para karşılığında kitapların alındıklarında B kampanyamıza ortak olun. Bu kampanyamıza ortak olan, 1988 KİTAP FUARI, dışarıda kalan, kadar iki çalışanımızla yeniden bir kitap daha hazırlayacak, okurlarımızın HAYDİ...

1 YARIN YAYINLARI — **BİLİM VE SANAT KİTAPLARI**

1 Haziran'a kadar

bir kitap daha

armağanlı bulmaca

Orak-Şubat sayımızda yayınladığımız bulmacayı doğru olarak yanıtlayıp, yapılan çekiliş sonucunda ödül kazanan okuyucularımız Hilal Karayazgan, Niyazi Tunçay, Meral Saatçi, A. Hüsnü Bozdağ, Şükran Deniş, Ziya Menteşoğlu, Refik Türeli, Hatice Kazdağlı, Ahmet Çetin Gök ve Derya Çıtak'ın adreslerine "El Salvador'da Devrim" kitabı gönderilmiştir.

SOLDAN SAĞA: 1) 28 Nisan 1960'da Beyazıt Meydanında yapılan gösteriler sırasında tankla ezilerek öldürülen öğrenci - FKO'yu oluşturan grupların en büyüğü 2) Katilleri hâlâ bulunamayan lâveç Başbakanı - Savaş sonrası Fransız edebiyatında etkin olan süreadist akım 3) Amaç - Bir soru - Tanrı tarafından peygamberle yapılduğu söylenen duyuru 4) Bir soru sözü - Bir halk anlatma çeşidi - Lezzet 5) Nikel'in simgesi - Kampoçya nüfusunun çoğunluğunu oluşturan halk - Orta Amerika'da ABD açısından stratejik önemi olan bir ülke 6) Sevgiliye verilen kemer - Bir sayı 7) Örgü örmekte kullanılan uzun çubuk - Bir tür spor ayakkabısı - Veyâhut çalan açık sarı renk 8) 1. Ankara Film Şenliğinde "Herşeye Rağmen" adlı filmde en iyi erkek oyuncu ödülünü kazanan sanatçı - Sovyet Devriminin ilk yıllarında uygulanmakta olan ekonomik politika - Bir ünlem 9) Ad - Bir işaret sıfatı - Hayvan ile yapılan mücadelede kullanılan bir ilaç - Kirli - Baryum'un simgesi 10) Tarımla ilgili bir devlet kuruluşumuzun kısa adı - Subayın özel hizmetindeki asker - Türem 11) Sinema, tiyatro gibi sanatlerde gece sonu - Aşınmamış asker - Saçları dökülmüş olan - Maden ürünü para damgalama 12) Tümle - Londra'nın halk okarnuyu - Bir ünlem - Ünlü Türk güreşçisi Halil pehlivanın lakabı 13) Beyin ile organlar arasındaki duygu ve hareket iletişimini sağlayan sinir lifleri - Bir hacim ölçüsünün kısa yazılışı - Kıskanç - Uluslararası Satranç Federasyonu 14) Fotoğrafı karta basma işlemi - İskambilde kor - Açıktan açığa olmayıp, dolaylamyla anlatılan - Bir tür konuşma bozukluğu olan kimse 15) Boston - Akdeniz yörelerinin yaygın bitki örtüsü - Eski Türk hükümdarlarına verilen bir unvan - Köpek - İnsan vücudunun dış yüzü.

YUKARDAN AŞAĞI: 1) Fotoğrafta görülen ve dünya sosyalist hareketinin önde gelen isimlerinden olan İtalyan Komünist Partisi lideri - Bıçak, çakı gibi kesici araçlarda emniyeti sağlayan vaz 2) "Guatemala'da Hafta Tatili", "Sayın Başkan" gibi yapıtlarıyla tanınmış Miguel Ongelh Latin Amerikalı yazar 3) Peru'nun başkenti - Amerikan Profesyonel Basketbol Ligi 4) Piyasada çıkan en küçük ikramiye 5) Piramit 6) Birleşik Arap Emirlikleri'nin kısa yazılışı - Uzaklık ifade eden bir söz 7) Ankara'da bir göl - Bir işaret sıfatı - Mısır'da kurulmuş ve hükümdarlığını 16. yy'a dek sürdürmüş bir devlet 8) Bir göz rengi - Devlet sanatçısı olan dünyaca meşhur piyanistimiz 9) Küçük kürefez - Bilinç 10) Kadın başlı, aslan vücutlu heykel - Sözlüklerde eski anlamına kullanılan kaaltıma - Bir tür yarış kayığı 11) İnce organ - Bir işin yapılması için harcanan beden ya da kafa gücü - Türkiye'deki Rum ve Ermenilerde gelinin ailesinin evlenirken damada verdiği para 12) Kemik, plastik ve filizlerden yapılan köp biçiminde küçük bir oyun aracı - İlk kitabı olan "Kadınlar da Vardır" ile edebiyatı dünyasında adını duyuran, Atatürk soyadlı kadın yazarımız - Canlı hücrelerinde bulunan bir asit türü 13) Grafiklerinin yanı yanmada kullandıkları bir araç - Büyük Ekim Devrimi'nin önderi 14) İleç - Eski çağlarda Orta ve Güney Amerika'da hüküm sürmüş bir uygarlık 15) "... Mondo" (Fransa'da yayınlanan günlük bir gazete) - Süte grubundan değerli bir taş - Sert, katı - Bir buğlaç 16) Lenin'in önadı - Doğal felaket, kırım 17) Tavır, davranış - ABD tarafından devrilerek yerine tekrar Şah yönetiminin getirildiği İran Başbakanı 18) Dumlarda çamaşır sermeye yarayan çinko döşeli yer - Mutluluk 19) Yönetimi sırasında salimliği ile ün salmış, devrimlerden sonra idama mahkum olmuş Uganda'yı eski devlet başkanı - Tek duruma getirme 20) Thermos Kırmızısı adlı Yunan yazarın toplama kamplarındaki yaşamı ve mücadeleyi anlatan ve ülkemizde de iki kez basımı yapılan ünlü romanı - Genişlik.

V. İ. LENİN

KARL MARX VE ÖĞRETİLERİ

Çeviren: Ferhat Gülseday

BAŞAK YAYINLAR
Feyzi Çakmak Sok. 36/13 Tel: 229 99 11
Demirtepe / ANKARA

GEÇEN SAYININ ÇÖZÜMÜ

İÇERDEKİ SANATÇILARA

Resim yapma, el becerileri olan mahkumların ürünlerini değerlendirmek ve onlara maddi destek sağlamak istiyoruz.

Mumtaz ÖZYILMAZKAR
İvedik Cad. 166/D
Yenimahalle-ANKARA

okurdan

"Yarın'a bir görev..."

Yarın dergisinin dost çalışmaları hepsini yürekten selamlarım.

Yarın dergisini birkaç sayı okuma başından beri izliyor ve benim dergim olarak sahip çıkıyorum. Çabalamasının yürekten desteklliyor, yayın yaşamında önümüze çıkarılan engelleri ve bu engelleri çıkarılmasını istemiliyorum.

Şimdiye kadar eğilinmesi gereken bir yok kanıkya ilgi göstererip, sayfalarınızda yer verdiniz, bir konu hariç. Öyle zannediyorum ki, ilgiliç ve bir o kadar da ilgi gösterilmesi zorunlu bir konu. İlerici (hatta daha da ileri) bir yayın organı olarak gördüğüm Yarın dergisinin bu konuya eğilmesini bir sorumluluk olarak görüyorum. Yarın'a bir görev olarak atfediyorum.

Hepimizin yakından bildiği gibi, bir döneminden geçip bugünlere yine hapbirlikte geldik. Biraz eksikle. Saygıyla anıları önünde eğiliyoruz, tarihimize hep birlikte yazdık. Ama konu bu değil. Bugünlere gelinceye kadar cezaevlerine onbinlerce insan girdi, çıktı. Bir kısmı ise hâlâ yatmakta. Ben de bundan tam iki ay önce Çanakkale Cezaevinden tahliye oldum. 81 Haziran'anda girdim, [GD döneminden yaşgelip 7 senede yakın yattım. Bu açıklamayı yaptıktan sonra sorunun doğrudan benimle ilgili olduğunu hatta benim sorumum olduğunu bile değerlendirebilirsiniz (ama sanmıyorum). Elbetteki şimdiye kadar cezaevleri ile ilgilenildi, ilgilenliyor. Ama bu insanların sorunları dışarı çıkıktan sonra da devam ediyor. Ben kendi adıma çıktığıma pişman oldum (pişman olmak bile güzel). Anlatmak istediğim bu insanların çıktıktan sonra karşılaştıkları sorunlar. Hiç düşünüldü mü bu insanlar çıktıktan sonra neler yapıyor? Nelerle karşılaşıyorlar? İş bulabiliyorlar mı? Ne gibi sorunları var? Bu sorunlarına cevap bulabiliyorlar mı? Çevresiyle ilişkileri, bağlarını nasıl kuruyorlar. Başlarında Demokles'in kılıcı gibi duran "İnfaz" korkusu ne gibi problemler yaratıyor? Bu sorunları sadece bana ilişkin olarak düşünmediğinizi biliyorum. En az benim kadar siz de yakından biliyorsunuz. İçerden çıkan insanların sorunlarını. Diyeceksiniz ki Türkiye'nin önünde çeşitli sorunlar dururken bir de bu sorunla mı uğraşalım. Böyle demeyeceğini biliyorum. İnanıyorum. Toplumsal bir yara, bir gerçeklik olduğunu kabul edeceğinize eminim.

Aklımda bu ve birkaç konu daha var. Daha bir sonraki yazımda onları da sizlerle paylaşmak isterim.

Sevgiyle kalın.

Hakan Yıldırım

"Geleceğimiz garantide değil."

Sevgili Yarın,

Dergini 5-6 aydan beri okuyorum. Doğrusu her ay dergi çıkana kadar defalarca bayinin kapısına gidiyorum. Çünkü, öyle işsizlik oluyorumdu aldığım gün bitiveriyor. Yahu diyorum.. şu dergi haftalık çıksa daha iyi olmaz mı? Sitki. Yarın dergisi haftalık olarak yayınlanmaz mı? Gerçi son sayıda okuduğuma göre eylül olarak çıkmasında bile birçok engellerle karşılaşıyormuşsunuz. Dilerim gümüş birinde haftalık olarak yayınlanmaya başlar.

Benim adım Hakan Yıldırım. Lâeyri bu sese bitirdim. Üniversite kapısından girebilmek için deme'neye gideğinden yanak kiflendirdim. Üniversitede öğrenci derneğine hemen üye olacağım ve mücadeleye koyulacağım. Geleceğimi garantiye almak için değil de en çok bunun için istiyorum ama'n kesmiyor. Nasıl olsa gelecekimiz hiç bir zaman garantide değil.

Size biraz dersane yapmadan sözetmek istiyorum. Bizimki öyle pek ahım şahım, müyesser'k üzere olan yerlerden değil. Çoğumuz da sıdıkları dönem çok ukara çıkıyoruz.

Yarın dergisinin çıktığı gün ilk işim bayiden almak olur. Okumaya gözlerim. Ders aralarında dergiyi bazen toplarsınız, elden ele dolaşmasını görmüşsünüz. (...) Bazen de okuruz derslerde, ders bitiminde boş odalarda biraz toplanıyoruz. Eğer getirmişsem de o saz çalarım, sohbet, dertleşme başlar. Sınıflardan, üniversiteden, Fikret'den, Şiir'den... herşeyden konuşuruz.

Belki yanıltıcım çok saçma gelebilir ama yayınlanmanızı rica ederim. Dergiyi bazen fazla ciddi buluyorum. bazı okuduklarımı da anlamıyorum. Ama lâsta, anlayana kadar okuyorum.

Türkiye'deki güncel yaşamdan, farklı hareketlerden (üniversite hayatı dışında) pek bahsedmiyorsunuz. Örneğin Derya Sinemasında bir süredir yapılan seri konserlerden bahsedebilirsiniz. (...) Gündeki bilgini, kavrayışımızı, gülmeyi, dertli bir nağmede güzeri alanan geç konuları, sözleri dinleyin ve yazın. Biraz bilinçli oluşuma inin. Sizi çok seviyoruz.

Hakan Yıldırım

Yarın yayınevinde bayanlar. Yeni ve daha güzel YARIN'larda buluşmak üzere...

Sevgiler, selamlar.

Fikret Yahşi.

oluşumu'un, akademik ve demokratik sorunlar çerçevesinde etkinlikler yapan gruplar var. Kulüpler, grup çalışmaları yapılıyor ama dernek bu etkinliklerin bilincinin içine kazımıyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

■ Bunları şöyle değerlendiriyoruz. Kimi dernek örgütlenmesine uzun süre muhalefet eden kimi sol çevreler ki bunlar için çok şey söylemek gerekmez., kimi de derneklerin yürütmesi gereken sosyal ve kültürel etkinlikleri kendi başlarına yürütmek isteyen grup ve çevrelerdir. Özellikle bu ikinci gruba ilişkin olarak yapılacak çok şey olduğunu düşünüyoruz. Her şeyden önce derneklerin bir akademik programı olmalı. Bu programın çok önemli sorunun yanında kültürel ve sosyal çalışmaları da kapsamak. Böylece değişik gruplar, derneklerde araştırma bulabilir hale gelirler.

□ *Dernek içi demokrasi konusundaki görüşlerinizi almak istiyoruz. Farklı politik grupların birlikte çalışmasının koşulları nasıl yaratılabilir? Tabanın karar mekanizmalarına etkisinin artırılması nasıl sağlanabilir?*

■ Demokratik merkeziyetçiliği derneklerde de işleyiş ilkesi olarak görüyoruz. Ki bu değişikliğin mücadelesinin amacına ulaşması için merkezi bir çalışma şarttır. Nedeni? Kitlelerin bilinç düzeyinde farklılıklar vardır. Bu durum merkezi bir önderliği gerekli kılıyor. Bu konuda sorunuza açıklık getireçek bir aktarma yapmak istiyorum. Dergimiz yayınları arasında çıkan "GENÇLİĞİN AKADEMİK VE SİYASİ MÜCADELESİ" adlı kitabın 65. sayfasında şöyle deniyor: "Bizim hiçbir anlayışımız ise tabanın etken katılımının yollarının yaratılığı, seçimle işbaşına gelmiş, istenildiğinde geri çağrılabilira, tabanın katılım araçlarıyla gerçekleşmiş kolektif önderliği temali üden ve bu temelde etkili bir merkezi çalışmayı gerçekleştirmiş demokratik merkeziyetçilik'tir." Bu görüşe tümüyle katılıyoruz. Bu durumi, dernekleri kitleler arasında varolan "Çin Seddi" nin yıkılmasına neden olacaktır.

□ *Öğrenci derneklerini arasındaki ilişkiyi güçlendirmek, merkezi bir üst örgüte yönelik çalışmaları koordine etmek açısından, merkezi bir yayın organının gerekli mi? Nasıl çıkarılabilir, yürütülebilir?*

■ Merkezi bir yayın organına ihtiyaç duyulduğu açık. Konfederasyonlaşmayı

düşünüyorsunuz?

■ Bu konuda YENİ AŞAMA'nın 16 Ekim'de 87 sayısında bir çağrı yayınlandı. Çağrıda "bilimin kullanımı üzerindeki tekelci burjuvazinin egemenliğini kırma, eğitim üzerindeki baskıcı yapıyı kaldırma ve demokratik talepleri antidemokratik yollarla susturmaya çabalayan teşhir etme yolunda önemli bir adım" olarak değerlendirdiğimizden, NASIL BİR ÜNİVERSİTE İSTİYORUZ. TÜRKİYE KONGRESİNİ. Bu çağrımıza uyum göstermesi açısından önerinin olumsuz yanı yok. Bu girişimin gerçekleşmesi için üzerimize düşeni yapmaya hazırız.

Böylebir KONGRE'ye bütün bileşenleri kapsayan bir organizasyona ihtiyaç vardır. Bütün bileşenler, kongreye bir ön çalışmayla gitmelidir. Her birinin kendi alanındaki birimlerle çalışmalarına sevgilerimizi ve sonuçta alternatif üniversite anlayışı ortaya koymalıdır.

Öğretim görevlilerinin de bu çalışmalara katılımını sonuçlandık. Bu konuda üyelik ilkesine dayalı örgütlenmeye gidilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Aydınlarla çalışmalarıyla bu dönemin bütünlüğünü sağlayacak olan dergiler, çeşitli dallarına yaranmanın için Türkiye'deki eğitimin karakterine ilişkin çalışmaları önemlikle yapmalıdırlar.

DEMOKRASİ İÇİN DAYANIŞMA ÇAĞRISI

Biz aşağıda imzaları bulunan yurttaşlar, yurdumuzu uygar dünya önünde küçültücü ve çağın gerisine düşürücü insanlık dışı işlemlerin uygulanması dolayısıyla, devletin sorumlu ve yetkili kişilerini uyarmayı kaçınılmaz bir yurttaşlık ve yurtseverlik görevi saymaktayız.

Ötedenberi ülkemizde varolan işkence, özellikle 12 Eylül 1980'den sonra kurumlaştırılmış ve bu yüz kızartıcı kurum günümüze dek de sistemli bir biçimde şiddeti arttırılarak sürdürülmüştür. İşkence ile yapılan sorgulamalara dayanılarak, suçsuz insanların yargılanmalarının ve mahkum edilmelerinin örnekleri pek çoktur. Böyle mahkumluklar adli hata değil, işkenceciler yüzünden işlenmiş birer adli cinayettir. Bugün işkence görenlerin fizik ve psikolojik tedavileri için Kopenhag'da kurulmuş olan hastanede (rehabilitasyon merkezinde) tedavi görmekte olanların pek çoğu Türklerdir.

Başbakan Turgut Özal, Büyük Millet Meclisi kürsüsünden "her türlü işkencenin karşısındayız" derken ve kendi iktidarları döneminde işkence yapılmamış olduğunu söylerken, bu sözleri dinleyenler arasında gerek muhalefet partilerinden ve gerek kendi iktidar partisinden milletvekilleri bile seçimlerden önce işkence görmüş olduklarını bildirmektedirler. Bugün Türkiye'de ayrıcalıkların konuları dışında nerdeyse her evden bir yurttaş işkenceden geçirilmiştir.

İşkencenin basına yansıyan yeni kurbanları TKP ve TİP genel sekreterleri Haydar Kutlu ile Nihat Sargın olmuştur. Bunlara yapılan işkence herkesin ve gazetecilerin önünde, gözleri bağlanarak polis arabalarına bindirilmeleriyle başlamıştır. Her ikisi de ağır işkence altında sorgulandıklarını basına ve kamuya duyurmuşlar ve avukatları da yapılan işkence nedeniyle gerekli yerlere başvurmuşlardır.

İşkence, salt Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'a yapılmış olduğu için değil, hangi dünya görüşünden olursak olalım bir yurttaş olarak hepimizi ilgilendirmektedir.

Kendi istekleriyle yurtlarına dönmüş iki insana yapıldığı anlaşılan işkencenin ana amacının, Türk halkına siyasal özgürlükleri ve örgütlenmeyi yasaklayıcı TCK140-141-142 ve 163. maddelerinin kaldırılması isteklerini sindirme çabasından kaynaklandığı apaçık ortadadır.

Bütün bu nedenlerle, biz aşağıda imzaları bulunan yurttaşlar;

1- Ülkemizde insanlık dışı bütün uygulamalara en küçük bir kuşku bırakılmadan son verilmesini,

2- Anayasa ve bütün yasalardaki (TCK 140-141-142-163 maddeleri gibi) antidemokratik, insan haklarını ve özgürlüklerini kısıtlayıcı maddelerin kaldırılmasını,

3- İnsan haklarına aykırılığın son örneği, sözü edilen TKP genel sekreteri Haydar Kutlu ve TİP genel sekreteri Nihat Sargın'a yapılan işkence olgusunun inandırıcı biçimde üstüne gidilmesini, işkencecilerin işkence edilmeden bulunarak yargılanmalarını istiyoruz.

Bu konularda ortak çaba göstermek ve tam demokratik Türkiye'yi yaratmak için sosyo-politik bütün kurum ve kuruluşları ve demokrat bütün yurttaşlarımızı dayanışmaya çağırıyoruz.

Aziz Nesin **Demirtaş Ceyhun** **Vedat Türkali**

Nükleer Savaştan Ne Beklenebilir?

Ve bütün atomları kaplar habersiz
Gençliğinizi ölümden uzaktık
Fazıl Hüsnü Dağlarca

Yaşam bir anlamda savaşım demektir. Varlıkların, yerlerini koruyabilmek, doymak, türlerini geleceğe ulaştırabilmek için savaşımı. Canlıların birçoğu bu yolda bireysel çaba gösterirken bazıları topluluklar oluşturarak güçlerini artırırlar. Çaba ve savaşımlarını içgüdüleri, doğal doyumları sınırlar.

İnsan canlılar arasında kendine özel bir yer sağlamıştır. Kişisel becerilerini geliştirmiş, aletler yaratmış, dizgeler kurmuş, varlığının bilincine ermiş, felsefeye erişmiştir. Ancak, soyut olarak insanı böyle yüceltmek gerçek bir anlam taşımıyor. "Tarih" içinde olduğu gibi "coğrafya" içinde de çelişkilere aykırılıklara varan değişik tablolar bulunuyor. Toplumsal yaşamı yeğlese bile, insanoğlu, değme bencillikleri sergileyebiliyor. Geri kalmışlığın yoksunluğu yanında ileri gitmişlik de kendini olağanüstü görmenin sayrılıklarını taşıyor. Dünya içinde ayrı bir dünya yaratan insan, ekseninde kendi benliğinin bulunduğu bir savrulmada berşeyi yitiriyor, neleri yitirdiğinin de pek ayrımında olmuyor.

Bu umutsuzluk tablosu da tam anlamıyla gerçek değil. Çünkü yaşamda kendi kendini yenileyen, tazeleyen bir kuvvet, güç var: Gençlik. Gençlik her şeye yeniden başlayabiliyor, umutları canlandırıyor.

Bu gel-gitler arasında, insanlık çizgisinin belli bir yönde ilerlediği de gözlüyor. geri dönülmez kavramlar gelişiyor. İşte bugün gene bir dönüm noktasındayız. İnsanlığı toptan yok edebilecek nükleer silahlara karşı gittikçe artan bir direnme gücü oluşuyor.

Dünyada bu alandaki çalışmalara koşut olarak yurdumuzda da kamuoyu oluşturmak üzere Nükleer Savaşın Önlenmesi için Hekimler Derneği (NUSHED)ni kurduk. Derneğimiz yasal olarak tüzel kişilik kazanmış olmakla birlikte, tüzüğü yönetimce henüz onaylanmadığından dış ilişkilere girişemiyoruz. Bütün dünyada 60'a yakın ülkeden 170 binden çok üyesi bulunan bu uluslararası kuruluş, IPPNW (International Physicians for the Prevention of Nuclear War), 1985 Nobel Barış Ödülünü kazandı. Bununla birlikte nükleer savaşın önlenmesi için yapılan çalışmalara ilgi göstermeyenler, hatta küçümseyenler var. Ancak biz, her konuşmanın, her girişimin bir etkisi olacağına, aymazlığı azaltacağına inanıyoruz.

liselilerarası yazı yarışması

Dergimiz, geçen sayısında duyurusunu yapmış olduğu "Liselilerarası Yazı Yarışması" çerçevesinde, Seçici Kurulun, yarışmaya katılanlar arasında belirleyeceği 2 liseliyi, YARIN Dergisi Büyük Ödülü olarak, Ağustos ayı içerisinde Yunanistan Gençlik Barış Komitesinin konuğu olarak, yurt dışına gönderiyor. Ayrıca, Seçici Kurulun saptayacağı yazılara İNSAN HAKLARI DERNEĞİ, BİLAR A.Ş, TÜRK TABİPLER BİRLİĞİ, NÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN HEKİMLER DERNEĞİ ve ÇAĞDAŞ GAZETECİLER DERNEĞİ ile çeşitli kuruluşlar ÖZEL ÖDÜLLER verecek; dergimiz de ön elemeyi aşan liseliler çeşitli armağanlarla ödüllendirecektir.

YARIŞMANIN KONUSU:

"Türkiye ve Yunanistan Gençliğinin Ortak İstemi: Barış, Dostluk, Kardeşlik!"

YARIŞMANIN KAPSAMI:

Dileyen her lise öğrencisi, konuya ilişkin seçtikleri üslup ve şekilde, şiir hariç, edebiyatın her türünde yazı gönderebilir.

YARIŞMA JÜRİSİ

M. İlhan Erdost (İHD Ankara Şube Başkanı, yayımcı, yazar)
Demirtaş Ceylhun (Türk-Yunan Dostluk Derneği kurucusu - yazar)
Mustafa Ekmekçi (Gazeteci-yazar)
Niyazi Altunya (Abece Dergisi yazarlarından - öğretmen)
Mustafa Okan (Yarın Dergisi Yazı İşleri Yönetmeni)

YARIŞMAYA KATILMA KOŞULLARI

- Gönderilecek yazıların uzunluğu 1 daktilo sayfasından az, 4 daktilo sayfasından çok olmamalı.
- Yazılar tercihan daktilo edilmiş olarak, ya da okunaklı bir el yazısı ile yazılmalı
- Yarışmaya katılacak öğrenciler yazılarını, katılma formu ile birlikte YARIN DERGİSİ YAZI YARIŞMASI, SAĞLIK SOKAK 56/7, YENİŞEHİR-ANKARA adresine elden, ya da posta ile göndermelidirler.
- Yazılar en geç 31 NİSAN 1988 tarihinde elimizde olacak şekilde gönderilmelidir.
- Her öğrenci yarışmaya bir yazıyla katılmalıdır.
- Katılma formu YARIN Dergisi Şubat, Mart, Nisan 1988 sayılarında verilecektir.
- Yarışma sonuçları YARIN Dergisi Haziran sayısında ve basında duyurulacaktır.
- Yarışma ile ilgili bilgiler dergimiz merkez ve bürolarından sağlanabilir.

YARIN

LİSELİLERARASI YAZI YARIŞMASI
KATILMA FORMU

Tarih: ...../...../1988

Adı, Soyadı : .....

Doğum yeri ve tarihi : .....

Okumakta olduğu okul ve sınıf : .....

Sürekli adresi: .....

Günümüzde benimsenen bazı saptamaları şöyle sıralayabiliriz:

- Nükleer silahlar düşmana olduğu kadar tarafsızlara, hatta kullanan tarafa zarar verecek mantık ve ahlak dışı silahlardır. Bu yüzden yerel veya genel olarak kullanılması göze alınamaz.
- Kullanılamayacak silahların yapılması akla aykırıdır.
- Aykırı bir iş için bunca yatırım, harcama boşunadır.
- Her deneme, en azından çevresi için, büyük çekince oluşturmaktadır. Geçen gün ABD'de beş bin kişilik bir halk topluluğu, bunun ayrımında olarak, Nevada çölünde nükleer deneme yapılmaması isteğiyle yürüdü.
- Çocuklarımız, gençlerimiz, üstü gördükleri gelecekleri yüzünden güvensizlik duymakta, kuşku içinde yaşamaktadırlar.
- Ellerinde insanlığın geleceği'yle oynayabilecekleri silahları bulunduranlar daha kolaylıkla ruhsal bunalıma düşebilirler.
- Ruhsal bunalıma düşenler ya da önceden ruhsal dengesizlik içinde bulunan yöneticiler akıl başta iken yapılamayacak işleri yapabilirler.
- Nükleer savaştan korunmak için yapılan sivil savunma hazırlıkları yanıltan çabalardır. Hiç bir zaman gerçek yapılamayacak oyun provalarıdır.
- Bugün, Nazilerin yaptığı soykırıma karşı çıkmadığı için Waldheim suçlanıyor. Nükleer savaş riskini bilip de sesini çıkarmayanların ondan ne farkı var?
- Terörizmin bile bir amacı var. Fedai kendini ölüme atarken arkasında yaşatmak istediği bir şey bırakır. Nükleer savaşın sonunda elde ne kalacak?

İnsanlık tarihinde umut verici, önemli dönemeçlerden birindeyiz. Orta erimli füzelerin kaldırılması ile ilgili Reagan-Gorbaçov anlaşmasının silahsızlanma yolunda iyi bir başlangıç olmasını diliyoruz.

* *Prof. Dr. Leziz Onaran, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği" Genel Başkanı.*

